

Recuperació de patrimoni arquitectònic a Arbúcies

Recerca i pla de comunicació

Helena Batlle Julià
Treball de Final de Màster
Màster de Comunicació i Estudis culturals
Tutora: Dra. Margarida Casacuberta Rocarols
Curs 2013-2014

**Màster de Comunicació i Estudis culturals
Departament de Filologia i Comunicació**

**Facultat de Lletres
Universitat de Girona**

Recuperació de patrimoni arquitectònic a Arbúcies

Recerca i pla de comunicació

Helena Batlle Julià
Treball de Final de Màster
Màster de Comunicació i Estudis culturals
Tutora: Dra. Margarida Casacuberta Rocarols
Curs 2013-2014

Agraïments

El treball que presento a continuació és el resultat de moltes setmanes d'esforç, recerca i enginy sobre un tema que m'inquieta i m'apassiona a la vegada: el valor del patrimoni arquitectònic.

Tanmateix, tot aquest estudi i treball pràctic no hauria estat possible sense l'ajuda de la Dra. Mita Casacuberta Rocarols, qui ha tutoritzat el meu treball, m'ha guiat i m'ha donat idees que m'han permès desenvolupar amb molta més facilitat la feina feta.

En segon lloc, vull agrair a la Mònica Tarré Pedreira, la meva amiga de l'ànima i companya de professió, ja que sense ella tota aquesta aventura del procés expositiu no hauria estat possible. Gràcies per ser la meva companya de viatge en aquest projecte que estem preparant amb tanta il·lusió.

A Jordi Tura, director del Museu Etnològic del Montseny, per donar-nos l'oportunitat de realitzar aquesta tasca i poder-la compartir d'aquí uns mesos amb tots els arbuciençs i arbucienques. I a Jordi Falgàs, director de la Fundació Masó, per rebre'ns amb els braços oberts i donar-nos grans idees de disseny i producció.

No puc oblidar-me de les meves companyes del Bòlit, Centre d'Art Contemporani. Girona. Gràcies a la Diana, la Farners, la Teresa i la Carme he pogut conèixer de molt més a prop el món del comissariat i la producció d'exposicions d'art. La meva estada al Bòlit ha estat fonamental en la realització de tot aquest projecte.

I, per últim, però no menys importants, a Xavier Prunell Campos, per la paciència d'hores a ajudar-me a crear un bon plànol per a l'exposició, i a la meva família, per creure en mi i donar-me l'oportunitat de cursar aquest Màster.

A tots ells, gràcies.

Índex

1. Introducció	7
1.1. Síntesi	7
1.2. Objectius	8
1.3. Hipòtesis	11
1.4. Estructura	12
1.5. Metodologia	13
2. El turisme a Arbúcies	15
2.1. Situació, història i espai del municipi	15
2.1.1. Història	16
2.1.2. Entitats	18
2.1.3. Districtes i barris	18
2.2. Recursos turístics d'Arbúcies	20
2.2.1. Patrimoni natural	22
2.2.2. Patrimoni cultural	23
2.2.3. Patrimoni arquitectònic	24
2.2.4. Lleure	27
2.2.5. Allotjament	33
2.3. Dades sobre el turisme a Arbúcies	34
2.4. Anàlisi DAFO	40
3. Un nou recurs turístic: l'Arbúcies modernista i noucentista	43
3.1. Context històric (finals segle XIX – inicis segle XX)	44
3.2. Indústria	49
3.3. Comerç	52
3.4. Urbanisme: ampliació Carrer Camprodon	53
3.5. Edificis de la proposta	56
3.6. Estudi d'un cas: Can Bosch	69
3.6.1. Història de l'edifici: des dels seus orígens a l'actualitat	69
3.6.2. L'arquitecte: Joan Amigó	70
3.6.3. Elements decoratius	71

4. Pla de comunicació i difusió de la proposta	72
4.1. Objectius	73
4.2. Dispositius i elements materials per a l'exposició	74
4.2.1. Distribució dels elements de l'exposició	76
4.3. Destinataris / Públics	78
4.3.1. Comunicació interna	78
4.3.2. Comunicació externa	78
4.4. Estratègia de comunicació i pla de treball	79
4.4.1. Imatge corporativa	80
4.4.2. Posicionament	80
4.4.3. Metodologia: eix de comunicació	81
4.4.4. Pla de treball	82
4.5. Accions del pla de comunicació	83
4.5.1. Accions <i>offline</i>	83
4.5.2. Accions <i>online</i>	86
4.6. Cronograma	87
4.7. Pressupost	91
4.8. Proposta d'itinerari	94
4.9. Avaluació dels resultats	95
4.9.1. Mitjans de comunicació	96
4.9.2. Bloc	96
4.9.3. Pàgines web	96
4.9.4. Exposició	96
4.9.5. Punt d'informació	97
4.9.6. Sector professional	97
4.9.7. Invitacions als propietaris dels edificis	97
4.9.8. Xarxes socials	98
4.9.9. Proposta d'itinerari	98
5. Conclusions	98
6. Bibliografia	101
7. Annexos	104

1. Introducció

1.1. Síntesi

El projecte que presento a continuació és un treball de recerca i un treball de camp, però alhora és un projecte real que veurà la llum molt probablement durant la primavera de 2015.

Amb l'ajuda incansable d'una companya de professió i amiga de tota la vida, Mònica Tarré Pedreira, ens endinsem a l'aventura de dur a terme una exposició al Museu Etnològic del Montseny, a Arbúcies, el nostre poble. Ens disposem a treballar en la recerca d'arquitectura en el nucli urbà de la localitat. Una arquitectura que es comprèn entre els anys 1860 i 1960 (aproximadament) i que es caracteritza per la seva diversitat de formes i estils. Creiem fermament en la necessitat de divulgar coneixement històric, cultural i artístic a la nostra població, ja que en els darrers anys hem pogut observar una clara manca d'interès cultural, històric i social.

Tanmateix, el treball que es presenta tot seguit és un extracte de la recerca que tot just encara estem realitzant, una presentació dels continguts d'aquest patrimoni de manera sintètica i el pla de comunicació estrictament necessari per difondre i informar sobre l'existència d'aquesta futura exposició. Un pla de comunicació que té com a objectiu principal potenciar i recuperar el patrimoni arquitectònic que forma part de la nostra vila, per tal d'oferir una nova mirada a Arbúcies, permetent que aquests edificis puguin esdevenir objecte d'interès turístic i també local. Creiem que Arbúcies necessita una empenta en l'àmbit turístic, per aquest motiu ens plantejem recuperar el valor històric i social de tots aquests edificis per tal de convertir-los en una fita indispensable per al nostre poble.

Com a estudiant del Màster de Comunicació i Estudis Culturals, he volgut posar en pràctica tots els coneixements adquirits durant el curs. Durant nou mesos em vaig veure immersa en un món totalment nou i força desconegut per a mi, de manera que després de la meva estada al Bòlit, Centre d'Art Contemporani de Girona, on les meves tasques estaven vinculades amb el departament de comunicació i difusió, se'm va despertar l'interès de poder aplicar en un cas real gran part de les tasques desenvolupades a l'empresa i molt relacionades amb els continguts apresos a classe. I aprofitant que paral·lelament estava desenvolupant aquest projecte pel Museu Etnològic del Montseny, vaig creure oportú vincular la meua recerca amb la creació del pla de comunicació per la nostra futura exposició.

1.2. Objectius

Aquest projecte de treball de màster consisteix en la realització d'un estudi sobre edificacions l'època modernista i noucentista (i noucentisme tardà) que es troben a la localitat d'Arbúcies amb l'objectiu d'oferir aquesta proposta com un nou recurs turístic que permeti dinamitzar el municipi. Ara bé, concretament, aquesta investigació –que tot just encara s'està duent a terme— es materialitzarà en una exposició que tindrà lloc el març/abril del 2015 al Museu Etnològic del Montseny, la Gabella. Per tant, l'objectiu d'aquest treball no és mostrar els continguts teòrics sobre aquest tema, sinó quin és el procediment (el *com*) que, un cop finalitzat l'estudi, es durà a terme per tal de difondre i informar els habitants i turistes de la vila que existeix aquest patrimoni arquitectònic que sovint passa desapercbut.

Per tant, abans de definir els objectius d'aquest projecte hem de tenir molt clara la següent consideració: per una banda, la meua companya i jo estem realitzant un projecte expositiu sobre arquitectura modernista i noucentista a la vila d'Arbúcies en un període concret a la història i, per l'altra, aquest treball de màster pretén posar sobre la taula una part dels continguts que en un futur s'exposaran en el projecte per tal de mostrar els objectius de la seva realització tenint en compte conceptes i dades que no seran directament explicades a l'exposició. Aquesta proposta té la voluntat de mostrar amb què ens hem basat per dur a terme aquesta exposició, com l'exposarem, amb quins objectius i de quina manera se'n farà difusió i comunicació, és a dir, quin procés ha anat seguint aquest estudi des de la seva idea original fins al que pretén ser el seu resultat final: donar a conèixer tots aquests continguts en forma d'exposició artística al museu del municipi i d'aquesta manera potenciar un nou recurs turístic per a la vila d'Arbúcies. En certa manera, doncs, l'exposició artística és el primer pas per poder fomentar aquest patrimoni arquitectònic perquè es converteixi en un recurs turístic més als que en el capítol següent presentarem.

Un dels primers propòsits que ens plantegem amb la realització d'aquest projecte és viure en primera persona l'experiència d'idear i projectar una exposició exercint el paper de comissàries, però també d'investigadores¹. És el nostre primer contacte personal amb la professió i, per

¹ GARCÍA BLANCO, Á. *La Exposición: un medio de comunicación*. Madrid: Akal, 1990. En aquest llibre, l'autora ens parla sobre la importància de les exposicions com a mitjà de comunicació i com a medidora entre el visitant i el significat d'allò exposat. Ens parla de les estratègies i els recursos que garanteixen l'atracció, l'atenció i la recepció del missatge. Per això és tan important tenir en compte un procediment i el temps que es dedica a l'elaboració d'una exposició.

poder crear un projecte amb èxit, és necessari escollir un tema que resulti interessant i atractiu per a la població d'Arbúcies. I què millor que elaborar un estudi sobre patrimoni local i tan visible com ho són els edificis que exposem i que, segurament, per a molts arbucienques i arbucienques passen inadvertits.

En segona instància, com a historiadores de l'art ens veiem obligades (a més de sentir que ho fem volgutament) a despertar l'interès pel món que ens envolta, oferint una mirada artística a elements o obres que aparentment podrien ésser banals. Per a nosaltres l'arquitectura no és tan sols una de les múltiples manifestacions artístiques, sinó que incideix de manera clara, directa i notòria en la vida dels ciutadans que hi habiten o que cada dia passen per davant d'edificis amb un gran valor social, històric i artístic, és a dir, patrimonial². És per aquest motiu que les investigacions relacionades amb els usos del patrimoni avui en dia tenen tanta importància, ja que ens ajuden a entendre i comprendre la història social i cultural d'un lloc. Aquests elements patrimonial són els que ens defineixen i ens marquen una manera de fer i de ser. La conservació dels elements patrimonials, doncs, ajuda a preservar la identitat d'un lloc en un espai i un temps en concret i ens permeten construir un futur.

Amb aquesta exposició volem apropar-nos als habitants d'Arbúcies i volem comunicar un missatge de consciència històrica, social i artística, però també els volem encoratjar perquè desvetllin el seu interès per tot allò que els envolta en la seva quotidianitat. Volem, també, que els turistes forans (tant estrangers, com catalans, com espanyols) sentin l'interès per aquest patrimoni arquitectònic posant-lo al nivell d'altres recursos turístics del territori com ho són el Castell de Montsoriu o el propi Museu Etnològic del Montseny.

Observem, doncs, com la realització d'aquesta investigació té tres objectius molt clars i que quedaran perfectament definits en tot el procés de realització, a més de tenir-los en compte a l'hora d'elaborar un pla de difusió i comunicació idoni i adequat.

En primer lloc, una de les finalitats és la presa de consciència històrica del valor patrimonial dels edificis que es presenten. L'objectiu és fer reviure una arquitectura que és una mostra física del

RICO, J.C. *La exposición comercial. Tiendas y escaparatismo, stands y ferias, grandes almacenes y superficies*. Gijón: Ediciones Trea, 2005. Aquest és un altre llibre a tenir en compte a l'hora de parlar del museu com a "botiga" per a vendre o mostrar objectes relacionats amb l'àmbit cultural.

² Joaquim Folch i Torres, en un dels seus articles a *L'Estiuada*, ens parla de la importància de conservar l'arquitectura per no "descaracteritzar" les nostres viles i ciutats i de respectar "aquestes coses que ens passen desapercebudes", ja que creu que sense l'arquitectura la civilització no seria possible. FOLCH I TORRES, J. "L'arquitectura de les postres viles (III)", *L'Estiuada*, núm. 69, Sant Hilari Sacalm, 22/08/1913.

pensament, la cultura i també de la situació econòmica i social del moment en què aquests edificis van ser construïts. Resulta evident que l'urbanisme d'Arbúcies i la seva arquitectura es va veure condicionada per uns fets històrics i socials concrets, de manera que nosaltres ens endinsem en l'aventura de fer recerca sobre unes edificacions amb característiques artístiques pròpies del modernisme, el noucentisme i d'altres estils tardans amb l'objectiu de proposar als seus habitants una lectura de la població on viuen per tal que siguin conscients de la importància dels edificis al costat dels quals passen cada dia i es preguntin qui va construir aquestes edificacions i per quin motiu. Certament, aquests edificis són molt importants per entendre la història d'Arbúcies des de la segona meitat del segle XIX fins a mitjan segle XX. Conservar aquest patrimoni significa, a banda de la preservació dels edificis des d'un punt de vista artístic, explicar el sentit global de l'urbanisme d'Arbúcies i el motiu pel qual es van dur a terme totes aquestes construccions, ja que totes elles es van construir en un moment en què Arbúcies va sentir la necessitat de modernitzar-se, civilitzar-se i progressar cultural i socialment. Per tant, aquest nou urbanisme és un reflex d'aquesta nova mentalitat més oberta i que estava a favor dels canvis per millorar la vida dels habitants del poble.

En segon lloc, una altra pretensió d'aquest projecte és obrir nous horitzons per arribar a un públic més ampli que el local, amb l'objectiu de potenciar el turisme cultural a la localitat d'Arbúcies. Com veurem, abans de posar sobre la taula els continguts referents a les edificacions del període entre 1860 i 1960 aproximadament, es fa una anàlisi prèvia dels recursos turístics més importants de la vila d'Arbúcies i un informe DAFO que ens permetrà veure quines són les mancances i les fortaleses del poble. Amb aquest informe, veurem com darrerament el municipi es troba immers en una situació econòmica complicada: el turisme ha disminuït; s'ha produït el tancament d'empreses importants que donaven vitalitat econòmica i benestar als seus habitants; des de l'Ajuntament s'han hagut de prendre mesures com ara el pagament d'actes de la Festa Major o l'acomiadament de quasi una desena dels seus treballadors. Per aquest motiu creiem que la recuperació d'aquest patrimoni pot ser una bona eina per atraure turistes i beneficiar de mica en mica aquest sector.

I, per últim, però no menys important, un altre objectiu plantejat és la importància de l'arquitectura des d'un punt de vista històric i social però també atorgar-li un valor artístic en relació el seu context, el seu entorn i el gust de l'època. Observant que el patrimoni arquitectònic potencia amb molta més rellevància el Castell de Montsoriu com a principal recurs turístic per sobre de la resta, creiem necessari fer un pas endavant per tal de valorar i tenir en consideració altres peces molt significatives que es troben al nucli urbà. D'aquesta manera, s'ofereix un nou

recorregut dins l'oferta turística molt més àmplia i els pols d'atracció també són diversos, per tant, la captació de visitants també se'n pot veure beneficiada.

1.3. Hipòtesis

A l'hora de plantejar-nos la possibilitat de realitzar una exposició per al museu del nostre poble és molt important tenir en compte que Arbúcies és un poble que queda força aïllat i, tot i que amb els anys l'accés i la comunicació ha millorat, el fet que no hi arribi el tren o que el transport públic sigui escàs, fa que la mentalitat dels habitants del municipi sigui més tancada que qualsevol altra població dels seus voltants i que, per tant, el caràcter de les persones que hi habiten i la manera de fer es caracteritzi sobretot per ser d'un tarannà tradicional.

Tenint en compte aquest aspecte, ens vam adonar que si volíem cridar l'atenció als arbucienques i arbucienques amb una exposició artística, era necessari vincular-la amb algun fet històric i social autòcton i que pogués afectar directament la vida dels habitants de la vila.

Nosaltres som dues historiadores de l'art interessades, especialment, en l'època contemporània. Ara bé, tractar una temàtica d'art contemporani molt recent potser no és la millor manera d'introduir-nos en el món del comissariat a la vila d'Arbúcies. Així doncs, finalment vam optar per tractar l'arquitectura dels segles XIX i XX, una disciplina artística poc estudiada a Arbúcies, però que té un gran valor històric, artístic i social.

La nostra hipòtesi principal és que parlar d'elements reals, físics i palpables pot despertar interès pels arbucienques i arbucienques, ja que exposem de manera directa molts "Can" i edificacions amb una llarga història, de les quals molts dels seus habitants han pogut veure la seva evolució al llarg dels anys o, simplement, les coneixen per passar-hi per davant cada dia. Creiem que moltes de les persones que viuen a Arbúcies no s'han preguntat mai els orígens d'algunes d'aquestes cases o que, encara que en sàpiguen alguna cosa, potser els han passat per alt molts detalls que estan estretament vinculats amb l'evolució de la vila i de les seves pròpies històries familiars. Potser ha arribat el moment de mostrar la història d'aquests edificis i fer veure que "casa del veí" realment potser té un valor històric que molts de nosaltres desconeixíem.

D'altra banda, també volem arribar a un públic molt més ampli. Per aquest motiu presentem aquest estudi com un nou recurs turístic per a la vila d'Arbúcies. Ens interessa que aquest patrimoni arquitectònic del nucli urbà comprès entre 1860 i 1960 desperti l'interès de tots aquells que visitin el poble, volem que aparegui en els tríptics, als webs i a tots els mitjans de comunicació possibles per tal de potenciar aquest tresor arbucienc. Creiem que la nostra recerca pot ser útil i d'especial interès per a qualsevol turista o professional del sector. A més, tenim la voluntat de fer de l'arquitectura una disciplina artística més propera a tothom i vincular-la amb vides i històries reals d'un poble és una bona manera de fer-la més atractiva.

1.4. Estructura

Aquest treball consta de cinc capítols molt diferenciats els uns amb els altres, ja que combina parts teòriques amb parts pràctiques, de manera que els primers capítols dedicats a la recerca seran fonamentals per entendre el procediment que segueix el pla de comunicació que ocupa el penúltim apartat.

En primer lloc, trobarem una introducció al projecte que consta d'una síntesi, els objectius, les hipòtesis i la metodologia que s'ha seguit per elaborar tota la investigació. És molt important que en aquest capítol es defineixin molt bé els objectius perquè, un cop finalitzat el treball, podem treure unes conclusions més fiables segons les expectatives establertes prèviament. En aquesta introducció s'expliquen, també, les raons per les quals s'ha dut a terme aquest treball.

Tot seguit, per poder emprendre una investigació sobre l'arquitectura arbucienca d'un període determinat i poder-la definir com un nou recurs turístic per a la vila, és necessària una anàlisi molt acurada de tots els aspectes que defineixen el poble i les característiques, fets o esdeveniments que converteixen Arbúcies en una fita turística indispensable del massís del Montseny. Analitzarem la situació actual del municipi tenint en compte la seva situació geogràfica i realitzarem un informe DAFO que ens permeti veure les mancances i les potencialitats del poble. Analitzarem també els recursos turístics més importants de la vila i la necessitat que nosaltres com a comissàries sentim per recuperar un patrimoni inadvertit pels habitants del poble.

Una vegada hem analitzat Arbúcies i la seva situació actual, prosseguim per investigar ja de manera específica sobre els continguts propis de l'arquitectura modernista i noucentista. Per

fer-ho, tindrem en compte el context teòric de l'època i els canvis socials i culturals que van condicionar l'urbanisme arbucienc i que van portar a la construcció d'edificacions que avui són símbol d'una època i formen part del patrimoni arquitectònic. Interessa aprofundir en la investigació per tal de fer prendre consciència als vilatans de la importància de conservar i preservar elements tan quotidians com ho són la majoria d'aquests edificis. D'aquesta manera, doncs, es posarà sobre la taula el contingut bàsic que agafarà una forma concreta en un espai a partir de diversos dispositius i elements materials.

A continuació, s'inicia la part pràctica del treball, on es posaran en pràctica diversos continguts apresos a les classes del Màster o a la meva estada d'empresa al Bòlit, Centre d'Art Contemporani de Girona. Veurem, per exemple, com aplico algunes de les estratègies de comunicació apreses a l'assignatura de "Comunicació interna i externa" (impartida per Celia Andreu i Lluís Sardà) i algunes de les accions *online* i *offline* que es duen a terme per a difondre un esdeveniment o producte comercial. També em dispo a elaborar un cronograma a partir de les directrius que he assolit amb aquesta assignatura. D'altra banda, poso en valor pràctiques com ara l'ús d'eines com el *hootsuite* o el *Google Maps*, fruit de la meva estada al Bòlit. A més, gràcies a aquest centre d'art contemporani em familiaritzo amb la producció i la comunicació d'un projecte expositiu real, cosa que m'ajuda a ser més creativa i enginyosa a l'hora d'idear la producció i disseny d'aquesta exposició.

L'objectiu d'aquest capítol és elaborar un pla de comunicació que permeti difondre de manera més àmplia i eficaç possible l'existència d'una exposició que presenta un nou recurs turístic per a la vila d'Arbúcies. Per fer-ho es proposarà una estratègia comunicativa que permeti desenvolupat tot un seguit d'actuacions vinculades amb les Relacions Públiques i que tindran l'objectiu d'informar i comunicar sobre aquest succés.

1.5. Metodologia

Per aquest treball utilitzo una àmplia diversitat de mètodes de recerca i producció. Com que es tracta d'un treball pràctic que requereix d'una recerca prèvia, la metodologia és diferent segons cada capítol. Aquesta diversitat metodològica ha permès enriquir els continguts del treball, ja que no només es tracta d'una aplicació d'uns coneixements adquirits prèviament i que intenten desenvolupar un projecte a partir d'un informe DAFO, sinó que és un treball interdisciplinari

capaç d'integrar la complexitat de les tensions entre el passat, el present i el futur d'una població com Arbúcies.

En primer lloc, ha estat necessari fer una recerca bibliogràfica molt detallada per poder dur a terme l'estudi sobre els edificis escollits pel projecte. D'altra banda, amb la meua companya també hem fet recerca a l'arxiu històric municipal i a l'inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya.

Un cop vam tenir definits els continguts, vam procedir a idear l'estructura i disposició de tots els elements que han de conformar aquesta futura exposició. Tanmateix, com que avui dia encara ens trobem en un estadi intermedi, en aquest treball no quedarà definida del tot l'estructura final del projecte, sinó una hipòtesi molt probablement factible. Per poder dur a terme aquest procés vam contactar amb experts i professionals del sector per tal que ens ajudessin amb el plantejament del tema i la seva disposició en l'espai. Jordi Tura (director del MEMGA) i Jordi Falgàs (director de la Fundació Masó) han estat els dos principals professionals encarregats de supervisar la feina feta.

Tot seguit, es mostraran els mètodes a partir dels quals s'ha treballat per fer la recerca i quins criteris s'han utilitzat per idear el pla de comunicació de l'exposició que és a la base de treball. Observarem com aquesta metodologia ha requerit d'utilitzar tant aspectes teòrics com pràctics, ja que es tracta d'un treball que prèviament ha hagut de passar per una investigació exclusivament bibliogràfica i de recerca i que després ha hagut d'agafar una forma material en un espai concret.

Els mètodes utilitzats, doncs, són els següents:

- Recerca bibliogràfica i a l'Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya: pas previ molt important i necessari per tal de poder veure tots els continguts necessaris per a l'exposició.
- Visita a l'arxiu municipal d'Arbúcies i a l'arxiu provincial de Girona: ha estat necessària portar la investigació més enllà dels llibres i ens hem hagut d'adreçar a institucions públiques de Girona i d'Arbúcies per aprofundir molt més en la nostra recerca. Això ens ha permès posar-nos amb contacte amb professionals del sector.

- Ús de mètodes pràctics adquirits a les pràctiques al Bòlit, Centre d'Art Contemporani. Girona: la meua estada de pràctiques m'ha permès desenvolupar amb molta més precisió i concreció el pla de comunicació. També m'ha ajudat a visualitzar molt millor aspectes de distribució i el material i dispositius necessaris per distribuir els continguts en l'espai.

Aquesta, doncs, ha estat la metodologia que he anat seguint per desenvolupar aquesta proposta que veurà la llum a finals d'hivern de l'any 2015.

2. El turisme a Arbúcies

2.1. Situació, història i espai

Arbúcies és un municipi de la comarca de La Selva amb centenars d'anys d'història. Es coneix també com la Vila Jardí del Montseny o més popularment com La Vinya degut al seu conreu de vinyes antigament. Se situa en una llarga i profunda vall entre el massís del Montseny i les Guàrdies [FIG. 1] [FIG. 2]. Aquesta peculiar situació fa que quedi lleugerament aïllada de tot el conjunt de la comarca, malgrat ser força propera a altres poblacions com Sant Hilari Sacalm, Breda o Hostalric. A més, es troba aproximadament a 80 quilòmetres de Barcelona, 50 de Girona i 30 de la Costa Brava [FIG. 3].

Aquesta vila ha vist augmentar de manera progressiva i ascendent els seus habitants³, així com també hi ha hagut una gran evolució en tots els seus aspectes culturals i socials. Els últims 20 anys ha passat de tenir uns 4.500 habitants a acostar-se als 7.000⁴.

No fa pas tants anys, els seus habitants es dedicaven majoritàriament a l'aprofitament dels recursos naturals de l'entorn (agricultura, vinya, silvicultura o ramaderia), ja que es tracta d'una població envoltada de vegetació molt diversa. Tanmateix, però, la seva activitat comercial i laboral destaca especialment per la indústria carrossera que va néixer el primer terç del segle

³ BOVER, A. *Estudi del medi i formes de vida (1743 – 1940)*. Diputació de Girona. Col. Joaquim Botet i Sisó, 2. Girona: 1986. pp. 127 – 145. En un dels capítols de podem trobar dades sobre l'evolució demogràfica de cadascun dels barris del poble des de 1880 a 1936 en relació el seu desenvolupament de les formes de vida i la seva feina.

⁴http://ca.wikipedia.org/wiki/Arb%C3%BACies#mediaviewer/Fitxer:Poblaci%C3%B3_d%27Arb%C3%BACies.png [consulta, 01/09/2014]

XX i que es convertí en el motor econòmic principal del poble fins a dia d'avui. Com veurem, però, el comerç es va anar introduint de manera notòria a la vila⁵. Serà a partir de la segona meitat del segle XX, doncs, quan s'accelera el procés de concentració de la població al nucli urbà. D'altra banda, en els darrers deu anys, a la vila d'Arbúcies s'ha produït un augment de població immigrant degut a la bonança econòmica que ha permès nous llocs de treball⁶. Per tant, Arbúcies ha anat experimentant canvis evidents en la seva idiosincràsia i formes de vida, fets que han condicionat també la seva estructura urbana.

2.1.1. Història

Comencem a sentir a parlar d'Arbúcies a partir del segle IX, moment en què tenim constància que hi havia un poblament preromànic i, posteriorment, romànic que de mica en mica va anar evolucionant i es va anar adaptant a les noves formes de vida del seu entorn.

Tanmateix, l'existència d'aquesta zona es remunta més enllà d'època ibèrica, de la qual es conserva el Mas Ibèric de Can Pons. Certament, l'ocupació humana en aquest sector és molt antiga i estava molt vinculada amb les activitats ramaderes típiques de l'Edat dels Metalls. Es té constància de diverses troballes de l'època, com ara ceràmiques prehistòriques o un menhir a la Pedra Llarga (Sant Hilari Sacalm) que demostra l'existència de la zona des de fa més de 4000 mil anys⁷.

Sense cap mena de dubte, però, el Castell de Montsoriu és l'exemple més evident i paradigmàtic que ens demostra ja una sanció oficial del poblament amb la imposició de la xarxa de relacions feudals corresponent. Aquest castell fou la residència comtal dels Vescomtes de Cabrera, els quals van assolir el seu període de màxima esplendor a les darreries del segle XIII i durant el segle XIV. Per altra banda, l'església de Sant Pere Desplà també és un punt turístic important i un referent històric i social per a la vila d'Arbúcies.

Generalment, la població d'Arbúcies vivia de l'explotació forestal i de recursos naturals. Aquesta era l'activitat econòmica més important del poble, ja que majoritàriament es construïen naus i galeres per a les drassanes de Barcelona.

⁵ MARTÍ, B. "Història econòmica d'Arbúcies (II)", *Perxada*, núm. 34: Ajuntament d'Arbúcies, Arbúcies, 2004 pp. 38 - 43

⁶ AJUNTAMENT D'ARBÚCIES. *Arbúcies, segle XXI*. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 2003. pp. 16 – 17.

⁷ AJUNTAMENT D'ARBÚCIES. *Op. Cit.* Pp. 23 - 33

De manera que al segle XVI es produí un creixement demogràfic que retrocedirà al segle XVII, ja que s'entrarà en la típica dinàmica d'antic règim, esdevenint-se, doncs, situacions de crisi social produïdes per la fam, la guerra i la pesta.

A finals del segle XVII i inicis del següent, Arbúcies i el seu entorn consolidarà el sistema senyorial. Serà en aquest moment quan començaran a néixer noves activitats econòmiques que afectaran de manera molt directa les formes de vida i la cultura del poble.

A partir de mitjan segle XIX, Arbúcies patirà canvis en la seva estructura econòmica iniciant d'aquesta manera un procés definitiu d'industrialització que implicarà una posterior construcció de comunicacions exteriors per facilitar l'activitat industrial i comercial. De mica en mica, el sector industrial anirà agafant protagonisme, especialment, la carrosseria, la qual es convertirà en el motor econòmic principal a partir dels anys 20 i consolidant-se ja durant els anys 50.

Fins a mitjan del segle XX hi havia nombroses empreses dedicades al sector de la carrosseria, com també n'hi havia de dedicades a la indústria tèxtil o a la torneria. Tanmateix, l'activitat carrossera és la que tindrà més èxit i dotarà Arbúcies d'una personalitat peculiar, esdevenint el motor econòmic principal fins els anys previs a la crisi econòmica de 2008. D'aquesta manera, Arbúcies es convertí en una vila industrial, compaginant aquest sector amb les embotelladores d'aigua i la indústria de confecció (encara que aquesta última tindrà una menor importància). Aquests canvis permeten una modernització progressiva al municipi que es relaciona molt directament amb la remodelació urbanística que es produeix al municipi i les noves construccions arquitectòniques amb característiques modernistes i noucentistes, entre d'altres. Aquesta concepció de l'Arbúcies industrial es contraposa a la imatge d'una caracteritzada per estar envoltada per una natura i un paisatge idíl·lics que pretén captar la presència de turistes.

Al mateix temps, la progressiva industrialització provoca un abandonament dels masos i, per tant, una disminució considerable del que coneixem com a activitat tradicional. I, als anys 80, ja són molt poques les activitats de tipus tradicional que es desenvolupen al municipi.

Actualment, però, el municipi s'ha vist afectat per la crisi econòmica financera i això ha implicat el tancament de diversos establiments comercials i, fins i tot, d'indústries que fins aleshores es concebien com a motor econòmic indispensable pel poble.

Aquests canvis en el món laboral i en l'economia beneficien la població des d'una perspectiva social i cultural. Per exemple, es produirà un augment de l'alfabetització o es crearan moviments i associacions de caràcter recreatiu i cultural que dinamitzaran Arbúcies, fins a esdevenir una fita turística essencial en temporada de vacances per burgesos procedents de la ciutat.

En els darrers anys, s'ha produït un creixement molt important en les instal·lacions del sector turístic. Des de l'Ajuntament, s'han volgut potenciar i dinamitzar diversos elements de caràcter històric, patrimonial i natural per convertir Arbúcies en una parada obligatòria en el mapa.

2.1.2. Entitats

La localitat d'Arbúcies compta amb un nombre considerable d'entitats i associacions que s'encarreguen d'organitzar esdeveniments que dinamitzen la cultura i les activitats lúdiques de la vila. Podem trobar tot tipus d'entitats dirigides a qualsevol col·lectiu social, de diverses edats, interessos i aficions, des d'entitats esportives, a associacions de gent gran o per a dinamitzar la solidaritat al poble.⁸

2.1.3. Districtes i barris⁹

Oficialment, Arbúcies no té una divisió de barris específica, ja que les divisions són entitats de població: els carrers que formen part del nucli urbà i les urbanitzacions apartades del centre [FIG. 4] [FIG. 5].

Durant els segles XVIII i XIX es produí una embranzida demogràfica important al medi rural que es va fer extensiva al poble. De manera que a partir de 1900 podem observar un creixement de la població molt més accentuat¹⁰ que, inevitablement, repercuteix en l'entramat urbà: tots els carrers es comencen a annexar amb el que a partir de 1862 fou el carrer principal, el carrer Camprodon, amb l'objectiu de facilitar l'activitat comercial i social.

⁸ *Ibid.* Pp. 80 - 95

⁹ BOVER, A. *Op. Cit.* Pp. 127 - 145

¹⁰ *Ibid.*

Per tant, a Arbúcies podem diferenciar cinc zones principals dins el nucli urbà i quatre urbanitzacions, a més d'altres cases i masies que es troben al bosc i formen part del territori municipal d'Arbúcies.

- Barri de la Plaça

Aquest és el centre local de la vila, on es troben l'Ajuntament i el Museu Etnològic del Montseny. És el nucli més primitiu de la vila, de manera que té uns trets diferents i particulars. Tot i que en uns inicis va experimentar una certa reticència a adaptar-se a les noves condicions urbanes i formes de vida que canvien al segle XX, finalment, es converteix en el segon nucli vertebrador més important.

- Barri del Castell

Construït al segle XVIII, el Castell és el barri que, actualment, presenta un ambient i un urbanisme més antic. Hi ha una clara absència de criteris de progrés, de civilització i de modernitat, ja que amb prou feines ha patit remodelacions i reestructures. Tanmateix, es concep com una joia urbanística amb un gran valor històric i social, ja que és un clar testimoni de l'activitat més tradicional a partir de la qual fins a inicis del segle XX es va desenvolupar al municipi. Actualment, la majoria d'habitants dels carrers que conformen aquest barri són persones de tercera edat.

- Barri del Sorrall

El barri del Sorrall es va consolidar a mitjan del segle XIX amb la presència d'oficis menestrals i comerciants. Com que es troba paral·lel amb la Carretera, la seva annexió amb aquesta nova via va ser relativament fàcil i de mica en mica va seguint les pautes econòmiques que es deslliguen de les activitats pròpies de la comunitat tradicional. Tot i que l'evolució demogràfica d'aquesta zona és similar a la del Castell, els estils de vida són totalment diferents, ja que el Sorrall es troba en un estadi més avançat.

- Barri de Magnes

Magnes es troba a l'altra banda de la riera i és el més gran, ja que acull bona part de carrers i zones que es troben allunyades del nucli urbà –zones noves i contemporànies que van ser fruit de l'expansió urbana— però que per proximitat pertanyen a Magnes.

Magnes és la penúltima ocupació de nous espais d'Arbúcies durant el segle XIX. Aquesta zona no estava quasi lligada amb les activitats tradicionals, sinó a altres sectors com la menestralia. Durant el primer terç del segle XX integra molt bé les noves bases econòmiques del poble.

- Barri de la Carretera

Aquest fou l'únic espai que des d'uns orígens es desvinculà de la comunitat tradicional, no com la resta, que van experimentar una evolució paulatina.

El carrer Camprodon, conegut popularment com la Carretera, a mitjan segle XIX es construí amb l'objectiu de facilitar la comunicació interna i externa amb motiu de la prosperitat econòmica i comercial que s'estava desenvolupant a Arbúcies. La Carretera es convertí en l'eix vertebrador del poble i encara avui es concep com el nucli central on es reuneix l'activitat comercial, social i cultural. Certament, la construcció d'aquest nou carrer suposà canvis en les formes de vida i maneres de fer dels habitants d'Arbúcies, convertint el poble en un indret civilitzat i amb característiques pròpies de la societat moderna.

- Urbanitzacions

Arbúcies compta amb quatre urbanitzacions que són fruit de l'expansió demogràfica que ha anat patint el poble en els darrers anys (Palau, el Mirador, la Plana i la Joia del Montseny). Es tracta de zones que antigament es trobaven allunyades del nucli urbà, però que amb el pas dels anys s'han anat unint a la població gràcies a les noves xarxes de comunicacions. Es tracta d'urbanitzacions edificades amb cases unifamiliars i torres que destaquen per sobre del típic urbanisme de blocs de pisos del centre de la població.

2.2. Recursos turístics

Arbúcies sempre ha estat una vila força tranquil·la en temporada d'hivern. Per altra banda, l'estiueig és un fenomen recurrent i tradicional al poble, a més de ser un destí turístic freqüentat en caps de setmana, festius i en fires i festes tradicionals que se celebren al llarg de l'any.

Des de principis del segle XX, que Arbúcies és un lloc recurrent per l'estiueig, sobretot, per persones procedents de la ciutat i de classe benestant o burgesa. Certament aquest moviment turístic i d'estiueig no consta a cap acte municipal, però tenim constància d'aquestes dades

gràcies periòdics de l'època en els quals comptabilitzaven els estiuejants a poblacions com la nostra. Un bon exemple ho són *L'Estiuada* o *El Baix Montseny*, els quals publicaven llistes de famílies habituals i de certa anomenada¹¹. És per aquest motiu que a finals del XIX Arbúcies comença a netejar la seva imatge embellint els carrers per tal de potenciar el poble com un espai natural de gran qualitat; un espai que, inevitablement, es contraposa a la realitat industrial de la població que com hem vist comença a florir a partir del segle XX.

Certament, les ofertes turístiques que presenta el municipi són moltes i molt variades. Ara bé, la majoria d'elles tenen una vinculació històrica molt arrelada al poble i els seus orígens. D'altra banda, la seva situació privilegiada en el massís del Montseny, permet que el municipi pugui oferir un ampli llistat de propostes que es relacionen de manera molt directa amb la natura i el seu entorn paisatgístic.

Durant els darrers anys, el sector públic i el sector privat han unit forces per potenciar al màxim els recursos turístics ja existents, igual com també han intentat dinamitzar noves activitats. L'objectiu és estructurar un nou sector econòmic que permeti obrir noves vies de treball per convertir la vila en un referent de turisme cultural, natural i familiar¹². Tot així, s'ha pogut observar un declivi evident i notori pel que fa a les visites foranes en els darrers últims anys i també en la participació dels mateixos habitants del municipi en activitats tradicionals i populars.

Així doncs, tot seguit veurem alguns dels recursos turístics principals que han fet d'Arbúcies un municipi actiu i dinàmic des d'un punt de vista turístic i cultural, sobretot en temporades d'estiu i de vacances. Però també introduïrem un diagnòstic DAFO per veure amb millor claredat cap a on i com s'han de dirigir els objectius que es plantegen. L'objectiu és analitzar com funcionen aquests recursos per després poder fer una nova proposta d'actuació vinculada amb la història social i cultural de la vila.

¹¹ MARTÍ, D. "L'Ajuntament d'Arbúcies el primer terç del segle XX". *Perxada*, núm. 21. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 2000. Pp. 37 – 42.

¹² AJUNTAMENT D'ARBÚCIES. *Op. Cit.* Pàg. 34

2.2.1. Patrimoni natural

La vila d'Arbúcies s'ubica a 315 metres per sobre del nivell del mar. Concretament, es troba situada en una vall entre els massissos paleozoics de composició granítica: el Montseny i les Guilleries [FIG. 6]. Aquesta ubicació privilegiada fa de la natura una de les característiques físiques principals i definidores de la localitat arbucienca, de manera que converteix aquest poble en un espai de gran interès faunístic i natural, ja que gaudeix d'una gran diversitat de clima, flora, fauna i botànica. Per aquest motiu se la coneix com la vila jardí del Montseny¹³. En aquest racó amagat del Montseny el visitant pot contemplar des de paisatges típicament mediterranis a muntanyes subaplines com ara les Agudes [FIG. 7], la segona muntanya més alta del massís del Montseny, després del Turó de l'Home¹⁴. Més endavant veurem com s'han desenvolupat tot un seguit de rutes BTT i de senderisme que permeten conèixer de més a prop tota la riquesa natural d'Arbúcies i el seu entorn.

Les formes de paisatge apareixen estretament vinculades als aprofitaments humans. Els habitants d'Arbúcies utilitzen la natura com a matèria primera per a la fabricació de productes manufacturats. De manera que ens trobem davant d'una natura lleugerament humanitzada però respectuosa amb el medi ambient¹⁵. Justament, fins a inicis del segle XX l'activitat de tipus tradicional i d'aprofitament dels recursos naturals era la capdavantera a aquesta localitat de La Selva. Tanmateix, aquest medi rural es comença a veure alterat degut a nous corrents econòmics i culturals que fan que la natura, com a element propi de l'entorn laboral, passi a un segon terme¹⁶.

En segon lloc, també cal destacar la importància de l'aigua en aquesta zona muntanyosa. Justament, l'aigua és una de les riqueses del Parc Natural del Montseny. La Riera d'Arbúcies és l'encarregada de regar-ne la vall manifestant-se a partir d'un nombre considerable de fonts repartides per tot el territori. Es tracta de la força motriu que permet la fabricació de productes manufacturats a les indústries, a més de ser el recurs primari per al regadiu dels camps i els horts¹⁷ [FIG. 8].

¹³ www.cpnl.cat/xarxa/cnlgirona/02015_arbucies/index_arbucies.html [consulta, 01/09/2014]

¹⁴ www.arbucies.cat/ca/indrets-dinteres [consulta, 02/07/2014]

¹⁵ AJUNTAMENT D'ARBÚCIES. *Op. Cit.* Pp. 14 - 15

¹⁶ BOVER, A. *Op. Cit.* Pp. 123 - 127

¹⁷ AJUNTAMENT D'ARBÚCIES. *Op. Cit.* Pp. 14 -15 / 35

En concret, el Parc Natural del Montseny està format per quatre estatges de vegetació diferents segons l'alçada i el terreny, des del nucli urbà fins Les Agudes. Trobarem des d'un clima i entorn típicament mediterrani, passant per un clima de caire eurosiberià i culminant amb un ambient subalpí. Per tant, podrem trobar la representació de diferents tipologies d'espècies de tot el continent europeu¹⁸. Fins i tot, serem testimonis d'un microclima de ribera (verns, freixes i pollancre) que es forma en els nombrosos cursos d'aigua.

- Primer estatge: fins els 800. Format per boscos de paisatge mediterrani, com ara suredes, alzinars o pinedes.
- Segon estatge: es comprèn entre els 800 i els 1000 metres. En aquest punt ja hi trobem una fauna molt més diversa i una vegetació extramediterrània (rouredes o castanyers)
- Tercer estatge: des dels 1000 als 1600 metres. En aquest estatge hi viuen espècies d'animals poc habituals i el clima i la vegetació és de tipus medioeuropeu, com ara les fagedes o les rouredes.
- Quart estatge: els últims 200 metres són de clima típicament subalpí. La vegetació estarà conformada per prats d'alta muntanya i plantes herbàcies. Novament, la fauna serà molt diversa.

2.2.2. Patrimoni cultural

Aquesta població de La Selva compta amb un ampli patrimoni cultural repartit en un calendari anual ple d'activitats, esdeveniments i actes tradicionals. Alguns d'aquests esdeveniments són organitzats per associacions diverses que converteixen Arbúcies en una vila molt rica social i culturalment i amb una activitat i dinamisme destacables¹⁹.

Al llarg de l'any se celebren tot tipus de fires i festes tradicionals: des de la Cavalcada de Reis, el Carnaval —el qual ha experimentat una clara davallada els darrers anys—, la Fira de la Tardor o de l'Aigua, la Fira Terra de Bruixes i Bandolers, fins a la Festa Major o l'Aplec de la Capella²⁰.

Però sense cap mena de dubte són tres les festivitats que més destaquen a la localitat i que aporten un major benefici cultural, social i (perquè no dir-ho) també econòmic.

¹⁸ *Ibid.*

¹⁹ *Ibid.* Pp. 18 - 22

²⁰ www.arbucies.cat/ca/fires-i-festes [consulta, 04/07/2014]

Per una banda, destaquem la festa de les Enramades²¹ [FIG. 9] [FIG. 10] [FIG. 11], la qual el 1999 va ser declarada festa d'interès nacional per a la Generalitat de Catalunya. De les Enramades donarem especial importància a les Catifes de flors naturals [FIG. 12] [FIG. 13], un esdeveniment que té lloc el diumenge abans de Corpus i que inaugura la festivitat que comença el dijous següent. El diumenge de les Catifes és un dels dies més bonics per a Arbúcies, ja que els carrers llueixen les seves catifes de flors naturals acompanyades de racons d'art. En segon lloc, el festival de música independent popArb²² [FIG. 14], que aquest any 2014 ha presentat la seva desena edició. I, finalment, la Festa del Flabiol [FIG. 15] una celebració única a Catalunya del seu gènere i que enguany celebra la seva trentena edició.

A Arbúcies també hi destaca la presència d'un arbre centenari [FIG. 16]. Es tracta d'un plàtan que es concep com a símbol de llibertat i com a exemple de memòria popular que ha mantingut viu el record dels esdeveniments succeïts durant les guerres carlines. Es troba a la Plaça de la Vila i darrere de la seva història hi ha una llegenda que fou recollida per Víctor Balaguer²³.

D'altra banda, a Arbúcies podem trobar un dels museus més reconeguts i destacats a Catalunya, ja que des de 1985 ha assentat les bases principals dels museus vigents. Estem parlant del Museu Etnològic del Montseny La Gabella (MEMGA)²⁴ [FIG. 17] [FIG. 18]. Concebut com un centre de conservació, difusió i investigació del patrimoni cultural i natural del massís del Montseny, aquest espai permet acostar el visitant a les formes de vida d'aquest entorn i entendre la relació entre l'home i el medi ambient. El MEMGA també és l'encarregat de gestionar i organitzar les excavacions al Castell de Montsoriu, del qual se'n conserven importants materials arqueològics dels segles XIV-XVI. Aquestes troballes permeten estudiar la vida quotidiana dels homes i les dones que durant aquesta època habitaren aquest castell.

2.2.3. Patrimoni arquitectònic

El patrimoni arquitectònic d'Arbúcies té una presència important a la vila, el qual es difon a través del Museu Etnològic del Montseny, La Gabella. A l'entorn d'aquesta localitat de la Selva, destacarem tres grans elements arquitectònics que permeten explicar i entendre la història

²¹ L'explicació completa sobre la festivitat de les Enramades es pot trobar al web de les Enramades (www.enramades.net) o a AJUNTAMENT D'ARBÚCIES. *Op. Cit.* Pp. 19 - 22

²² Pàgina web del festival popArb: www.poparb.cat

²³ RUEDA, J.M. I TURA, J. "Els carlins". *El Montseny*. Diputació de Girona/Caixa de Girona. Quaderns de la revista de Girona, núm. 58. Girona: 1995. Pp. 52 - 54

²⁴ Pàgina web del museu: www.museuetnologicmontseny.org

d'aquest indret: el Castell de Montsoriu, les esglésies d'origen romànic escampades per tota l'extensió de terreny del municipi i la Farga del Roquer, recentment restaurada i habilitada per poder-se visitar.

- **Castell de Montsoriu**²⁵

El Castell de Montsoriu és, indiscutiblement, l'element arquitectònic més destacable i important de la vila d'Arbúcies i, en general, del Parc Natural del Montseny, des d'on es pot gaudir d'una magnífica visita de gran part de la comarca de la Selva i els seus voltants [FIG. 19]. Es considera un dels millors exemples d'arquitectura militar d'època gòtica a Catalunya amb una llarga història al darrere. [FIG. 20]

L'origen del castell se situa a finals del segle X i la seva època de màxima esplendor fou entre finals del segle XIII i gran part del XIV, moment en què es van finalitzar les obres de construcció dels tres recintes i es va convertir en la residència dels vescomtes de Cabrera [FIG. 21].

Actualment, el castell es troba en fase de consolidació i restauració. Al llarg de l'any hi ha una activitat constant de persones que excaven i estudien el territori i, especialment, a l'estiu es dur a terme un camp de treball de 15 dies que permet la col·laboració de persones d'arreu del món a excavar i ajudar en l'estudi arqueològic i històric del castell [FIG. 22].

- **Farga del Roquer**²⁶

Com ja hem vist en el breu resum sobre la història de la població d'Arbúcies, la indústria és un dels elements clau per entendre l'evolució de la cultura, la societat i la política de la vila des de finals del segle XIX fins a l'actualitat. Actualment, a Arbúcies es conserva un dels millors exemples del patrimoni industrial del poble i el seu entorn. Es tracta de la Farga del Roquer [FIG. 23] [FIG. 24], un edifici industrial situat al mig del nucli urbà [FIG. 25], dedicat a la metal·lúrgia i que il·lustra el dinamisme econòmic del Montseny al llarg de tot aquest període.

²⁵ FONT, G., et al. *El Castell de Montsoriu*. Consell Comarcal de la Selva, 2000.

²⁶ www.arbucies.cat/ca/farga-del-roquer [consulta, 04/07/2014] / www.patmapa.gencat.cat/web/guest/patrimoni/arquitectura?articleId=HTTP://GAUDI_ELEMENTARQUI TECTONIC_32539 [consulta, 12/07/2014]

La Farga del Roquer està situada al nucli urbà d'Arbúcies, al costat de la Bassa de la Farga i del bonic Jardí dels Arboços, al qual queda unida mitjançant un pont per sobre la mateixa bassa. Fins el 2011, l'edifici de la Farga estava abandonat [FIG. 26]. Passejant pel poble es podia veure una zona totalment descuidada i poc conservada. Des del MEMGA es decidí dur a terme la iniciativa de restaurar l'edifici per tal de poder mostrar a tots els arbucienques i turistes una joia de l'Arbúcies industrial del segle passat. Així doncs, el 30 de juliol de 2011 s'inaugurà la Farga, de manera que des d'aleshores aquest servei se suma a la oferta turística vinculada al patrimoni industrial i natural de la Vila Jardí del Montseny.

Visitar aquest recinte suposa fer un recorregut pel passat industrial d'Arbúcies. Un passat vinculat a la hidrografia del terreny i a la importància de l'aigua com a força motriu que permeté diversos usos tradicionals: es tracta d'un sistema d'aprofitaments hidràulics utilitzat per a altres activitats com adoberia de pells, torneria, serradora i carrosseria d'autocars. Els visitants poden veure en funcionament la turbina del 1934 que permetia la transmissió de l'energia i el funcionament de la maquinària de la indústria. Al llarg del recorregut el visitant també pot gaudir d'un audiovisual titulat *La memòria de l'aigua*, protagonitzat per Santiago Rusiñol i interpretat per l'actor Lluís Soler, el qual explica els usos tradicionals de l'aigua.

- **Esglésies romàniques**

Durant l'Alta Edat Mitjana el Montseny patí una colonització que deixà petjada a la localitat d'Arbúcies de moltes formes, una de les quals és la presència de diverses esglésies romàniques. La més destacada és la de Sant Pere Desplà [FIG. 27] [FIG. 28] –a la qual s'hi pot accedir a través d'una ruta senyalitzada a peu²⁷–, ja que s'hi conserven unes pintures preromàniques úniques a tot Catalunya.

D'altres són la de Santa Maria de Lliors [FIG. 29] [FIG. 30] –que també s'hi pot accedir a través d'un itinerari senyalitzat²⁸–. Aquesta església és d'origen romànic, malgrat que la major part de l'obra que es conserva correspon al segle XVII. Hi trobem, també, la de Sant Cristòfol de Cerdans i la de Sant Mateu, ubicada al llogarret de Joanet, però que pertany al territori municipal d'Arbúcies.

²⁷ Explicada a la pàg. 30

²⁸ Explicat a la pàg. 30

I, encara que no pertanyi al període romànic, sí que destaquem l'Església Parroquial de Sant Quirze i Santa Julita [FIG. 31] [FIG. 32], situada al bell mig de la població. Aquesta església és d'origen gòtic perquè es construï durant el primer terç del segle X, però es reformà en la seva totalitat el segle XVI. Per tant, avui podem contemplar una església d'estil gòtic tardà d'una sola nau i amb campanar. Actualment, es conserva el retaule gòtic de finals del segle XV al Museu Nacional d'Art de Catalunya.

2.2.4. Lleure

La població d'Arbúcies els darrers anys ha treballat per desenvolupar un tipus de turisme on la natura n'és la protagonista principal, ja que els recursos naturals i la seva situació geogràfica permeten explotar aquests recursos en benefici del poble i la seva gent. Tot seguit veurem algunes de les accions i propostes que des del Patronat de Turisme de la Vall d'Arbúcies s'han plantejat per tal d'oferir una àmplia llista d'activitats i serveis que permetin l'oci i el lleure tant dels seus habitants com de visitants forans.

- **Rutes BTT**

Les rutes amb bicicleta permeten descobrir diferents punts d'Arbúcies i la seva riquesa natural i cultural. Concretament, hi ha configurades tres rutes que sumen un total de 75 quilòmetres entorn de tot el territori natural i urbà.

1. **BTT 10 - Sant Marçal**²⁹ [FIG. 33]

Distància del recorregut	33,15 km	Desnivell en pujada	1.009 m
Recorregut circular	Sí	Desnivell en baixada	999 m
Altitud màxima	1.158 m	Dificultat tècnica	Molt difícil
Altitud mínima	286 m		

Aquesta és una de les rutes habilitades per fer amb bicicleta. Permet descobrir el Montseny més humanitzat. L'excursionista pot visualitzar l'empremta humana que ha anat deixant al llarg dels segles: s'hi poden veure diferents camps de conreu, edificacions residencials o ermites.

²⁹ <http://ca.wikiloc.com/geotourism/costa-brava/ruta-btt-selva-10-sant-marc-al-arbucies/414850>
[consulta, 05/07/2014]

Una part de la ruta s'endinsa en el Parc Natural i Reserva de la Biosfera del Montseny, de manera que l'aficionat a la BTT pot gaudir d'un recorregut amb canvis de vegetació, de relleu i de paisatge que configuren l'entorn de tot el massís. Els contrastos de vegetació i de paisatge són constants i ofereixen una gran varietat de colors segons l'època de l'any.

2. BTT 22 – Castell de Montsoriu³⁰ [FIG. 34]

Distància del recorregut	24,8 km	Desnivell en pujada	780 m
Recorregut circular	Sí	Desnivell en baixada	783 m
Altitud màxima	668m	Dificultat tècnica	Difícil
Altitud mínima	242 m		

El Castell de Montsoriu i el seu entorn és un dels paratges més emblemàtics de la població d'Arbúcies i de la comarca de la Selva, ja que és el castell d'època gòtica més important de Catalunya. Aquest itinerari recorre els primers contraforts del Montseny fins a les proximitats del castell, de manera que permet gaudir de tot el seu entorn i és recomanable visitar-lo -malgrat que es troba fora de l'itinerari- ja que ofereix unes vistes panoràmiques de tot el paisatge proper.

3. BTT 5 – Sant Pere Desplà³¹ [FIG. 35]

Distància del recorregut	17 km	Desnivell en pujada	562 m
Recorregut circular	Sí	Desnivell en baixada	563 m
Altitud màxima	718 m	Dificultat tècnica	Difícil
Altitud mínima	286 m		

Aquest recorregut porta l'excursionista fins a un dels miradors més emblemàtics de la vessant gironina del Montseny. L'itinerari transcorre per la part septentrional del municipi, tot seguint el curs de la riera d'Arbúcies. Tanmateix, la major part del recorregut es fa per zona boscosa. L'església de Sant Pere Desplà, de característiques d'època romànica, marca el final de l'ascens i l'inici del descens, a més d'oferir una vista panoràmica de tot el Parc Natural.

³⁰ <http://ca.wikiloc.com/geotourism/costa-brava/ruta-btt-selva-22-montsoriu-arbucies/418527>
[consulta, 05/07/2014]

³¹ <http://ca.wikiloc.com/geotourism/costa-brava/ruta-btt-selva-5-sant-pere-despla-arbucies/414829>
[consulta, 05/07/2014]

- **Rutes a peu**

1. Parc Municipal de la Riera [FIG. 36]

Distància del recorregut	2 km (des de la Pl. de la Vila)	Desnivell	50 m (des de 295 a 345 m)
Recorregut circular	No	Dificultat tècnica	Mitjana
Durada	1 hora		

Des de fa una bona colla d'anys, Arbúcies compta amb un recorregut urbà que segueix el traçat de la riera que travessa el municipi. Es tracta d'una passejada de tres quilòmetres que passa per punts molt importants i simbòlics de la vila, com ho són la Corbadora, el Sot del Palau, el Passeig del Montseny i el Passeig del Gorg Nou, el qual comunica directament amb el nucli urbà.

Els boscos de ribera passen pel centre de la població, de manera que el poble gaudeix d'un microclima de ribera típic del les zones més baixes del Parc Natural del Montseny [FIG. 37].

2. Castell de Montsoriu [FIG. 38]

Distància del recorregut	8,5 km (des d'Arbúcies)*	Desnivell	337 m (des de 295 a 635 m)
Recorregut circular	No	Dificultat tècnica	Mitjana
Durada	3 hores		

(*Passant pel barri del Castell i el veïnat de França)

L'objectiu d'aquesta ruta és el mateix que el de la ruta en bicicleta: gaudir dels paratges naturals entorn del Castell de Montsoriu i, un cop a dalt, conèixer de ben a prop les característiques que fan d'aquesta fortalesa militar un dels castells gòtics més emblemàtics de Catalunya.

La ruta s'inicia, precisament, pel barri del Castell, el qual rep aquest nom per la seva proximitat i dreces que ofereix per arribar al Turó de Montsoriu. Al llarg de tot l'itinerari l'excursionista podrà contemplar la diversitat de flora i fauna que es troba al Montseny, igual com també topará amb diverses masies i cases de pagès de la zona.

3. Santa Maria de Lliors [FIG. 39]

Distància del recorregut	3,9 km (des de Lliors) 8 km (des d'Arbúcies)	Desnivell	340 m (des de 300 a 640 m)
Recorregut circular	No	Dificultat tècnica	Mínima
Durada	1 hora i 15 min. (des de Lliors) 2 hores (des d'Arbúcies)		

Santa Maria de Lliors és una ermita romànica que es troba a la Vall de Lliors. Es tracta d'una ruta amb pendent que ens acosta a aquesta església d'origen romànic, malgrat que la major part de la obra que avui conservem data del segle XVII.

Al llarg del recorregut, l'excursionista es topirà amb diversos elements patrimonials importants per a la vila d'Arbúcies i el territori del Montseny, com ara per exemple el Molí de les Pipes, el Mas Oller o el Casal del Regàs.

4. Sant Pere Desplà [FIG. 40]

Distància del recorregut	3,9 km (des de Lliors) 8 km (des d'Arbúcies)	Desnivell	400 m (des de 300 a 700 m)
Recorregut circular	No	Dificultat tècnica	Mínima
Durada	1 hora i 45 min (des de Lliors) 2 hores (des d'Arbúcies)		

Sant Pere Desplà es tracta d'una ruta que permet contemplar i apreciar la bonica vall d'Arbúcies entre el Montseny i les Guilleries, dues de les carenes més importants del país, la transversal i la prelitoral.

Aquest itinerari permet conèixer amb més profunditat els trets característics del veïnat de la Poca Farina i l'església de Sant Pere Desplà, una construcció romànica que avui encara conserva pintures preromàniques amb un bon estat de conservació.

5. GR 83 de Riells del Montseny a Arbúcies (Camí del Nord)³² [FIG. 41]

Distància del recorregut	18,19 km	Desnivell en pujada	617 m
Recorregut circular	No	Desnivell en baixada	855 m
Altitud màxima	669 m	Dificultat tècnica	Fàcil
Altitud mínima	88 m	Durada	4 hores i 15 minuts

Aquest sender recupera el traçat que van seguir milers d'exiliats a inicis del 1939 quan fugien cap a França pel Coll de Malerm. A més, també es poden seguir altres camins de pas per a molts oficis de l'època.

És un recorregut molt complet des del qual es poden apreciar diferents tipus de vegetació, flora i fauna, perquè l'excursionista travessa diferents comarques: Maresme, Vallès Oriental, la Selva, la Garrotxa, el Ripollès, el Vallespir i Conflent. Tanmateix, nosaltres només indicarem el trem que va de Riells a Arbúcies.

6. Grans camins de l'Aigua³³ [FIG. 42]

Distància del recorregut	10,73 km	Desnivell en pujada	832 m
Recorregut circular	No	Desnivell en baixada	274 m
Altitud màxima	639 m	Dificultat tècnica	Difícil
Altitud mínima	105 m	Durada	3 hores

Es tracta d'un itinerari no circular que va des del Montseny a les Guillerries passant per un terreny irregular i amb dificultats tècniques però que permetran gaudir d'unes fantàstiques vistes enmig d'una zona totalment boscosa.

7. Itinerari Rusiñol³⁴ [FIG. 43]

Distància del recorregut	4 km	Durada	40 min
Recorregut circular	No	Dificultat tècnica	Fàcil

El pintor Santiago Rusiñol estiuejà a Arbúcies durant els estius d'entre 1926 i 1930. Durant les seves estades trobava inspiració en diversos parcs i jardins del poble per donar forma als seus

³² <http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=825815> [consulta, 05/07/2014]

³³ <http://ca.wikiloc.com/geotourism/costa-brava/ruta-arbucies-sant-hilari-sacalm-del-montseny-a-les-guillerries-grans-camins-de-laigua/497835> [consulta, 05/07/2014]

³⁴ www.arbucies.cat/uploads/20080429/rusinol_cartell.pdf [consulta, 05/07/2014]

quadres. De manera que tenim constància de vuit quadres que realitzà a casa nostra. Sovint l'acompanyava el fotògraf Santiago Carreras i Oliver, qui el retratà en diversos indrets de la vila propers a la riera i al Parc Badés. El seu testimoni artístic es materialitza a Arbúcies per mitjà d'un recorregut guiat per la riera del poble. Es tracta d'un itinerari format per diversos plafons explicatius que mostren un abans i un després del poble d'Arbúcies vist per Rusiñol, la seva gent i la importància del patrimoni natural.

- **Circuit de fúting**

Al centre de la vila i al llarg de tot el recorregut vora la riera podem trobar un circuit de condicionament físic adreçat a tota la població. L'objectiu és incentivar l'esport i l'exercici físic a partir del passeig tranquil, els estiraments o córrer. Es pot seguir un recorregut senyalitzat d'uns dos quilòmetres i mig que compta amb un total de sis estacions equipades amb aparells fets de fusta i planells explicatius que permeten visualitzar i saber l'ús de l'aparell en qüestió [FIG. 44].

- **Parcs i jardins**

Com ja hem dit en més d'una ocasió, la població d'Arbúcies és coneguda com la Vila Jardí del Montseny. Tant és així que compta amb més de vint parcs, zones verdes i jardins que sumen un total de més de 33,59 hectàrees³⁵ i vetllen per la tranquil·litat i la calma al poble³⁶ [FIG. 45].

Alguns d'aquests parcs estan equipats amb gronxadors i tobogans que permeten l'oci dels infants, com ho són per exemple la Plaça de Florac [FIG. 46] o la Plaça de la Solidaritat. D'altres, en canvi, se situen en indrets on l'ombra permet el descans i el gaudi de la natura, com ara el Parc de la Dona d'Aigua o el Parc del Sot del Palau. [FIG. 47]

Aquest conjunt de parcs i jardins van servir d'inspiració al pintor modernista Santiago Rusiñol, el qual avui té dedicat l'itinerari esmentat més amunt que passa pel Passeig de la Riera i el Parc de la Glorieta.

Un dels parcs més emblemàtics i destacats d'Arbúcies és el Jardí Dendrològic del Roquer³⁷ [FIG. 48]. Es tracta d'un espai de propietat privada que acull més de 150 espècies de plantes. Entre

³⁵ AJUNTAMENT D'ARBÚCIES. *Op. Cit.* Pàg. 11

³⁶ *Ibid.* Pp. 41 - 49

³⁷ www.arbucies.cat/ca/parcs-i-jardins [consulta, 05/07/2014]

aquestes podem trobar un cedre de l'Himalàia amb pinyes de color lila, i la magnòlia més gran d'Europa (3,92 metres de circumferència). Aquest jardí es pot visitar a partir de la sol·licitud de visites concertades a l'Oficina de Turisme³⁸ o bé durant la Fira de l'Aigua (se celebra a l'abril) i la Fira de Tardor (té lloc a l'octubre).

- **Altres**

A banda de totes aquestes propostes turístiques, Arbúcies ofereix altres activitats que es desvinculen una mica de la tònica que segueixen totes les que hem anat enumerant fins ara. Podem trobar Selva Aventura³⁹, un parc que té com a objectiu fomentar l'esport i l'exercici físic a la natura a partir de circuits lúdics a dalt d'arbres de gran altura que permeten conèixer de més a prop i d'una manera més inèdita i original el bosc i l'entorn del municipi.

Si pel contrari, el visitant busca una zona de calma i tranquil·litat, el Pícnic el Pol⁴⁰ és el lloc adient. La seva situació a 200 metres del municipi permet gaudir amb família i amics d'una jornada diürna enmig de la natura i a prop de la riera [FIG. 49].

2.2.5. Allotjament

Per poder dur a terme totes aquestes activitats d'una manera espaiada en el temps i amb la possibilitat de descansar entre l'una i l'altra, la població compta amb diversos tipologies d'allotjaments que faciliten l'estada al visitant.

Pel que fa als hotels, concretament, n'hi ha tres: Aparthotel Les Agudes, lleugerament apartat del centre; l'Hotel Torres, situat al bell mig de la via principal (C/ Camprodon); i l'Hotel Montsoriu, el qual s'ha remodelat i s'ha tornat a inaugurar molt recentment després d'anys sense activitat visible. D'altra banda, el turista també pot allotjar-se als Apartaments la Farga, situats també al centre del poble (a 5 minuts del nucli urbà) i molt propers a la riera [FIG. 50].

Per aquells que prefereixin una estada més assequible, també hi ha la possibilitat d'allotjar-se en el càmping de la Sureda o de la Vall del Vidal. Les cases de colònies com el Casal de Pau o el

³⁸ www.arbucies.cat/ca/oficina-de-turisme [consulta, 05/07/2014]

³⁹ www.selvaventura.com/ [consulta, 12/07/2014]

⁴⁰ www.elpol.cat/web/ [consulta, 12/07/2014]

Corral de Mataró són una bona opció per estades amb grups d'infants d'escoles o casals d'estiu. Se situen al mig del bosc i permeten gaudir de la natura i el seu entorn.

I no ens podem oblidar de la importància del turisme rural a la zona. El territori municipal d'Arbúcies disposa de 13 cases rurals on fer-hi estada amb l'objectiu d'experimentar un turisme més tradicional i més proper a la diversitat botànica i faunística que trobem al Parc Natural.

2.3. Dades del turisme a Arbúcies

L'Oficina de Turisme d'Arbúcies ens ha permès accedir a les estadístiques oficials que recullen el nombre exacte de visitants a la vila d'Arbúcies i el recurs turístic del qual fan ús. A partir d'aquestes dades des de 2009 fins el 2013 podem tenir una idea aproximada dels recursos turístics més explotats i que interessin més tant als visitants forans com als propis habitants del municipi. D'aquesta manera, sabrem què manca a la població i què cal continuar mantenint al servei de les persones per tal de promoure un turisme beneficiós per a tothom.

Ens fixarem, especialment, en les cinc activitats amb un percentatge més alt. Aquestes estadístiques inclouen, també, dades sobre les consultes que fan els propis visitants, és a dir, per quina raó s'adrecen a l'oficina de turisme: ja sigui per informació general, per saber la normativa del parc o per tenir en compte algunes recomanacions davant situacions de risc. Per tant, no només es tindran en consideració activitats turístiques pròpiament dites, sinó també altres tipus de consulta.

• 2009

USUARIS	G	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	TOTAL	%
Activitats	0	0	0	0	0	0	151	225	299	609	309	237	1830	10,90%
Allotjament	0	0	0	0	0	0	25	25	13	24	2	9	98	0,60%
Altres equipaments privats	9	4	21	33	21	8	0	0	13	0	2	9	120	0,70%
Audiovisual	0	0	0	0	0	0	82	171	85	1048	897	300	2583	15,40%
Bolets	0	0	0	0	0	0	3	0	4	31	0	0	38	0,20%
Castanyes	0	0	0	0	0	0	0	0	11	14	4	0	29	0,20%
Castell de Montsoriu	1	0	0	0	0	0	147	117	108	71	43	36	523	3,10%
Centre de Documentació	37	12	19	10	12	23	21	3	9	10	11	5	172	1,00%
Coneguem els nostres parcs	0	0	0	0	0	0	23	44	4	0	0	3	74	0,40%
Educació ambiental	0	0	0	0	0	0	9	0	11	1479	752	55	2306	13,80%
Equipaments dels parcs	0	0	0	0	0	0	16	4	6	0	0	1	27	0,20%
Equipaments públics	31	44	22	40	22	37	0	0	43	6	99	12	356	2,10%
Esports d'aventura	0	0	0	0	0	0	2	5	4	0	0	10	21	0,10%
Exposició Museu	0	0	0	0	0	0	153	250	155	1372	1127	400	3457	20,60%
Festes populars, fires i mercats	14	56	38	307	95	286	68	21	33	41	35	30	1024	6,10%
Informació general	16	16	21	24	16	29	125	166	227	107	83	127	957	5,70%
Itineraris	78	88	152	172	152	152	201	227	148	176	62	42	1650	9,90%
Normativa del parc	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0,00%
Patrimoni cultural	45	26	42	51	24	22	11	4	7	2	2	1	237	1,40%
Patrimoni natural	2	0	98	12	3	5	0	0	0	0	0	0	120	0,70%
Productes del parc	0	0	0	0	0	0	1	2	0	2	1	1	7	0,00%
Publicacions del parc	0	0	0	0	0	0	6	44	5	1	3	8	67	0,40%
Recomanacions per situacions de risc	0	2	0	13	1	1	0	0	0	0	0	0	17	0,10%
Restaurants	27	31	48	63	26	45	83	42	30	64	17	4	480	2,90%
Rutes en bicicleta	0	0	0	0	0	0	28	7	6	1	3	1	46	0,30%
Rutes guiades	0	0	0	0	0	0	6	5	3	5	23	0	42	0,30%
Serveis	0	0	0	0	0	0	19	13	1	0	4	2	39	0,20%
Transports i xarxa viària	21	69	69	77	43	40	9	34	17	12	8	18	417	2,50%
Viu el parc	0	0	0	0	0	0	4	1	0	0	0	0	5	0,00%
TOTAL	281	349	530	802	416	648	1193	1410	1242	5075	3487	1311	16744	100%

L'any 2009 es van comptabilitzar 3457 visites a les exposicions del MEMGA, la qual cosa suposa poc més d'una cinquena part de les visites a Arbúcies, ja que el 2009 consta d'un total de 16744 visitants. Observem com totes elles es concentren al segon semestre, ja que fins al mes de juliol no s'observa cap visita. Tanmateix, ens consta que el museu sempre està en activitat constant, de manera que és molt probable que fins el juliol de fa cinc anys no es comencés a dur a terme la comptabilització dels visitants del museu.

Amb un 15,40% de visitants el segueix l'audiovisual de la Llegenda de la Dona d'Aigua que es troba també al mateix museu. Per tant, la suma d'aquests dos percentatges és d'un 35% aproximadament, fet que ens indica com l'activitat d'aquest espai museístic és una de les més prolífiques i dinàmiques de la vila.

Altres tipus d'activitats també són destacables, com ara l'interès per l'educació mediambiental, la qual ocupa la tercera posició amb un 13,80% del total. Tot seguit, observem altres activitats o itineraris que voregen el 10%.

• 2010

USUARIS	G	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	TOTAL	%
Activitats	117	134	119	128	1914	145	700	795	902	97	432	137	5620	33,13%
Allotjament	8	2	15	20	11	8	18	16	6	1	0	4	109	0,64%
Altres equipaments privats	3	1	2	8	12	3	2	6	2	0	2	1	42	0,25%
Audiovisual	53	1	29	12	286	5	17	16	14	0	62	6	501	2,95%
Bolets	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	3	0,02%
Castanyes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24	0	0	24	0,14%
Castell de Montsoriu	26	41	48	75	52	30	21	129	46	49	321	70	908	5,35%
Centre de Documentació	13	39	45	21	7	10	5	1	12	6	12	10	181	1,07%
Coneguem els nostres parcs	1	9	10	1	2	8	0	6	0	3	7	33	80	0,47%
Educació ambiental	67	10	7	7	0	1	17	10	8	5	5	25	162	0,95%
Equipaments dels parcs	1	3	5	1	1	0	0	0	0	0	5	15	31	0,18%
Equipaments públics	3	2	7	0	0	2	3	0	0	0	0	0	17	0,10%
Esports d'aventura	0	0	0	0	0	0	2	8	0	2	0	0	12	0,07%
Exposició Museu	173	62	72	88	8	34	200	152	17	39	288	74	1207	7,11%
Festes populars, fires i mercats	14	34	19	40	1906	40	144	97	82	2628	7	64	5075	29,91%
Informació general	68	85	143	119	75	77	102	52	92	138	149	158	1258	7,41%
Itineraris	42	71	74	127	50	72	81	37	46	88	23	56	767	4,52%
Normativa del parc	0	0	5	9	0	0	0	0	2	0	0	0	16	0,09%
Patrimoni cultural	6	3	0	2	1	5	0	8	10	3	1	15	54	0,32%
Patrimoni natural	1	1	0	0	1	0	4	5	0	0	0	1	13	0,08%
Productes del parc	3	2	7	0	0	0	5	2	0	3	1	0	23	0,14%
Publicacions del parc	4	6	0	3	0	4	2	2	6	6	3	12	48	0,28%
Recomanacions per situacions de risc	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	3	0,02%
Restaurants	23	15	23	17	15	23	20	10	12	17	19	29	223	1,31%
Rutes en bicicleta	4	7	2	8	1	0	6	0	8	0	0	0	36	0,21%
Rutes guiades	8	0	2	1	1	3	10	4	0	0	302	6	337	1,99%
Serveis	0	0		0	0	1	0	5	3	0	15	15	39	0,23%
Transports i xarxa viària	10	22	10	14	7	17	12	7	8	28	11	15	161	0,95%
Viu el parc	0	0	1	0	0	4	3	0	4	4	0	0	16	0,09%
TOTAL	648	550	645	703	4351	492	1374	1368	1280	3144	1665	746	16966	100%

Dins el total de 16.966 visitants o d'habitants de la vila d'Arbúcies l'any 2010, prop d'un 30% van participar a activitats festives, com ara festes populars, fires o mercats. A més, el major nombre de participants es concentren al mes de maig (mes en què van escaure les Enramades), al mes de juliol i al mes d'octubre (a Arbúcies són moltes les fires i festes que se celebren a la tardor).

Altres tipus d'activitats sumen el 33,13% del total. Ens referim a activitats organitzades pel propi Ajuntament com per altres associacions vinculades al poble.

A aquestes dades els segueixen de lluny les visites al museu i les consultes al servei d'informació general, cadascuna d'elles entre el 7 i el 8%. I ja per acabar, les activitats relacionades amb el Castell de Montsoriu ocupen la cinquena posició amb poc més d'un 5%, fet que suposa unes 900 persones que passaren pel Castell amb tot l'any.

• 2011

USUARIS	G	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	TOTAL	%
Activitats	64	65	95	100	150	348	294	28	63	37	43	57	1344	7,59%
Allotjament	2	5	10	3	12	6	12	3	0	486	3	1	543	3,10%
Altres equipaments privats	2	5	10	4	1	0	3	10	0	0	0	0	35	0,20%
Audiovisual	8	40	343	90	689	1098	76	0	4	73	16	0	2437	13,80%
Bolets	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	4	0	12	0,10%
Castanyes	1	0	0	0	0	0	0	0	2	3	6	0	12	0,10%
Castell de Montsoriu	114	214	194	136	113	64	228	68	34	28	38	17	1248	7,10%
Centre de Documentació	13	8	17	23	17	16	6	0	4	9	9	7	129	0,70%
Coneguem els nostres parcs	0	8	8	0	2	12	6	7	9	2	3	2	59	0,30%
Educació ambiental	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,00%
Equipaments dels parcs	0	1	3	2	1	0	4	8	0	482	0	0	501	2,80%
Equipaments públics	3	0	1	0	0	2	1	10	1	0	0	0	18	0,10%
Esports d'aventura	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	3	0,00%
Exposició Museu	34	232	392	443	793	1150	241	78	31	52	59	5	3510	19,80%
Exposició temporal	0	99	0	0	0	3	31	2	2	0	0	15	152	0,90%
Festes populars, fires, mercats...	19	36	25	40	260	2881	159	15	15	33	3	4	3490	19,70%
Informació general	55	41	77	203	353	359	299	121	75	562	96	42	2283	12,90%
Itineraris	41	38	67	142	76	67	143	143	72	73	51	53	966	5,50%
Patrimoni cultural	3	3	9	2	17	10	14	1	1	12	2	0	74	0,40%
Patrimoni natural	2	3	4	0	4	4	12	0	0	0	3	0	32	0,20%
Productes del parc	0	0	0	3	0	1	2	1	0	2	0	0	9	0,10%
Publicacions del parc	2	4	13	8	16	1	15	2	0	0	0	3	64	0,40%
Recomanacions per situacions de risc	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,00%
Restaurants	19	12	9	38	18	26	24	15	9	11	8	9	198	1,10%
Rutes en bicicleta	0	0	0	0	2	0	13	5	9	0	2	3	34	0,20%
Rutes guiades	2	0	1	8	10	2	4	5	14	0	4	0	50	0,30%
Serveis (comerc, farmàcia, etc)	0	2	6	4	4	7	10	0	0	0	0	0	33	0,20%
Tots els diumenges de l'any	0	0	1	0	0	8	3	0	0	0	0	0	12	0,10%
Transports i xarxa viària	7	9	20	9	14	8	41	19	3	1	7	5	143	0,80%
Viu el parc	0	0	295	0	0	0	0	0	0	3	0	0	298	1,70%
TOTAL	393	825	1600	1259	2552	6073	1641	541	348	1875	359	223	17692	100,00%

Novament, veiem com les festes populars i fires són de les activitats més destacades a la vila amb un 19,70% (essent el juny –època de les Enramades- amb més ebullició turística). Aquest percentatge només el supera el 19,80% el MEMGA, al qual si li sumem el 0,90% de persones que van visitar les exposicions temporals i el 13,80% de les visites a l'audiovisual, ens adonem com les visites al museu superen la tercera part del nombre de visites comptabilitzades a l'oficina de turisme el 2011.

Per altra banda, altres activitats i la informació general formen part també de les estadístiques més elevades. Aquesta vegades el Castell de Montsoriu queda una mica més per sota, tot i que les visites augmenten de 908 persones l'any 2010 a 1248.

Observem, també, com aquest any els recursos turístics sumen un total de 17.692, dada que ens indica un ascens important.

• 2012

USUARIS	G	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	%	TOTAL
Activitats	98	82	63	58	137	128	73	39	80	69	59	63	949	6,29%
Act. pedagògiques MEMGA	2	4	8	39	43	10	26	11	15	111	28	8	305	2,02%
Allotjament	0	3	6	6	18	9	11	7	5	2	8	20	95	0,63%
Altres equipaments privats	2	2	4	1	9	2	8	6	1	1	19	10	65	0,43%
Audiovisual	8	2	17	8	32	62	138	46	32	4	15	21	385	2,55%
Bolers	0	0	0	0	0	0	2	3	1	13	17	0	36	0,24%
Castanyes	0	0	0	0	0	0	0	0	2	14	15	0	31	0,21%
castell de Montsoriu	28	25	76	95	119	120	95	72	99	40	95	128	992	6,58%
Centre de Documentació	8	9	10	11	10	16	5	2	5	15	8	5	104	0,69%
Coneguem els nostres parcs	0	2	0	0	0	4	2	4	3	1	0	0	16	0,11%
Equipaments dels parcs	2	4	8	4	5	1	7	6	1	0	9	8	55	0,36%
Equipaments públics	0	0	0	3	0	2	0	2	9	3	3	9	31	0,21%
Esports d'aventura	0	0	0	0	4	4	1	0	0	0	2	9	20	0,13%
Exposició Museu	187	127	364	254	211	108	157	173	59	72	143	198	2053	13,61%
Exposició temporal	542	1056	944	786	24	11	27	13	5	10	13	189	3620	24,00%
Festes populars, fires i mercats	13	31	30	62	55	117	171	17	42	130	13	88	769	5,10%
Informació general	67	107	128	153	171	124	166	262	142	132	202	219	1873	12,42%
Itineraris	47	54	67	81	127	87	69	171	29	47	139	109	1027	6,81%
La Farga	88	39	78	138	151	183	52	75	67	183	148	60	1262	8,37%
Normativa del parc	0	0	0	0	8	5	1	0	0	0	6	4	24	0,16%
patrimoni cultura	4	9	3	5	12	9	9	13	2	3	9	14	92	0,61%
patrimoni natural	2	11	2	4	12	1	4	10	9	2	11	19	87	0,58%
productes del parc	3	0	1	0	7	3	0	0	4	2	3	15	38	0,25%
publicacions del parc	2	4	17	9	1	7	6	10	7	12	7	29	111	0,74%
recomanacions davant situacions de risc	0	0	0	2	4	0	1	2	0	0	2	0	11	0,07%
Restaurants	10	9	31	21	63	19	19	52	6	20	33	32	315	2,09%
Rutes en bicicleta	2	7	3	6	15	6	6	25	1	3	2	13	89	0,59%
Rutes guiades	5	0	0	10	6	4	3	5	2	3	1	29	68	0,45%
Serveis	3	7	8	11	11	42	22	6	3	12	33	23	181	1,20%
Transports i xarxa viària	24	14	21	24	38	16	25	49	18	11	27	33	300	1,99%
Tots els diumenges de l'any	0	0	0	0	7	9	20	0	21	20	0	0	77	0,51%
TOTAL	1147	1608	1889	1791	1300	1109	1126	1081	670	935	1070	1355	15081	100%

El 2012, en canvi, el nombre de visitants baixa. Ara ens trobem davant un total de 15.801. Aquest descens el podem atribuir a la crisi econòmica o també a la manca de promoció de turisme o a la mala comunicació d'aquest.

Sorprenentment, i a diferència d'altres vegades, l'exposició temporal és la que rep un nombre de visitants més elevat respecte el total. Estem parlant de 3620 visites (un 24%). El primer trimestre és el més prolífic, ja que gener, febrer i març sumen un total de 2.542 persones. La segueix l'exposició permanent del museu amb un 13,61%. Novament, doncs, les visites del museu són les de més èxit. El punt d'informació repeteix posició dins els cinc primers millors percentatges.

El 2012 es comptabilitza una nova fita turística: la Farga del Roquer. Recordem que aquest espai s'inaugurà el 2011, de manera que és lògic que durant el 2012 sigui un dels punts forts a Arbúcies. La visita a la Farga suposa un 8,37% del total, una xifra prou important i que deixa enrere altres punts forts com ho són el Castell de Montsoriu, encara que aquest continua

mantenint-se vora els 1.000 visitants anuals. Altres itineraris ocupen la cinquena posició amb poc menys d'un 7%.

• 2013

USUARIS	G	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	TOTAL	%
Activitats	91	92	78	345	114	70	259	62	69	97	30	150	1457	2,54%
Act. pedagògiques MEMGA	14	113	453	642	586	237	32	1	86	807	620	2	3593	6,26%
Act. Sala MEMGA	92	109	16	103	56	57	120	22	176	79	59	76	965	1,68%
Allotjament	11	35	11	6	0	20	4	3	6	2	17	0	115	0,20%
Altres equipaments privats	23	37	36	23	46	15	58	20	17	9	48	21	353	0,62%
Audiovisual	174	404	1162	1055	726	217	327	383	465	485	379	223	6000	10,46%
Bolets	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	19	0	28	0,05%
Castanyes	0	0	0	0	0	0	0	0	2	10	34	0	46	0,08%
Castell de Montsoriu	57	164	236	823	151	216	112	136	182	220	634	87	2523	4,40%
Centre de Documentació	16	18	6	12	6	13	16	2	5	9	6	8	117	0,20%
Coneguem els nostres parcs	4	0	7	11	0	0	0	11	0	0	0	0	33	0,06%
Equipaments dels parcs	1	1	11	28	12	4	2	4	12	115	34	9	233	0,41%
Equipaments públics	5	18	19	12	0	0	4	0	4	1	9	2	74	0,13%
Esports d'aventura	3	13	1	0	5	1	2	4	4	1	1	0	35	0,06%
Exposició Museu	255	778	1189	2324	1413	552	860	0	807	1049	929	257	10413	18,16%
Exposició temporal	469	1227	853	1478	994	515	816	570	568	2683	1733	650	12556	21,89%
Festes populars, fires i mercats	34	77	82	865	737	72	499	16	52	1808	328	52	4622	8,06%
Informació general	221	487	522	1248	975	232	743	292	427	1439	721	231	7538	13,14%
Itineraris	116	156	286	283	207	76	328	198	153	74	293	61	2231	3,89%
La Farga	65	244	196	203	253	76	70	75	84	326	67	101	1760	3,07%
Normativa del parc	1	0	4	0	0	2	0	4	0	1	0	0	12	0,02%
Patrimoni cultural	18	52	23	11	9	2	13	11	3	1	40	5	188	0,33%
Patrimoni natural	22	31	17	8	26	3	18	3	14	0	46	0	188	0,33%
Productes del parc	16	7	24	6	16	7	13	6	13	1	40	10	159	0,28%
Publicacions del parc	20	51	21	109	21	29	4	11	16	0	15	59	356	0,62%
Recomanacions per situacions de risc	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00%
Restaurants	14	40	31	61	27	27	24	25	19	8	20	31	327	0,57%
Rutes en bicicleta	4	8	11	1	2	7	11	9	8	0	28	1	90	0,16%
Rutes guiades	6	0	21	118	8	1	1	5	1	0	4	0	165	0,29%
Serveis	70	17	45	82	42	26	52	56	58	11	120	119	698	1,22%
Transports i xarxa viària	29	75	64	30	41	12	60	26	27	12	41	5	422	0,74%
Tots els diumenges de l'any		0	0	24	0	7	0	0	6	24	0	0	61	0,11%
TOTAL	1851	4254	5425	9416	6473	2496	4448	1955	3284	9281	6315	2160	57358	100%

L'any passat va augmentar de manera molt considerable el nombre de turistes i habitants d'Arbúcies que van fer ús de serveis públics relacionats amb el turisme. Estem parlant d'un augment que arriba fins als 57.358 participants de les activitats. Hem de tenir en compte, però, que en aquestes dades s'hi inclouen el nombre de persones que fan activitats en grup, com ara algunes visites al museu, activitats pedagògiques o visites al Castell de Montsoriu. De manera que aquests nous factors fan ascendir el nombre de persones que participen dels recursos turístics de la vila.

Repetim, de nou, la importància de les exposicions (tant la permanent com les temporals) que ofereix la Gabella. Juntes conformen el 40% i, si a més, hi afegim el 10,46% dels espectadors de l'audiovisual, ens adonem com el turisme del museu ja supera el 50%.

Les fires i festes populars continuen tenint una transcendència significativa i les persones que s'adrecen a la recepció per tal de demanar informació, també.

D'altra banda, malgrat que el percentatge de persones que visiten el Castell de Montsoriu no es posiciona dins els cinc primers, ja que correspon al 4,40% del total, durant el 2013 es comptabilitzen 2.523 persones que pugen al castell gòtic. De manera que podem observar una pujada molt important en aquest recurs, gràcies, en part, al gran treball de restauració que s'està duent a terme en aquesta fortalesa militar. Pel que fa al patrimoni arquitectònic, veiem com la Farga també continua augmentant el seu nombre de visitants, ja que si al 2012 n'hi hagueren 1.262, al 2013 el nombre s'eleva a 1.760.

En general, doncs, observem com el museu s'endú gran part de l'activitat turística de la vila d'Arbúcies, amb una importància significativa de les visites a les exposicions (sobretot la permanent) i un ascens considerable de les visites al Castell de Montsoriu i a la Farga.

Per contra, ens adonem com les rutes amb BTT o les rutes a peu no tenen la transcendència que s'espera des de l'Oficina de Turisme, ja que no superen l'1% de participants (només en una ocasió, el 2010, les visites guiades assoleixen quasi el 2%).

Una altra dada interessant és el poc percentatge de persones que decideixen allotjar-se a la vila. Només al 2011 se supera el 3%, però la resta d'anys amb prou feines arriba al 0,65% del total. aquesta dada ens permet deduir que el turisme arbucienc és més aviat un turisme diari o d'excursionisme.

2.4. Anàlisi DAFO

L'objectiu principal del treball és potenciar un nou recurs turístic per a la vila d'Arbúcies a partir de la seva difusió mitjançant un projecte real d'exposició. Tanmateix, abans de dur a terme la proposta cal tenir en compte els aspectes positius i negatius de la vila. Per fer-ho, es realitzarà un diagnòstic de l'estat actual del municipi amb el que anomenem anàlisi DAFO (Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats), a partir del qual es poden observar els principals problemes i els elements susceptibles de ser explotats⁴¹. Mitjançant aquesta anàlisi podrem

⁴¹ BOWEN, J., KOTLER, P., MAKERS, J. *Marketing para turismo*. Madrid: Prentice Hall, 2003. Pàg. 56

determinar els criteris sobre els quals s'encaminaran les accions potenciaran el turisme i l'interès sobre el patrimoni arbucienc. Aquesta anàlisi és necessària per poder presentar una millor estratègia i, sobretot, per tenir en compte quins són els punts negatius de la proposta per tal de millorar-los a partir de noves oportunitats i nous plantejaments.

DEBILITATS	AMENACES
- Augment de persones que es troben a l'atur. - Augment de la població immigrant procedent de països poc desenvolupats. - Falta d'interès dels habitants d'Arbúcies per participar a les activitats organitzades des d'institucions públiques: declivi evident de la rua de Carnaval, descens de participació a fires populars... - Festa Major poc atractiva i de pagament en molts actes. - Pocs mètodes de promoció i difusió. - Situació geogràfica peyorativa a nivell comunicatiu amb altres zones. - Falta de transport públic. - Funcionament regular dels dos únics semàfors de la vila. - Circuit de fúting degradat i desgastat.	- Crisi econòmica que afecta a tot el territori. - Obertura de grans supermercats que perjudiquen el comerç local. - Jubilació de molts comerciants que no troben a qui traspasar el seu negoci "de tota la vida". - Declivi laboral important a empreses com Can Jocavi (indústria tèxtil). - Tancament d'empreses que fins aleshores eren el motor econòmic de la vila (Can Noge, per exemple). - Nivell adquisitiu més baix. - Obres urbanístiques i arquitectòniques aturades que empobreixen el paisatge urbà, com ara la biblioteca de Can Delfí, per exemple. - El Carrer Camprodon (principal centre comercial i d'activitat social al municipi) presenta una imatge decadent i poc atractiva des d'un punt de vista urbanístic: voreres molt antigues i asfalt molt degradat. - Serveis mínims d'urgències al CAP. - Acomiadament d'una desena de treballadors de l'Ajuntament.

FORTALESES	OPORTUNITATS
- Situació turística privilegiada pel que fa a l'aspecte paisatgístic i el seu entorn natural. - Paratges naturals molt abundants i amb una gran diversificació faunística i botànica. - La gran potencialitat del Castell de Montsoriu com a recurs turístic més explotat i promocionat. - Museu Etnològic del Montseny. - Vinculació d'Arbúcies amb celebritats contemporànies: Quim Masferrer, Rafel Faixedas, Carles Xuriguera... - Vinculació d'Arbúcies amb Santiago Rusiñol. - El restaurant Les Magnòlies ha estat recentment premiat amb una estrella Michelin. - Obertura del restaurant Mams, l'únic a tot Catalunya on s'hi poden trobar vins cent per cent de la terra (un dels seus punts a favor és que dos dels socis són R. Faixedas i C. Xuriguera). - Herència del desenvolupament de la indústria carrossera. - Remodelació de la zona de la Bassa de la Farga. - Sentiment fort i arrelat de les Enramades d'Arbúcies, l'única festivitat de la comarca de la Selva amb tanta rellevància per les seves dates. - Participació molt positiva de petits i grans a les Catifes de Flors, un dels principals recursos turístics. - Gran diversitat d'activitat gastronòmica. - Presència del Taller Ocupacional Montsoriu, centre especialitzat en el tractament de persones amb discapacitats físiques i mentals. - Arbúcies és un poble molt vinculat amb accions solidàries i de cooperació internacional.	- Ambient rural positiu per a l'atracció de nous visitants procedents de la ciutat. - Diversitat i abundància de flora i fauna. - Pàgina web de l'Ajuntament molt ben detallada i acurada, amb molta informació i contactes d'interès. - Promocionar i incentivar a la recerca d'elements patrimonials a la vila que fins ara no han estat investigats (com ara els que exposem en la nostra recerca: patrimoni arquitectònic d'entre 1850 i 1950). - Obres de reestructuració i remodelació del carrer Camprodon. - Rutes amb BTT i a peu molt beneficioses per la salut personal i la contemplació del paisatge natural i del seu llegat històric. - Aprofitar el canvi de calendari de la Festa Major i les Enramades per fer d'aquesta última una celebració més atractiva i més potent a nivell local. - Remodelació recent de l'Eix (C-25) que permet un accés més ràpid a la vila.

3. Nou recurs turístic: l'Arbúcies modernista i noucentista

A l'apartat anterior hem fet una anàlisi detallada de totes les activitats i propostes que des de l'Ajuntament s'ofereixen per tal de dinamitzar la localitat. Hem pogut veure com Arbúcies està dotat d'un ric patrimoni natural gràcies a la seva situació geogràfica al Parc Natural del Montseny, fet que li ha permès dur a terme tot un ventall d'actuacions que es vinculen amb la natura i el seu entorn més proper.

Hem vist, també, com les celebracions i festivitats són un element constant a la vila, ja que en el calendari anual no hi ha mai un forat per a l'avorriment. Ara bé, és cert que en els darrers anys s'ha experimentat un descens important en la participació dels mateixos habitants d'Arbúcies, fet que ha obligat a l'Ajuntament a dur a terme noves mesures d'actuacions,. Un exemple molt clar n'és la reestructuració dels dos dies festius locals permesos per llei i que s'han traslladat en el període d'Enramades, quan fins ara eren per Festa Major⁴². A més, s'ha detectat també una forta davallada de la participació del jovent. Tanmateix, en els darrers 4 anys s'ha impulsat la iniciativa d'una organització anomenada Festes Joves Arbúcies formada per diferents joves arbucienecs que s'encarreguen de preparar activitats molt diverses per tal de recuperar l'esperit juvenil a la vila.

Per altra banda, tot i que certament Arbúcies té un ric patrimoni arquitectònic, observem com aquest no està explotat al cent per cent i el Castell de Montsoriu acapara quasi totes les atencions. Ara bé, malgrat que evidentment el valor d'aquest castell gòtic és inqüestionable, l'excel·lent dinamització d'aquest recurs com a element patrimonial i turístic ha actuat en detriment a altres recursos avui en dia encara existents però poc estudiats i explotats.

Hem vist com recentment s'ha recuperat la Farga del Roquer. Ho valorem com una acció molt positiva perquè a part d'higienitzar la zona a la qual es troba ubicada i convertir-lo en un indret molt més atractiu, s'ha recuperat un element patrimonial molt important que es concep com a símbol i referent de l'activitat industrial que va començar a florir a principis del segle passat.

De la mateixa manera, doncs, amb aquesta recerca ens disposem a realitzar un estudi sobre patrimoni arquitectònic comprès entre 1860 i 1960 aproximadament. Ho farem a partir de

⁴² A l'Annex s'expliquen amb detall els canvis que s'ha produït respecte aquesta qüestió (Pp. 131 – 134)

l'anàlisi de diversos edificis que es troben en el nucli urbà. La majoria d'ells són edificis residencials, tot i que també trobem algun exemple de construcció destinada al temps lliure o als sectors educatiu i/o sanitari.

Com veurem tot seguit, la construcció d'aquests edificis no va ser feta a l'atzar. Es tracta d'indrets que s'entenen com a reflex i materialització del pensament de l'època, ja que estan molt lligats al context històric i social del moment. Responen a una estructura i una decoració molt típica d'aquest període de la història, de manera que podrem trobar des d'edificis modernistes, a edificis noucentistes i d'altres que presenten un estil més eclèctic o monumental, fruit de l'evolució de l'art i el pensament de l'època.

Abans de parlar d'aquests edificis, però, és molt important tenir en consideració el context social al qual pertanyen totes aquestes edificacions, ja que l'arquitectura és un reflex físic del pensament, els fets històrics i la ideologia social i cultural d'una època determinada. Per tant, abans d'identificar els elements patrimonials que formaran part de l'exposició cal que els situem en un lloc, temps i espai.

3.1. Context històric

Les cases sobre les quals es realitza l'estudi són la resposta física dels pensaments d'una època i l'evolució de la història social, política i cultural de la vila d'Arbúcies. Tot seguit veurem com la història i els esdeveniments socials del moment van condicionar la vida a Arbúcies i la seva reestructura urbana i arquitectònica. D'aquesta manera, entendrem per quin motiu es construïren totes aquestes edificacions de les quals parlarem i si s'adiuen o no a les característiques ideològiques i culturals pròpies d'aquest període.

- **Segona meitat del segle XIX**

Fins a mitjan segle XIX, el medi rural i el sector primari dedicat a la pagesia, l'agricultura i la ramaderia estava molt vinculat amb el poble. Certament, hi havia una gran dependència econòmica de la vila amb el medi rural. Tanmateix, a partir del segle XX veurem com sorgeixen

noves estratègies econòmiques que capgiren la situació i creen canvis en les formes de vida i la disposició de certes construccions⁴³.

L'efecte de les Guerres Carlines –les quals tingueren lloc a Espanya durant bona part del segle XIX– va obligar al municipi a plantejar-se un pla de millora social i política que s'anirà desenvolupant ja entrat el segle XX. La presència bèl·lica carlina va afectar, sobretot, des de 1833 fins el 1870. Arbúcies ho aprofità per introduir elements propis de la modernitat com ara la higiene, la salut o l'urbanisme. Veurem com l'urbanisme apostarà per a nous elements arquitectònics i estructurals influenciats pel Pla Cerdà de Barcelona o el noucentisme. Generalment, es tracta d'influències que van agafant forma a la nostra població des de 1870 fins els anys anteriors a la Guerra Civil⁴⁴.

Fins més o menys el 1860, doncs, la presència de les guerres condicionen el desenvolupament urbanístic d'Arbúcies, de manera que els arquitectes municipals començaran a idear un tipus d'arquitectura d'auxili i de defensa: muralles, un pont llevadís, portals d'entrada a alguns carrers com el Sorral, el Castell o el de Sant Hilari⁴⁵. Ens trobarem, doncs, davant d'un model urbanístic plenament tancat que intenta fer el pas d'encaminar-se cap a un procés de modernització i transformació que paral·lelament s'estava produint a la resta del país. En aquest moment és quan es faran les principals actuacions urbanístiques que marcaran les futures línies d'expansió i creixement del nucli. Així doncs, serem testimonis de la construcció del Carrer Camprodon⁴⁶, inaugurat el 1862 –tres anys abans s'inaugurà el Pla Cerdà a Barcelona, de manera que fou una gran influència en aquesta nova concepció urbanística⁴⁷-. Aquesta via es convertirà en l'eix vertebrador del nucli urbà, trencarà amb la concepció tancada i la defensa i la protecció deixaran de ser elements primordials. A més, amb aquest nou carrer es prioritzarà la connexió dels diferents barris amb aquest, ja que es creu en la necessitat de dotar el poble d'una via de comunicació que facilités l'entrada i la sortida de mercaderies.

Les millores amb la higiene i la salut pública també seran notòries. Es reformarà el clavegueram, i es reconduiran els torrents i les aigües pluvials. El 1870 es construirà el primer escorxadador

⁴³ BOVER, A. *Op. Cit.* Pp. 123 - 127

⁴⁴ ZAMORANO, R. "L'ajuntament d'Arbúcies durant la segona meitat del segle XIX (1842-1900)". *Pexada*, 20: Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 2000. Pp. 40 - 44

⁴⁵ ZAMORANO, R. "La transformació urbanística d'Arbúcies. Segona meitat del segle XIX". *Monografies del Montseny / 17*. Viladrau: Amics del Montseny, 2002. Pp. 155 - 166

⁴⁶ L'urbanisme del C/ Camprodon s'explica amb més detall a l'apartat 3.3. (Pp. 53 - 55.)

⁴⁷ ZAMORANO, R. "La transformació urbanística d'Arbúcies. Segona meitat del segle XIX". *Op. Cit.* Pp. 165 - 166

municipal amb l'objectiu de regularitzar la venda i el consum de carn. A més, s'opta també per construir un nou cementiri i allunyar certes tasques agrícoles i ramaderes del nucli urbà.

Per altra banda, els serveis també s'aniran veient beneficiats d'aquest progrés i aquesta evolució que beneficia la població. Un exemple ho són el nou Ajuntament que es construí el 1851 i el nou centre escolar amb l'objectiu de millorar les condicions en l'ensenyament.

- **Primer terç del segle XX**

Entrem al segle XX amb molta força i amb l'objectiu de millorar els serveis bàsics de la vida quotidiana a Arbúcies per tal de beneficiar la qualitat de vida i cobrir les necessitats bàsiques. Com que es compta amb un pressupost suficient i que ha anat progressant en tot aquest període, es comença tot un desenvolupament de millora a la via pública, la higiene, la sanitat, l'ensenyament i l'embelliment per tal d'atraure forasters⁴⁸. Això serà possible gràcies a un Ajuntament que, tot i ser de caire conservador i tirant cap a una esquerra moderada, mantenia alguns graus d'autonomia i dependència política respecte el govern central de Madrid, amb qui tenien una relació de vassallatge llunyà. Es produí alguna que altra picabaralla i mal entès a causa dels diferents criteris i posicions polítiques a l'hora de prendre determinades decisions. Malgrat aquest vassallatge, però, hi havia una certa predisposició de catalanisme polític en el període previ a la Mancomunitat de Catalunya i s'obriren dos centres republicans⁴⁹ –encara que Arbúcies era un poble apàtic i sense gaires ideals–. La localitat, fins i tot, s'adhereix a l'acte de fundació de Solidaritat Catalana i, més tard, a la Mancomunitat. Un catalanisme que es perd totalment amb l'arribada de Primo de Rivera al govern central⁵⁰.

D'altra banda, durant aquest primer terç de segle es produeix una clara penetració de nous elements econòmics al poble que permeten obrir un nou horitzó laboral a nivell local obrint així una etapa pròspera i molt dinàmica. Això permet que el municipi no depengui tant de l'activitat pagesa i que, de mica en mica, es vagi emancipant del medi rural i, finalment, acabi arrelant-se al que posteriorment serà el motor econòmic principal: la indústria carrossera⁵¹. La irrupció d'aquestes noves bases econòmiques incidiran directament a la vida quotidiana, de manera que

⁴⁸ MARTÍ, D. "L'Ajuntament d'Arbúcies el primer terç del segle XX". *Perxada*, 21. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 2000. Pp. 34 - 38

⁴⁹ ILLA, J., MARTÍ, D., RUEDA, J.M. "La guerra civil a Arbúcies (1)". *Perxada*, núm. 10. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 1997. Pp. 37 - 45

⁵⁰ MARTÍ, D. *Op. Cit.* Pp. 34 - 38

⁵¹ BOVER, A. *Op. Cit.* Pp. 123 - 127

apareixeran noves formes de vida que lligades amb els trets culturals esdevindran les directrius que marcaran la diferència entre la comunitat pagesa i la urbana-industrial.

Com ja hem vist, a partir del segle XIX es produeix un fort arrelament de les tradicions urbanístiques i arquitectòniques que paral·lelament s'estan duent a terme a la resta del país. Tots aquests canvis s'acabaran reflectint en l'espai, l'arquitectura i l'urbanisme⁵². De manera que a Arbúcies també s'observa un avanç progressiu de l'etapa de modernització que s'inicià amb la construcció del carrer Camprodon, concebut com a principal via pública del poble⁵³. Tanmateix, es realitzen altres obres d'adequació de diferents carrers amb l'objectiu de cobrir les seves necessitats bàsiques i millorar-ne les condicions de vida pròpies dels usos i els consums dels temps moderns. Totes aquestes noves actuacions urbanístiques seran regularitzades i controlades per les ordenances municipals.

A banda de fer noves obres com l'enllaç dels carrers Sorrall i Magnes amb la resta de la població, la dotació de fonts públiques per permetre l'aigua potable (1881), o la instal·lació de l'enllumenat elèctric (1896), es continuen obres prèviament començades a les darreries del segle XIX i se'n milloren les seves condicions: el clavegueram, la construcció de voreres, rasants o desaigües.

Tota aquesta reestructuració urbanística comporta, inevitablement, una millora en el servei viari. Així doncs, es començarà a controlar els carruatges a tot el terme municipal i a regular el trànsit a la via pública per evitar accidents i garantir la màxima seguretat a tots els habitants. Aquest control donarà lloc a la correcta disposició de senyalització viària i a l'enllumenat públic per tal de facilitar la circulació.

Des de l'Ajuntament es pot percebre una clara preocupació per a la higiene i la salut pública. Per aquest motiu es configuren una sèrie de normes, obligacions i restriccions sanitàries pròpies de la vida moderna. L'objectiu principal és conscienciar i mentalitzar els arbucienques/ques de la importància de mantenir constantment una bona higiene, ja sigui a nivell particular com general. Tant és així que es comencen a dur a terme un seguit d'actuacions que tindran la voluntat de millorar la qualitat de vida dels habitants d'Arbúcies: la desinfecció de cases i llocs públics, la construcció d'una casa aïllada destinada als malalts contagiosos i infeccions per tal de prevenir

⁵² *Ibid.* pp. 126 - 127

⁵³ MARTÍ, D. *Op. Cit.* pp. 34 - 38

la còlera i l'epidèmia de grip, el sistema de recollida d'escombraries en època estival, la construcció d'un nou cementiri allunyat del nucli urbà per evitar problemes de pudors i infeccions (d'aquesta manera s'aposta també per l'embelliment de la població evitant vistes desagradables als escolars) o l'assignació d'una plaça d'un metge titular i una farmàcia al carrer principal.

Per la seva banda, l'ensenyament també serà un altre tema a millorar i a tractar. L'objectiu serà construir una nova escola pública –tant al terme municipal d'Arbúcies com a Joanet– condicionada per al seu ús específic. Amb l'ajut del rector de la Universitat de Barcelona, el Doctor Carulla -qui ajudà en el desenvolupament del material i el mobiliari de l'escola-, el 1916 s'inaugurarà el centre, el qual des d'una perspectiva arquitectònica i artística reuneix característiques estilístiques del moment.

Totes aquestes remodelacions i millores urbanístiques i en els serveis responen a un doble objectiu: per una banda, es vol intentar apropar Arbúcies al model típic d'una ciutat o població moderna per tal de millorar-ne les condicions de vida i socials. En segon lloc, tot aquest progrés en l'estructura i les formes de vida pretenen, també, respondre al desig de fer d'Arbúcies una vila neta, endreçada i atractiva als ulls de qualsevol habitant o visitant⁵⁴.

A principis del segle XX es comença a tenir en consideració l'aspecte estètic del poble, de manera que es creu necessari incloure elements que converteixin Arbúcies en una vila bella i que sigui susceptible al turisme. Les institucions municipals lluitaran perquè la Vila Jardí del Montseny pugui lluir un entorn paisatgístic de primer ordre que contribueixi en l'embelliment del poble i en l'atracció del turisme.

Precisament, un dels objectius era convertir-se en una fita atractiva d'estiueig per a famílies procedents de la ciutat amb un cert poder econòmic i de classe burgesa. Això comporta la construcció de noves cases i xalets, és a dir, construccions que destaquen dins el típic entramat urbà i presenten una decoració i una estructura pròpia de les corrents artístiques del moment desvinculant-se totalment de l'arquitectura austera i funcional de la resta de la localitat. I, justament, aquests són els edificis que ens interessin per la investigació que estem duent a terme. Es tracta d'un embelliment de la població totalment contraposat a la vila industrial que en aquests moments significava el motor econòmic principal de la població. Algunes d'aquestes

⁵⁴ MARTÍ, D. *Op. Cit.* Pp. 37 - 42

edificacions responen al desig de canvi, modernitat i progrés que caracteritzava el modernisme. D'altres, en canvi, es caracteritzen per ser edificis en els quals hi regna l'ordre i la racionalitat i un cert conservadorisme, trets propis del noucentisme⁵⁵. Tanmateix, tots ells són una mostra de les formes de vida i el context social i cultural del moment i pertanyien a estíuejants procedents de Barcelona, famílies de classe benestant i burgesa que pretenien gaudir de la tranquil·litat del Montseny, al mateix temps que tenien la voluntat de modernitzar i portar la civilització en un poble típicament tradicional.

Amb tots aquests canvis visibles tant a nivell social, cultural com urbanístic, a Arbúcies s'inicia un temps d'esplendor que és fruit del nou tarannà històric i social que de mica en mica es va apoderant del poble. Aquests canvis, però, no són positius per a tothom: es genera també un gir important dins l'estratificació social local. Es tracta de canvis que afecten de manera desigual als diferents grups que componen la població. Tant és així que els grups més afavorits són protagonistes de tota aquesta evolució i se'n veuen molt més beneficiats que grups minoritaris que, sobretot, es dediquen a l'activitat tradicional. L'evolució d'aquest canvi històric-social i cultural emfatitza els valors lligats a les transformacions, és a dir, afavoreix a l'emancipació de la vida en detriment a la comunitat pagesa⁵⁶.

3.2. La indústria a Arbúcies

A mitjan segle XIX Arbúcies vivia bàsicament de l'explotació dels recursos naturals: l'aigua era la força motriu principal i el bosc, la matèria primera. Aquesta activitat constant d'explotació dels recursos va contribuir al desenvolupament del sector industrial arbucienc el qual sorgeix del procés de mecanització de les activitats tradicionals –substitució de la tracció animal per la mecànica— i concentra la seva màxima activitat durant el segle XX⁵⁷.

Es tracta d'una etapa d'adaptació tecnològica en un període de transició i de total transformació de la societat arbucienca fruit de la introducció de noves estratègies econòmiques que condicionen el panorama laboral, la idiosincràsia i les formes de vida de la vila. Ens trobem en

⁵⁵ BATLLE JULIÀ, H. *Apunts: Tradició i modernitat en l'art contemporani català*. Girona: Universitat de Girona, gener - juny 2012

⁵⁶ BOVER, A. *Op. Cit.* Pp. 126 - 127

⁵⁷ MARTÍ, D. *Op. Cit.* Pp. 38 - 43

un moment en què la dependència econòmica del poble passa de l'activitat típicament tradicional i rural en mans de la força i la proliferació de la indústria, especialment, la carrossera. Aquest procés d'industrialització iniciat al segle XIX i que prospera durant el segle XX es va imposant de manera progressiva al poble amb tres sectors: el carrosser, tèxtil –amb una llarga tradició a la vila- i la torneria. De manera que a la primera meitat del segle XX ja podem trobar nombrosos edificis d'empreses dedicades a aquests sectors⁵⁸.

Tanmateix, no hi ha dubte que la indústria carrossera es convertí en el motor econòmic i d'activitat d'Arbúcies de manera paulatina i progressiva⁵⁹, i no només per la iniciativa empresarial i l'emprenedoria d'algunes personalitats importants per a la vila, sinó també gràcies a diverses condicions favorables, com ara l'existència abundant de fusta com a primera matèria, l'ús de l'energia hidràulica o la presència de mà d'obra especialitzada molt diversa (carreters, ebenistes, fusters, ferrers, planxistes, pintors, tapissers i electricistes) que s'incorporaren en els diferents estadis de producció⁶⁰.

Justament, l'origen de les carrosseries es troben en l'ofici artesà dels carreters [FIG. 51]. Els productes forestals van adquirir tal impuls que això va afavorir els artesans carreters, els quals construïen per facilitar l'extracció dels productes forestals i el seu posterior transport.

A inicis del segle XX hi ha registrades dotze persones que construeixen carros a una d'aquestes empreses⁶¹ i, de mica en mica, gran part dels habitants del poble van començar a viure d'aquest tipus d'indústria –i també habitants dels pobles veïns que venien a guanyar-se la vida a aquestes empreses–, el qual va aportar un oasi econòmic i un benestar a la vila en un moment en què altres poblacions estaven patint una crisi econòmica, com ara Sant Hilari Sacalm o Hostalric. Fins i tot, es comencen a introduir les carrosseries a activitats culturals i socials del poble, com ara la Cavalcada de Reis o a les Enramades.

Concretament, són quatre les empreses amb més renom: Ayats, Beulas, Queralt i Noge; tot i que hi havia altres petites indústries auxiliars. Per tant, és evident que aquesta activitat condicionarà el desenvolupament del municipi des de començaments del segle XX fins al dia d'avui. Mentre Noge, Queralt i Beulas van apostar per reconvertir la indústria amb l'objectiu de produir més

⁵⁸ AJUNTAMENT D'ARBÚCIES. *Op. Cit.* Pp. 30 - 33

⁵⁹ BOVER, A. *Op. Cit.* Pp. 221 - 237

⁶⁰ RUEDA, J.M. I TURA, J. "La metal·lúrgia: les carrosseries". *Op. Cit.* Pp. 76 - 77

⁶¹ MARTÍ, D. *Op. Cit.* Pp. 38 - 43

amb menys temps, Ca l'Ayats⁶² [FIG. 52] va mantenir característiques pròpies del tarannà artesanal, convertint-se d'aquesta manera amb el dinamitzador d'aquest sector industrial a Arbúcies fins a l'actualitat i assolint l'estatus més alt dins la jerarquia dels tallers carrossers⁶³. A la segona dècada del segle, el poder econòmic i social d'aquesta empresa ja estava plenament institucionalitzat a la vila i, tot i que la Guerra Civil n'obstaculitzà el procés de la seva consolidació, després va iniciar una etapa de recuperació que porta el taller cap a una posterior expansió cap als anys 50, moment en què la carrosseria esdevindrà el principal motor econòmic de la vila.

Durant els anys 30 i després de la primera Guerra Mundial hi va haver un gran impuls en aquest sector i van aparèixer les primeres carrosseries per a automòbils, fet que ajudà a la consolidació d'aquesta tipologia d'indústria a la vila i va permetre dinamitzar l'activitat artesanal fins a l'assoliment de fites més ambicioses. Les factories de cotxes, doncs, són un exemple molt clar dels canvis assolits iniciats al segle XIX i consolidats al segle XX⁶⁴. Tanmateix, els òmnibus⁶⁵ (els autocars de l'època) eren els grans protagonistes d'aquesta indústria [FIG. 53] [FIG. 54].

Serà també als anys 30 quan progressivament s'introdueixen peces metàl·liques i l'ús de la planxa en detriment de la fusta i, per tant, una desvinculació quasi definitiva de les activitats tradicionals. L'ús d'aquests elements requereix més plantilla i persones amb més qualificació professional, de manera que els tallers de carrosseries compten també amb treballadors d'altres localitats a més dels artesans del poble i els treballadors d'activitats rurals.

Amb l'esclat de la Guerra Civil, moment en què la indústria carrossera es trobava en el seu moment de màxima esplendor i en plena emergència, l'activitat a les carrosseries disminueix considerablement fins a una nova recuperació als anys 50, una dècada molt pròspera i que, finalment, serà clau pel desenvolupament de les carrosseries, la qual es convertirà en el puntal econòmic d'Arbúcies⁶⁶.

⁶² Joan Ayats fou l'amo de Ca l'Ayats, la indústria carrossera més important de la vila d'Arbúcies, la qual encara continua en actiu. Ell fou qui va enfortir aquesta indústria gràcies a un contacte amb l'empresa Hispano-Suiza, que li permeté carrossar vehicles d'aquesta marca, amb una continuïtat important. AA.VV: *Memòria gràfica de les comarques gironines*. Làmina. Girona: Diari de Girona, 1999. 390

⁶³ BOVER, A. *Op. Cit.* Pp. 227 - 236

⁶⁴ *Ibid.* Pp. 221 - 237

⁶⁵ *Ibid.* Pp. 229 - 230

⁶⁶ RUEDA, J.M. I TURA, J. "La metal·lúrgia: les carrosseries". *Op. Cit.* Pp. 76 - 77

Durant la Guerra Civil, Arbúcies va viure moments de tensió política i social que es van traduir en forma de violència desfermada no planificada sorgida de les classes populars més desfavorides i cansades del sistema, les quals volien eliminar les desigualtats socials, redistribuir els béns de manera més justa i equitativa i construir un tipus de democràcia més assembleària⁶⁷. Justament, un dels fets més destacables que es van produir va ser la repressió contra l'església cremant la Capella de la Pietat, ja que anaven en contra aquesta institució que es considerava opressora de les classes populars. Malgrat els intents per part de les classes populars per aconseguir la pau i una millora social i polític, el municipi no es va salvar de la repressió franquista que van patir la gran majoria de poblacions catalanes després de la Guerra Civil i durant el Règim franquista, una repressió que va començar el 4 de febrer de 1939 amb l'entrada de les tropes a la localitat, cosa que suposava el fracàs de les revolucions socials i la consegüent pèrdua de les llibertats democràtiques i nacionals⁶⁸.

3.3. Comerç a Arbúcies

L'activitat comercial va anar evolucionant progressivament a la vila d'Arbúcies paral·lelament al desenvolupament del sector industrial. Aquest creixement de comerços és fruit, en bona part, de les influències culturals i socials procedents de la modernitat pròpia de les grans ciutats⁶⁹. A partir de la segona meitat del segle XIX, els habitants d'Arbúcies comencen a adquirir noves inquietuds i maneres de pensar, noves maneres d'entendre i interpretar la realitat econòmica, política i social que conjuguen més amb el model de vida urbà que el model autàrquic i tradicional que fins aleshores havia regnat al poble.

Amb la proliferació de la indústria i el benestar econòmic i social que aporta al municipi, el nucli urbà cada vegada està més ple de vida i ganas d'experimentar. Els arbucienços i arbucienques senten més la necessitat d'adquirir productes de consum que demostren un cert estatus social i una major confortabilitat. Serà gràcies a aquest canvi en les formes de vida que a Arbúcies hi haurà un augment en l'intercanvi comercial⁷⁰.

⁶⁷ ILLA, J., MARTÍ, D., RUEDA, J.M. "La guerra civil a Arbúcies (2)". *Perxada*, núm. 11. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 1998. Pp. 38 - 50

⁶⁸ VERGÉS, R. "La guerra civil a Arbúcies (4)". *Perxada*, núm. 13. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 1998. Pp. 38 - 47

⁶⁹ MARTÍ, D. *Op. Cit.* pp. 38 - 43

⁷⁰ ZAMORANO, R. *Op. Cit.* Pp. 40 - 44

D'altra banda, el procés tecnològic genera noves activitats i productes que permeten incrementar el benestar i la qualitat de vida dels habitants del poble. Així doncs, a principis del segle XX es comença a produir la desaparició de les anomenades "botigues de barri" i s'aposta per a la distribució d'establiments comercials d'una manera més homogènia.

3.4. Urbanisme: ampliació del carrer Camprodon

La història de la vila d'Arbúcies no s'entendria sense parlar d'un dels fets que van tenir lloc a finals del segle XIX: el desenvolupament de l'urbanisme al carrer Camprodon –conegut popularment com la Carretera-, l'última ocupació vilatana del segle XIX que no s'acaba de consolidar fins el segle XX⁷¹ i que neix en un context social on tot just s'estan assolint noves perspectives culturals i econòmiques. Fins aleshores, aquest era l'únic espai de la vila desvinculat de la comunitat tradicional, ja que totes les altres zones -Magnes, Castell, Sorral i la Plaça- s'especialitzaven bàsicament en la vinya i en l'activitat agrícola i ramadera. Tanmateix, l'expansió econòmica va tenir com a resultat la introducció de la indústria carrossera i, per tant, un impacte urbanístic i social molt important que va portar a la transformació de l'espai basat en conceptes de modernitat⁷².

Tot aquest procés de transformació porta al plantejament de la nova adequació de la xarxa viària local a les necessitats comercials del poble, les quals comencen a créixer a partir del segle XIX. I, justament, el carrer Camprodon, inaugurat el 1862, serà el paradigma de tots aquests canvis que defineixen la modernitat⁷³. Es tracta d'una nova via urbana que transcorre pel bell mig del poble i que es considera un dels primers testimonis que ens mostren un nou model de societat i economia allunyat de la comunitat tradicional i de mentalitat més tancada preexistent [FIG. 55].

La transformació de la Carretera suposa un canvi en la concepció de l'espai i les relacions comercials i econòmiques. De sobte es produeix la penetració cultural de nous valors ètics i morals que aniran lligats amb valors d'higiene, progrés i civilització, els quals són clars definidors de la societat moderna⁷⁴ i que, per altra banda, es desvincularan d'altres fets culturals

⁷¹ BOVER, A. *Op. Cit.* Pp. 169 - 219

⁷² ZAMORANO, R. *Op. Cit.* Pp. 40 - 44

⁷³ AJUNTAMENT D'ARBÚCIES. *Op. Cit.* Pp. 31 - 33

⁷⁴ BOVER, A. *Op. Cit.* Pp. 169 - 221

pejoratiu, anacrònics i negatius com ho són l'aïllament, la incomunicació, l'analfabetisme, la dispersió de la població, formes de vida pròpies de l'activitat rural i pagesa [FIG. 56]. Precisament, aquest carrer respon a aquesta necessitat de disposar d'una nova xarxa urbana que faciliti la comunicació i l'accés de productes locals i d'altres comarques: la Carretera es concep com un nou trajecte que permet el lligam entre pobles de l'interior amb pobles de marina. Per tant, observem com un dels objectius principals és dinamitzar l'economia local i proposar noves estratègies que beneficiïn tots els seus ciutadans

Pel que fa a l'espai físic, aquest carrer respon als criteris d'una planificació urbanística racional i prèviament pensada que incorpora nous elements que fins aleshores no es podien trobar a la resta de carrers de la vila, els quals són la mostra evident del caos i el desordre. Es tracta d'un nou espai amb molta més amplada i totalment recte, característiques molt adients a les noves exigències urbanístiques que pretenen respondre als postulats propis de la modernitat.

Un altre punt a tenir en compte que es vincula de manera molt clara amb aquesta reestructuració urbanística de la vila és la quantitat de famílies barcelonines que decideixen estiuajar a Arbúcies. Aquest municipi es converteix en una meta turística molt evident i acaba convertint-se en un monopoli de riquesa i de civilització protagonitzat per ciutadans de la capital⁷⁵. La burgesia barcelonina troba a les viles rurals <<una "realitat anacrònica" que li permet expulsar les queixes i lamentacions que convulsen la capital>>⁷⁶.

Amb la presència d'aquests estiuajants es comença a fer evident una desigualtat entre la vida del camp i la vida de ciutat. El carrer Camprodon estableix una jerarquia i una dicotomia urbanes fins aleshores inexistents, en part, propiciada per aquesta burgesia emergent. Certament, la burgesia catalana, presentant-se com un col·lectiu altruista, amable i generós, es planteja portar les formes de vida i maneres de fer pròpies de la ciutat cap al camp, és a dir, difondre la civilització ciutadana, vinculada amb les comoditats, l'ordre moral, el benestar i la intel·lectualitat cultural.

Serà en aquest moment, també, quan a l'entorn d'aquesta zona es començaran a apreciar noves edificacions amb característiques arquitectòniques i elements decoratius que es poden trobar a

⁷⁵ *Estiuada*, núm 64. 18 de juliol de 1913: exemple d'un diari de l'època que publicava les arribades dels estiuajants a la vila. Trobarem el document a l'Annex (pp. 134, 136 – 138)

⁷⁶ *Ibid.* Pàg. 172

Barcelona i que es diferencien fàcilment de l'austeritat constructiva i de més precària present fins aleshores.

Aquesta penetració dels ideals modernistes i noucentistes serà forta a la vila, de manera que podrem començar a veure edificis representatius com la seu de l'Antiga Caixa de Pensions, Can Bosch o la Granja Royal (entre d'altres), les quals actuen també com a ornament públic. També destacaran altres edificis públics i institucionals, com ara per exemple, el Círculo Arbuciense (1870) o el Casino (1880) com a centre lúdic o el famós i encara actiu bar de Can Torres [FIG. 57], un dels principals llocs de trobada i de socialització.

Observem, doncs, com la construcció d'aquest nou urbanisme té en compte criteris estètics -ja que vol embellir la vila a partir de construccions destacables i emblemàtiques- i també es basa en criteris de sociabilitat, perquè es concep com un espai social i de lleure que monopolitza la imatge pública de la vila, trencant d'aquesta manera amb la comunitat tradicional. Tot i que hi haurà una excepció: el barri del Castell. Aquesta zona queda al marge dels criteris de modernitat, progrés i civilització presents a la resta de la vila.

Aquest embelliment d'Arbúcies i les noves formes estètiques s'accentua, també, gràcies a l'aplicació de nous mètodes i criteris d'higienització pública, la qual és una font de prosperitat i vigor pels béns privats i públics. D'aquesta manera es col·labora també amb la modificació de la fisonomia i l'estructura de la vila, la qual de mica en mica es comença a expandir per tots els barris del poble. A partir de finals del segle XIX tota aquesta remodelació persegueix un procés d'homogeneïtzació urbanística, és a dir, l'intent de cohesionar i annexar tots els indrets a aquest nou nucli urbà central, perquè d'aquesta manera, finalment, s'assoleixi tot com un conjunt amb unes millors condicions de vida i de serveis.

Un altre símbol clar d'embelliment i del nou procés urbanístic serà la plantació de plàtans a bona part del nucli urbà durant els 15 primers anys del segle XX (al C/ de Magnes, al C/ de l'Estenedor o a la Ctra. De Vic)⁷⁷ [FIG. 58]. El plàtan marca un període histórico-social molt concret, ja que la disposició amb fileres respon als criteris de modernitat i civilització. Tanmateix, als anys 60 es decideix dur a terme una tala que va generar molta polèmica. Es creia que aquests arbres obstaculitzaven el lliure desenvolupament urbanístic i amagaven gran part de les façanes de les cases, cosa que es considerava contraproductiu per assolir l'embelliment de la vila.

⁷⁷ MARTÍ, D. *Op. Cit.* Pp. 37 - 42

3.5. Edificis de la proposta

L'urbanisme i l'arquitectura que presenta la població d'Arbúcies és el resultat dels canvis demogràfics i culturals que ha viscut al llarg de la seva història. Durant el segle XIX i XX es feren grans construccions arquitectòniques de gran valor històric i artístic. Aquest municipi de la Selva presenta grans joies arquitectòniques del modernisme i del noucentisme.

Al segle XIX, influenciats per les corrents romàntiques del nord d'Europa, molts artistes van optar per crear un art nou (*Art Nouveau*), que reuneix influències islàmiques, mudèjars i medievals: el modernisme. Aquest estil és el que defineix alguns dels edificis més emblemàtics de la vila d'Arbúcies. Amb la intenció de donar a conèixer el patrimoni arquitectònic i artístic d'aquest poble als seus habitants –i també possibles turistes–, es presenta un recorregut historicoartístic pels carrers d'Arbúcies on es podran veure alguns dels emblemes del modernisme, noucentisme i altres estils característics compresos entre 1860 i 1960, aproximadament.

Seguidament, es mostrarà un breu inventari de les obres que formaran part del projecte expositiu i que ens interessin per desenvolupar aquest nou recurs turístic per a la localitat d'Arbúcies [FIG. 59]. Veurem que hi ha obres des de 1860 fins a més enllà de 1950, per tant, abracen més o menys el període d'un segle. La majoria d'elles són edificacions residencials, és a dir, habitatges unifamiliars o de diversos pisos. Ara bé, també en veurem algun de públic per tal de poder entendre millor el context en el qual es comencen a construir totes aquestes edificacions particulars.

- **Hotel d'Entitats** [FIG. 60]

Altres noms	Caserna de la Guàrdia Civil	Estil	Neoclassicisme
Adreça	c/ Estenedor, 44	Arquitecte	Carles Lambert de Roquer
Zona	Magnes	Ús	Original: Escola
Cronologia	s. XIX (1864) – XX		Actual: Associacions, entitats
Estat de conservació	Bo	Règim jurídic	Públic

A principis de 1860 es va creure convenient construir un nou centre escolar per a la localitat d'Arbúcies. Tres anys més tard, des de l'Ajuntament es va aprovar que es portés a terme el projecte en mans de l'arquitecte Carles Lambert de Roquer. Va funcionar com a escola de nens

i després fou dependència municipal. Després de la Guerra va ser convertida en caserna de la Guàrdia Civil. Finalment, remodelada entre 1999 i 2003, ara és un hotel d'entitats.

Aquest edifici consta d'una planta baixa, un primer i segon pis, unes golfes i un pati posterior. L'Hotel d'Entitats reuneix les característiques pròpies d'un edifici neoclàssic: a la façana principal hi ha un frontó [FIG. 61] que corona la part superior del cos central de l'edifici i les obertures són rectangulars i tenen un marc motllurat de color ocre que contrasta sobre el blanc de la paret. Precisament, a la part superior, per damunt de la cornisa, hi ha quatre pinacles decoratius en forma de gerro petit pintats de color blanc i just a la punta central del frontó hi ha una petxina que té una funció totalment decorativa.

- **Les Magnòlies** [FIG. 62]

Altres noms	-	Estil	Eclècticisme
Adreça	Pg. Mn. Anton Serres, 7	Arquitecte	-
Zona	Can Badés	Ús	Original: Habitatge
Cronologia	1871		Actual: Habitatge i restaurant
Estat de conservació	Bo	Règim jurídic	Privada

Aquest edifici, construït el 1871 i que en els seus orígens tenia una funció residencial, fou llogat a diverses famílies com a segona residència i d'estiueig. La finca on es troba ubicada aquesta casa és propietat de la família Mongé, la qual també posseeix els Jardins de Can Badés (o Parc Mongé). Actualment, aquesta obra continua essent un habitatge unifamiliar, però ha deixat de ser segona residència per convertir-se en la casa dels nous propietaris, la família Fradera Gumà. Aquesta família van comprar la casa el 1995 i un any després van convertir la planta baixa en un restaurant⁷⁸, el qual recentment ha estat guardonat amb una Estrella Michelin.

Es tracta d'una casa de planta quadrangular, des dues plantes i de teulada de quatre vessants. Malgrat que fa quasi vint anys que va patir una remodelació important per esdevenir un restaurant de categoria, Les Magnòlies manté l'estructura externa, la composició estructural i decorativa de les façanes i la porta original de fusta la qual ha estat restaurada [FIG. 63].

Un dels trets més destacables de la façana de l'edifici són les finestres que trobem a la primera planta. Són finestres amb una decoració d'estil orientaltzant amb arcs fisonats i guardapols al

⁷⁸ Pàgina web del restaurant: www.lesmagnolies.com/ [consulta, 23/07/2013]

damunt. A la planta baixa hi ha tres obertures emmarcades per frontons motllurats d'estil classicitzant. Aquesta barreja d'elements i d'estils és la que ens permet classificar aquesta edificació com una construcció d'estil eclèctic.

- **El Casino** [FIG. 64]

Altres noms	-	Estil	Obra popular
Adreça	C/ Camprodon, 15	Arquitecte	-
Zona	La Carretera	Ús	Original: centre social
Cronologia	1884		Actual: centre social / bar
Estat de conservació	Bo	Règim jurídic	Públic

El Casino arbucienc va ser fundat el 1884 per un grup d'industrials d'Arbúcies i diversos estiuejants. És l'exemple paradigmàtic i més significatiu per entendre la vida social de la localitat des de fa una bona colla d'anys, ja que, a més, es troba en ple nucli urbà: al Carrer Camprodon. Malgrat que actualment el seu ús ha degradat degut al traspàs continu de l'establiment, en el seu moment fou un centre recreatiu i cultural amb molt de renom i amb molta importància.

La façana del Casino és clàssica i austera. Està conformada per diverses obertures totalment rectilínies, amb excepció de la superior, la qual té forma de lluna quart creixent invertida. L'edifici està coronat per un frontó circular i sense cap decoració central [FIG. 65].

A aquesta construcció hi ha una manca evident de decoració: simplement podem observar una sanefa molt austera a sobre les obertures del primer pis i les columnes de la balconada, amb barana de pedra, pintades d'un color granatós.

L'interior és d'unes dimensions considerables i, a més de tenir-hi les taules i cadires pròpies d'un bar, també disposa de dues taules de billar i una sala posterior. A més, una escalinata ens porta al primer pis, en el qual hi havia una sala d'espectacles –actualment tancada– on Santiago Rusiñol hi freqüentava sovint quan estiuejava a Arbúcies.

- **Can Badés** [FIG. 66]

Altres noms	Parc Mongé	Estil	Eclecticisme/Noucentisme
Adreça	Pg. Mn. Anton Serres	Arquitecte	-
Zona	Can Badés	Ús	Original: Habitatge
Cronologia	1888- 1910		Actual: Habitatge / Segona residència
Estat de conservació	Bo	Règim jurídic	Privada

Can Badés és una antiga masia que fou remodelada a finals del segle XIX. Aquest nom prové dels seus primers propietaris, els quals van deixar de ser-ho quan, després de la guerra, la família Mongé va comprar la finca amb tots els seus terrenys, incloent la casa amb diverses dependències i tota l'extensió del jardí. Per aquest motiu, des d'aleshores la finca va passar a anomenar-se Parc Mongé, tot i que popularment els arbucienecs han mantingut el seu nom original: Can Badés.

Can Badés és una edifici amb una decoració eclèctica evident, ja que presenta gran variat d'estils i ornaments. Tan sols entrar ens trobem amb un gran pati envoltat d'arbres i molta vegetació diversa⁷⁹ que ens porta fins a la façana principal, amb un petit estany. Es tracta d'un edifici de dues plantes i golfes, de planta quadrangular i teulada a quatre vessants, on destaquen dues glorietses semicirculars amb finestrals i columnes d'estil jònic amb capitells decorats amb motius vegetals. Podem veure, també, la porta principal presenta una mena de galeria de fusta amb vidriera de formes ondulants d'estil modernista.

La casa té també una capella dedicada a la Puríssima, es tracta d'una edificació quadrangular, d'una sola nau coberta a dues vessants [FIG. 67].

- **Fogueres del Molí** [FIG. 68]

Altres noms	Manso Dolores / Fogueres de la Capella	Estil	Obra popular
Adreça	Mas Fogueres, 60 (Psg. Dr. Carulla)	Arquitecte	-
Zona	El Rieral	Ús	Original: Agropecuària / Masia
Cronologia	1888- 1910		Actual: Agropecuària / Habitatge
Estat de conservació	Bo	Règim jurídic	Privada

⁷⁹ El jardí de Can Badés va ser un dels que va servir d'inspiració a Santiago Rusiñol per a l'elaboració dels seus quadres en aquesta època.

Aquesta casa és una antiga masia que es va reformar a principis del segle XX i des de la qual se'n té constància des de finals del segle XV. El nom del mas és degut al molí que antigament hi havia hagut a l'altra banda de la carretera, molt a prop de la casa –a dia d'avui ja ha desaparegut-.

La reforma del segle XX va convertir aquesta masia en un casal de planta rectangular i de tres plantes, separades entre si per una cornisa correguda de rajol. La teulada està coronada per un petit campanar d'espadanya que delata l'existència d'una capella.

Quant a la façana principal, aquesta té un cos afegit al davant amb una escalinata de ceràmica vidriada i un porxo amb tres arcs rebaixats i una balustrada a sobre [FIG. 69]. Aquesta és l'entrada principal de l'edifici, tot i així, l'entrada que s'utilitza per entrar a l'edifici és la del lateral dret. Les obertures de les plantes baixa i noble són d'arc rebaixat; les de la planta superior, en canvi, són més petites i són de fals arc.

Malgrat que l'edifici manté la seva estructura i aspecte exterior, l'interior s'ha vist reformat per adequar-se a les noves necessitats de la família que actualment hi viu.

- **Can Bosch***

Altres noms	Can Valiente	Estil	Modernisme
Adreça	C/ Camprodon, 59	Arquitecte	Joan Amigó
Zona	La Carretera	Ús	Original: Habitatge / Casa senyorial
Cronologia	1907		Actual: Habitatge plurifamiliar
Estat de conservació	Bo	Règim jurídic	Privada

*D'aquest edifici en parlarem detalladament en el punt "3.6. Estudi d'un cas: Can Bosch" perquè és l'edifici que ha estat escollit com a exemple per mostrar els elements que formaran part de l'exposició.

- **La Granja Royal** [FIG. 70]

Altres noms	Can Valero / L'òptica	Estil	Modernisme / Noucentisme
Adreça	C/ Camprodon, 35	Arquitecte	-
Zona	La Carretera	Ús	Original: Habitatge
Cronologia	Inicis segle XX		Actual: Comercial / Botiga
Estat de conservació	Bo	Règim jurídic	Privada

La Granja Royal és un edifici que es troba al carrer Camprodon, per tant, en una zona molt centrada i és un dels edificis amb trets decoratius més destacables a la vila, ja que hi podem trobar una barreja d'elements noucentistes i modernistes molt evidents.

Els propietaris de la casa eren la família Sala —empresaris procedents de Barcelona i propietaris dels establiments Sala a la capital— uns burgesos que venien a estiu a la vila.

Degut al mal estat de conservació de l'edifici, quan l'actual propietari va comprar-lo, va haver de reformar la casa al complet, sense deixar cap element original ni en el seu interior. De manera que avui, de tots els elements originals, només es conserva la façana, suficient per concebre's com una clara mostra de l'arquitectura noucentista i modernista del moment. De la façana en destaca, especialment, la seva decoració molt típicament modernista: diverses obertures (portes i finestres) tenen una llinda d'arc rebaixat i impostes dentades, les quals es troben decorades amb esgrafiats amb motius vegetals. Imprescindible, també, mencionar les rajoles de ceràmica procedents de la Bisbal i que trobem a la part inferior de la casa [FIG. 71]. Erròniament, moltes vegades s'ha atribuït aquesta obra a l'arquitecte Rafael Masó, però fins a dia d'avui no s'ha trobat documentat a enlloc que aquesta edificació fos ideada per ell, tot i que molt probablement l'arquitecte en qüestió s'inspirà en la seva obra i el seu estil.

- **Escoles velles** [FIG. 72]

Altres noms	Escola Dr. Carulla	Estil	Noucentisme / Modernisme
Adreça	Pg. Dr Carulla	Arquitecte	-
Zona	Magnes	Ús	Original: Escola
Cronologia	1916		Actual: Escola pública
Estat de conservació	Inexistent	Règim jurídic	Públic

Des de 1865 fins a 1916, l'actual Hotel d'Entitats va funcionar com a centre educatiu. Ara bé, l'Ajuntament sentia la necessitat de construir un nou recinte escolar que fos estrictament específic per a aquest ús i que estigués en més bones condicions. Com a escola de nenes hi havia dos pisos situats a la Plaça de les Olles.

Gràcies a l'ajut i la col·laboració del Doctor Carulla, rector de la Universitat de Barcelona i estiu a Viladrau, va ser possible la construcció d'aquest nou centre docent prop de la Capella de la Pietat i inaugurat el 1916 [FIG. 73]. És per aquest motiu que l'escola rep el seu nom,

conservat fins al dia d'avui, igual com també rep el seu nom el passeig que passa per davant l'edificació⁸⁰.

Aquest és un edifici amb un cert eclecticisme ja que presenta característiques pròpies del modernisme i el noucentisme: observem finestres d'arc de mig punt i d'altres acabades amb la típica volta catalana. Aquesta racionalitat es contrasta amb els laterals de la façana, els quals tenen un acabat dentat i arrodonit.

Aquesta escola, coneguda com les Escoles Nacionals, va estar en funcionament fins el 1937. Dos anys després, amb el règim franquista, s'obrirà una nova escola situada a la mateixa zona i que impulsarà un sistema educatiu en consonància directa amb els resultats de la Guerra Civil i contraposada totalment amb els valors de la segona República⁸¹.

• **La Farmàcia** [FIG. 74]

Altres noms	Antiga Caixa de Pensions	Estil	Noucentisme
Adreça	C/ Camprodon, 22	Arquitecte	-
Zona	La Carretera	Ús	Original: Entitat bancària
Cronologia	1929		Actual: Habitatge / Comercial
Estat de conservació	Bo	Règim jurídic	Privada

Fins el 1960, la seu de l'entitat d'estalvis es trobava a la Carretera al número 22. Actualment, a la planta baixa de l'edifici hi ha ubicada una de les farmàcies del poble. La inauguració d'aquest edifici, primera oficina de la Caixa a Arbúcies, es va fer l'any 1929, la mateixa època que s'obrien altres seus a poblacions veïnes com Sant Celoni.

Aquesta és una construcció de tres plantes i amb un terrat a la part superior amb una balustrada de pedra amb quatre petites pilastres i boles de pedra decoratives a sobre. A l'esquerra hi ha la porta d'entrada als pisos superiors, destinats a habitatges. El parament de la façana – excepte de la part de la farmàcia- és arrebossat en gris i fa un esgrafiament blanc tot simulant carreus ben tallats.

⁸⁰ MARTÍ, D. *Op. Cit.* Pp. 40 - 41

⁸¹ TORRES, G. "L'ensenyament públic a Arbúcies a l'època franquista", *Aixa núm. 7: Seminari: Els Museus a l'Horitzó del 2000 / Seminari d'història, etnologia i arqueologia local*. Arbúcies: Museu Etnològic del Montseny, 1995. Pp. 121 - 131

La primera planta té una balconada de ferro forjat que ocupa tota l'amplada de la façana i té tres obertures totalment rectangulars. Presenten un marc de pedra senzill i a sobre decoracions florals esgrafiades a la paret simulant gerros just al centre. Entre les dues portes de sortida al balcó s'hi troba l'escut de l'antiga Caixa de Pensions esgrafiat: "La caja de pensiones para la vejez y ahorros" [FIG. 75].

Les obertures del segon pis segueixen el mateix patró que les del primer: dues portes rectangulars (a la part central i a mà dreta) i una finestra a l'esquerra. Aquestes obertures també estan ornamentades amb esgrafiats al damunt, però amb un estil més simple.

- **Germanes Hospitalàries** [FIG. 76]

Altres noms	L'Hospital	Estil	Monumentalisme academicista
Adreça	C/ Dr. Santiago Geli	Arquitecte	-
Zona	Magnes	Ús	Original: Serveis sanitaris / Hospital
Cronologia	1941		Actual: Serveis socials / Geriàtric
Estat de conservació	Bo	Règim jurídic	Eclesiàstic

La Residència de les Germanes Hospitalàries de la Santa Creu va ser fundada a Arbúcies el 1941. Aquest grup de Germanes formava part d'un grup religiós que s'inicià a Barcelona a les darreries del segle XVIII i el seu objectiu era fer créixer el grup per tal de poder estendre els seus serveis i la seva ajuda a arreu del país. A principis dels anys 90 del segle XIX es van establir a Arbúcies i l'antic patronat de l'Hospital va decidir fer-se'n càrrec.

Aquest edifici reuneix característiques pròpies del que coneixem com un moviment arquitectònic i artístic anomenat monumentalisme academicista. Es tracta d'obres que segueixen un patró academicista i molt racional i que, a més, volen presentar-se com a edificis monumentals per tal de demostrar la seva importància en un indret en concret. Està situat a una zona elevada i que per arribar-hi és necessari pujar per una rampa asfaltada i enjardinada als voltants. L'Hospital és de planta quadrangular amb tres pisos i vessants a laterals, amb una torreta de base quadrada que sobresurt al centre i una glorieta a la façana principal [FIG. 77].

La façana principal és simètrica i conté alguns elements motllurats. Les obertures són rectangulars i tenen una petita barana feta d'obra, a més, les tres finestres centrals de les dues plantes superiors presenten trencaigües motllurats. A la planta baixa, en canvi, les obertures són d'arc de mig punt amb trencaigües motllurat.

Quant a la façana de la part posterior té un finestral al centre, quadrangular, amb una vidriera i emmarcat pel relleu de dues pilastres d'estil clàssic, un estil que ens porta a l'academicisme sobre el qual es concep l'edifici.

- **Capella de la Mare de Déu de la Pietat** [FIG. 78]

Altres noms	La Capella	Estil	Historicisme
Adreça	Pl. de la Pietat	Arquitecte	Bartomeu Llongueras Galí
Zona	Magnes	Ús	Original: Culte / Capella
Cronologia	1941 – 1953 (remodelació)		Actual: Culte / Capella
Estat de conservació	Bo	Règim jurídic	Eclesiàstica

Les primeres referències d'aquest santuari les trobem durant el segle XVI, tanmateix, l'edifici, conegut com la Capella de la Mare de Déu de la Pietat no va ser erigit fins el 1717 i, posteriorment, el 1785 es va ampliar. Malauradament, amb la Guerra Civil, aquest edifici [FIG. 79] fou incendiat i com que només es van salvar les parets, el 1922 l'edifici fou totalment enderrocat per ordres de l'Ajuntament. Amb l'entrada del nou rector del poble, Llorenç Costa es va considerar l'oportunitat de construir la capella de nou a mans de l'arquitecte Bartomeu Llongueras Galí. La reconstrucció va durar des de 1944 fins a 1951, any en què es va inaugurar. Parlem d'un edifici d'estil historicista perquè l'arquitecte va decidir estructurar-lo seguint el mateix model (o aproximat) de la capella original.

Es destaca, sobretot, l'atri porticat amb cinc arcs de mig punt sostinguda per columnes clàssiques, capitells decorats i volta per aresta romana que trobem a la façana principal. Sobre aquesta porxada podem trobar-hi un petit cos amb teulada a dues vessants i acabat amb un frontó, sota el qual hi ha una paret amb una fornícula de pedra amb la imatge de la Verge de la Pietat amb Crist als braços.

L'església està coronada per una cúpula just al centre, el tambor de la qual hi ha petites obertures circulars que il·luminen l'interior. A més, per sobre de la cúpula hi ha un cupulí o torreta circular que té una llanterna de vidre blanc i blau que permet dotar de llum l'interior [FIG. 80].

Aquest edifici és de planta de creu grega, una estructura que s'aprecia amb molta claredat des de l'interior. La imatge de la Pietat presideix la capella. L'escultura de la Verge data de 1942 i va

ser feta per Rafael Solanich (escultor de Barcelona). D'altra banda, podem trobar diversos mosaics de ceràmica de reflexos metàl·lics que representen escenes de la vida de Crist i la seva mare.

- **Can Xacris** [FIG. 81]

Altres noms	-	Estil	Monumentalisme academicista
Adreça	C/ Dr. Santiago Geli, 2	Arquitecte	-
Zona	Magnes	Ús	Original: Habitatge / Casa senyorial
Cronologia	1948		Actual: Habitatge / Segona residència
Estat de conservació	Bo	Règim jurídic	Privada

Can Xacris és un clar exemple d'edifici burgès i monumentalista de l'època, un paradigma d'arquitectura d'època noucentista tardana i academicista. L'edifici que actualment podem observar és una construcció de mitjan del segle XX perquè l'anterior fou destruït per la guerra [FIG. 82].

Es tracta d'un edifici senyorial de tres plantes situat just davant del Roquer i al costat de la Riera d'Arbúcies, just al centre del poble i fent xamfrà amb el carrer del Pont i el Passeig Dr. Santiago Geli. L'edifici està conformat per diversos cossos amb alçades diferents, dels quals en destaca, sobretot, la torre de planta quadrada que fa cantonada entre els dos carrers. Per ressaltar més encara aquestes cantonades, estan recobertes amb un fals encoixinat que doten l'edifici de més monumentalisme i supèrbia. A més, a un dels laterals de la torre —el que dona al carrer del Pont— hi ha un relleu amb les inicials "L" i "T" sostingut per dos angelets.

A la planta baixa, la porta d'entrada és amb arc rebaixat i motllurada, i a l'esquerra hi ha tres petites finestres també d'arc rebaixat i protegides amb una reixa de ferro. Al primer pis hi ha cinc obertures, les quals són totes variades però emmarcades amb motlures en relleu. El balcó central de sobre l'entrada presenta una decoració típicament neoclàssica i un frontó a la part superior. A més, hi ha altres elements ornamentals de tipus clàssic, com ara el balcó central, la galeria o els escuts esculpits.

La part posterior és la que dona a la riera. Hi ha dos nivells d'obertures, la majoria d'arc de mig punt i algunes amb balcó, seguint amb la mateixa tònica de la resta de l'edifici [FIG. 83]. Cal destacar la cornisa, amb voladís molt pronunciat i mènsules de fusta entre les quals hi ha una

mena de petita rosseta en relleu. A més, hi ha una galeria enjardinada sobre arcades i pilars, amb balustrada.

- **El Roquer** [FIG. 84]

Altres noms	-	Estil	Monumentalisme academicista
Adreça	C/ Dr. Santiago Geli, 1	Arquitecte	-
Zona	Magnes	Ús	Original: Habitatge / Casa senyorial / Industrial
Cronologia	1950		Actual: Habitatge unifamiliar
Estat de conservació	Bo	Règim jurídic	Privada

El Roquer és un edifici monumental situat al Passeig Dr. Santiago Geli i que pertanyia a una família burgesa molt important de la vila. L'edifici original, documentat des de 1313, va patir un incendi [FIG. 85], de manera que a mitjan del segle XX es va fer una remodelació total de l'edifici, que és tal i com el coneixem avui. Es troba situat en un nivell una mica més elevat respecte el carrer i just al final del carrer del Pont, de manera que quan hom finalitza amb el carrer Camprodon es topa directament amb la monumentalitat de l'edifici. El Roquer té un cos central de planta quadrada i amb tres plantes i dos pavellons laterals rectangulars més modestos de planta baixa i un sol pis.

Per accedir a l'edifici s'ha de pujar una doble escalinata de pedra que ens porta a una porxada d'arcs de mig punt a la planta baixa amb el cos central més avançat i les parts laterals de la porxada sostingudes amb columnes de capitells compostos.

La porta principal és adovellada amb arc de mig punt igual que les obertures de la planta baixa. El primer pis, té una balconada correguda amb barana de ferro forjat, molt treballada i ornamentada. Aquesta és la planta noble, i les obertures són rectangulars emmarcades amb pedra i guardapols a la part superior, també en pedra. Les parets de la façana d'aquest primer pis estan decorades amb esgrafiats amb motius vegetals i florals [FIG. 86] al voltant de cada obertura i entre les dues obertures principals hi trobem un rellotge de sol que ens indica amb números romans l'any de construcció de l'edifici, 1950. Quant al pis superior, aquest té finestres emmarcades en pedra i d'arc de mig punt.

Sense dubte, una de les característiques més destacables del Roquer és l'immens jardí que envolta l'edifici i una gran quantitat de terreny dins el qual hi podem trobar fins a 150 espècies vegetals d'hàbitats i procedències diferents.

- **La Caixa de Pensions** [FIG. 87]

Altres noms	-	Estil	Monumentalisme academicista
Adreça	C/ Camprodon, 28	Arquitecte	Bartomeu Llongueras Galí
Zona	La Carretera	Ús	Original: Entitat bancària / Habitatge
Cronologia	1961		Actual: Entitat bancària / Habitatge
Estat de conservació	Bo	Règim jurídic	Privada

Des de 1961 aquest edifici és la seu de l'entitat bancària "La Caixa", situada a la Carretera, núm. 28. Estem davant d'una edificació de dues plantes on hi ha residents i una planta baixa, on es troba l'entitat, la qual hi és des de la seva construcció. Es tracta d'un edifici neoclàssic, monumentalista i amb característiques pròpies de l'academicisme.

La façana principal segueix l'estil neoclàssic, de línies rectes i elements decoratius com el frontó de la cornisa que corona l'edifici. La porta principal dóna accés a les oficines de "La Caixa", de manera que per ressaltar-ne la seva importància està emmarcada amb pedra i té un escut al damunt. Al costat d'aquesta porta hi ha dues obertures més: tres són aparadors o vidrieries i la de l'extrem dret és l'entrada als habitatges que es troben als pisos superiors. El logotip de "La Caixa" està present a cada obertura.

La façana presenta un parament de pedra a la planta baixa, mentre que a partir del primer pis les parets són arrebossades, pintades d'un color rosat i amb esgrafiats de color blanc al llarg de tota la façana. Observem quatre línies verticals de carreus de pedra tallada que limiten les parets dels diferents cossos.

El primer pis és el més rellevant, amb un balcó amb una barana de ferro i un senzill frontó triangular al centre. Veiem també quatre finestres rectangulars amb una barana de ferro a l'ampit i amb trencaigües, emmarcades en pedra.

La segona planta és més senzilla: té quatre obertures rectangulars als laterals emmarcades amb pedra i una al centre sobre la qual hi trobem un escut emmarcat per un frontó triangular acabat amb una cornisa motllurada a la part superior on es llegeix: "Caja de Pensiones para la vejez y

ahorros" [FIG. 88]. A banda i banda d'aquest escut hi veiem dues finestres ovalades que corresponen a les golfes.

- **Ca l'Ayats** [FIG. 89]

Altres noms	-	Estil	Neoclassicisme
Adreça	C/ de la Pietat, 55	Arquitecte	Bartomeu Llongueras Galí
Zona	Magnes	Ús	Original: Habitatge / Casa senyorial
Cronologia	1965		Actual: Habitatge plurifamiliar
Estat de conservació	Bo	Règim jurídic	Privada

Ca l'Ayats és símbol d'una arquitectura fruit de l'esforç i el treball constant, ja que els seus propietaris actuals són descendents directes de Joan Ayats, un dels fundadors principals de la indústria carrossera a Arbúcies. Es troba al davant de la Capella de la Pietat i fou ideada també per Bartomeu Llongueras Galí, el mateix arquitecte que la capella. Malgrat que es troba dins el nucli urbà, un jardí molt ben cuidat envolta la casa, ja que antigament quedava isolada.

Tot i que la seva construcció és més tardana que la de la resta d'edificis dels quals hem parlat (1965), Ca l'Ayats hereta característiques pròpies del noucentisme i del neoclassicisme, esdevenint també un monument important per a la vila ja que s'inspira en models clàssics i en arquitectura popular.

L'edifici és de planta quadrangular amb tres plantes i coberta a quatre aigües amb mènsules de fusta a la cornisa. Just a l'entrada ens topem amb un porxo a la planta baixa on hi ha la porta principal i cinc arcades de mig punt suportat per pilastres de pedra. Tota la paret d'aquesta planta presenta un revestiment aplacat de pedra, pintada de color granatós i les obertures estan protegides amb reixes de ferro treballades.

A la primera planta i per sobre del porxo hi ha una terrassa correguda amb una barana senzilla de ferro forjat i amb tres obertures rectangulars emmarcades amb pedra i coronades cada una d'elles per un frontó triangular amb relleu [FIG. 90]. Els relleus presenten per sobre decoració d'esgrafiats amb motius florals i geomètrics, els quals es repeteixen a gran part de la façana. A més, el frontó central en concret té un escut motllurat a sobre amb la data de construcció de la residència. Les finestres de l'última planta també són rectangulars i estan emmotllurades amb pedra al centre. Destaquem, també, el ràfec prominent de la teulada.

3.6. Estudi d'un cas: Can Bosch

Com ja s'ha informat en els seus inicis, aquest treball no pretén mostrar la totalitat de la recerca de tots els edificis que conformaran l'exposició. Com que el projecte expositiu encara es troba en un estadi primerenc que va avançant de mica en mica, no ha estat possible plasmar tota la recerca que s'està realitzant. Ara bé, com que el tema que es tracta és sobre la recuperació d'elements arquitectònics patrimonials de la vila d'Arbúcies, he cregut convenient poder mostrar un exemple d'un aquests edificis per tal que el lector d'aquesta tesi pugui fer-se una idea aproximada del procés d'investigació que s'està duent a terme. Així doncs, tot seguit es mostrarà l'estudi complet d'un cas en concret, la qual segueix un model d'anàlisi sobre el qual se cenyiran la resta d'edificacions. A partir d'aquest estudi en concret, llavors, serà molt més fàcil plantejar els aspectes que es tractaran en el pla de comunicació que s'exposarà en el capítol següent.

3.6.1. Història de l'edifici: des dels seus orígens a l'actualitat

Can Bosch és un edifici que es troba al bell mig del nucli urbà de la vila d'Arbúcies. Concretament, al número 59 del Carrer Camprodon [FIG. 91], just en el moment en què aquesta via es convertí en la carretera principal del poble, on es reunien les activitats comercials i industrials més importants del moment.

Entre 1888 i 1910 la família Bosch, procedent de Badalona, encarregà a l'arquitecte, també badaloní, Joan Amigó la reforma d'una casa preexistent en aquest mateix emplaçament. Vicenç Bosch era el propietari de la casa, l'amo de la fàbrica de l'Anís del Mono de Badalona i com que venia a estiuejar a Arbúcies, com tants d'altres, decidí reformar aquesta casa per convertir-la en la seva segona residència.

Actualment, la casa és propietat de la família Valiente, una família arbucienca de classe mitja. Vicenç Bosch, com que no tenia descendència, va decidí deixar-la com a herència a Francisco Valiente, el pare d'Adela -actual propietària- i el que aleshores era el xofer de l'empresari.

Les façanes de la casa s'han conservat, però l'interior està totalment reformat. A principis del segle XX era una vivenda senyorial amb escalinata central que distribuïa les dependències dels

diferents pisos, que en total en són 4 (tres plantes i unes golfes). Els actuals propietaris recorden una immensa biblioteca sota l'escala, a la planta baixa, avui desapareguda.

3.6.2. L'arquitecte: Joan Amigó

Joan Amigó Barriga (Badalona, 1875-1958) fou un arquitecte badaloní de la segona generació de modernistes de la primera meitat del segle XX. Aquesta segona generació la formen altres noms conegut com Josep Maria Jujol, Alexandre Soler i March o Cèsar Martinell.

Aquest grup d'arquitectes és diferent de l'inicial (Gaudí, Puig i Cadafalch, Domènec i Montaner): es caracteritza per un politicisme menys batallador i amb menys preocupacions socials. Amb altres paraules, no eren tan progressistes, sinó que el que més els importava era l'arquitectura des d'un punt de vista més aviat formal, deixant de banda ideologies de l'època. Aquests arquitectes no sentien el modernisme com una revolució, sinó com una continuïtat a allò que ja havia estat començat anys enrere. És a dir, com una certa tradició conformista i amb menys vincle amb la resta de corrents culturals europees⁸².

Concretament, Amigó, tot i la seva clara limitació cultural, es va veure influenciat per altres estils típicament contemporanis de l'època, com ara la Sessió Vienesca o l'Escola de Glasgow. Tot i ser un arquitecte modernista desconegut a nivell nacional i internacional, a Badalona és un dels més prolífics, ja que és un va desenvolupar la major part de les seves obres [FIG. 92] [FIG. 93]. Moltes d'elles foren encàrrecs de la família Bosch, els quals eren els propietaris de la fàbrica de l'Anís del Mono. Certament, no són grans edificacions que aportin cap concepte o aspecte novadors, però sí que són representatives perquè mostren el llegat del modernisme, és a dir, són un exemple de la divulgació de l'estil.

Va obtenir el títol professional el 1900 i catorze anys després es va convertir en l'arquitecte municipal de Badalona, fins que el 1924 es veu obligat a dimitir degut a la dictadura de Primo de Ribera.

La seva arquitectura s'encamina cap a una superació del modernisme per arribar a formes geomàtiques que es vinculen amb la Sessió Vienesca, un estil que té una forta divulgació a

⁸² BOHIGAS, O. "Joan Amigó Barriga. Otro arquitecto modernista desconocido." *Cuadernos de Arquitectura*, 63, pp. 45 - 48

Catalunya, i on aquest arquitecte hi presenta força exemples⁸³. D'altra banda, es veurà també influenciat per l'arquitecte gironí i noucentista Rafael Masó, de manera que ja podem començar a intuir un modernisme una mica deslligat dels postulats inicials. Estem parlant d'un modernisme tardà i amanerat que Catalunya va absorbir i va començar a fer recerca en aquest nou estil.

L'obra d'Amigó destaca, sobretot, a part del seu treball com a interiorista, per la importància que dóna al detall, més que a la seva composició i estructura en general. A la façana és on majoritàriament es troben tots els seus esforços estilístics i elements ornamentals.

3.6.3. Elements decoratius

Ens trobem davant d'un dels edificis més emblemàtics de la vila d'Arbúcies. Aquest edifici de tres plantes i golfes està situat al carrer Camprodon fa cantonada amb la Travessia que porta el nom de l'antic propietari, Vicenç Bosch. Es tracta d'una casa que representa molt bé els postulats del modernisme i el pensament de l'època, molt lligada a la idea del progrés, la ruptura i el canvi, ja que la seva ornamentació destaca per sobre de qualsevol altre edifici que aleshores conformava el teixit urbà del poble [FIG. 94].

El 1907 aquesta edificació va patir una remodelació sobretot a l'interior. Aquesta data la podem veure inscrita a la façana lateral.

L'entrada a la casa, reculada cap endins deixant una petita entrada, es troba al carrer Camprodon i s'hi accedeix a partir d'una porta d'arc rebaixat. La resta d'obertures són més rectangulars i quadrangulars a les golfes, que són més petites i envoltades de pedra. Tanmateix, les finestres més destacables són la finestra de quart de volta de la planta principal que fa cantonada amb els dos carrers [FIG. 95]; les dues finestres cantoneres que té al costat [FIG. 96] i les dues del segon pis a l'extrem dret de la façana principal, les quals presenten formes geomètriques irregulars amb una petita barana al davant. A més, tant el primer pis com el segon disposen de tres balcons de ferro amb alguna ornamentació floral [FIG. 97].

El més rellevant d'aquesta façana –i de tot l'edifici en general– és l'esgrafiats que presenta: es tracta d'una sèrie de formes geomètriques i vegetals que emmarquen les obertures i decoren el

⁸³ *Ibid.*

paviment. Tot i el deteriorament de l'edifici, encara es poden distingir els colors que pinten la façana i l'esgrafiat [FIG. 98].

Just a la cantonada, per sota de la finestra estreta del primer pis, hi podem observar un detall destacable: observem dues inicials superposades, la L i la C, que segueixen una tipografia molt típicament modernista i que, inicials de la mare de l'antic propietari, Llúcia Costa [FIG. 99].

La façana lateral és molt diferent a la principal. Des d'aquesta també es pot accedir a l'edifici i al costat hi ha una porta de fusta que ens porta cap al jardí. És una façana molt més austera i no tan ornamentada. Està acabada amb un semicercle a la part superior i les finestres segueixen el mateix model de formes geomètriques de la resta. Al centre hi ha quatre finestres emmarcades amb rajol vermell. I per sobre, tres finestres més amb una petita obertura semicircular al damunt. La casa està coronada per una torreta de planta quadrada que dona accés al terrat [FIG.100]

4. Pla de comunicació i difusió de la proposta

Mentre anem realitzant la recerca sobre el patrimoni arquitectònic de la vila d'Arbúcies en una època determinada, pensem en la millor manera de poder difondre tot aquest material per tal que pugui arribar a tots els habitants d'Arbúcies i, fins i tot, traspasar fronteres perquè esdevingui un element atractiu per a tots els visitants que vénen de fora.

Cal crear un pla de comunicació i difusió perquè aquest tingui ressò i l'exposició es vagi a visitar. Tanmateix, abans de dur a terme el pla de comunicació cal tenir en compte diversos aspectes a partir dels quals es crearà una bona estratègia comunicativa amb un eix i una metodologia que puguin resultar prou efectius.

Tenint en compte que disposem d'un pressupost limitat⁸⁴, ens plantejarem quina pot ser la millor manera per dur a terme, amb els mínims recursos, una estratègia de màrqueting que sigui prou efectiva per tal de potenciar aquest nou recurs turístic que proposem. De manera que decidim posar en valor tota aquesta recerca a partir de l'ús de tècniques pròpies de les Relacions

⁸⁴ El veurem a les pp. 91 - 93

Públiques i, per fer-ho, ideem una exposició al Museu Etnològic del Montseny, La Gabella. Una vegada la nostra idea és acceptada pel Museu, comencem a treballar en la recerca al mateix temps que estem en contacte amb l'espai on es farà l'exposició i diferents maneres possibles de poder comunicar tot el nostre material.

4.1. Objectius del pla de comunicació

La realització d'un bon pla de comunicació és molt important per tal d'assegurar que l'exposició sigui un èxit i es compleixin els objectius establerts.

Concretament, cal fer i executar un pla comunicatiu que incorpori les accions encaminades a la difusió del conjunt de l'exposició i transmissió de coneixement d'un patrimoni molt concret i específic del poble d'Arbúcies, com ho són alguns edificis residencials, entre d'altres. Es prioritza facilitar la comprensió i l'acceptació de les propostes artístiques per part d'un públic majoritari, aplicació de les TIC i desenvolupament de la comunicació 2.0.

És important que el pla sigui clar, concís i atractiu per donar a conèixer patrimoni desconegut o ignorat per la població, tot definint molt bé la senyalètica, els dispositius materials, les accions i considerant els diferents nivells de lectura, de manera que cal facilitar la documentació, la comunicació i l'accés a la proposta. Per aquest motiu es desenvoluparan tot tipus d'accions que permetin una major implicació dels públics.

Els objectius que persegueix aquesta exposició són diversos i, per tant, això condicionarà totalment l'estratègia que s'utilitzarà pel pla de comunicació. Així doncs, les fites són les següents:

- Donar a conèixer patrimoni cultural, arquitectònic i històric de la població d'Arbúcies que sovint passa inadvertit als seus habitants.
- Reforçar i mantenir la imatge del poble com un referent històric i cultural de la zona, a més de dinamitzar el MEMGA.
- Establir unes bases sòlides que marquin les línies d'actuació de totes les accions de comunicació.
- Crear espais de relació per a vincular tot tipus de públics amb el patrimoni històric arbucienc i interactuar amb ell.

- Desenvolupar mecanismes pràctics de difusió que permetin incrementar el públic potencial, és a dir, intentar atraure turistes a partir del plantejament d'aquest nou recurs.

De manera que les propostes de comunicació que es duren a terme compliran una sèrie de dinàmiques que facilitaran la comprensió i la difusió del projecte:

- Oferir informació de qualitat, àgil, transparent i accessible.
- Afavorir la participació i la interacció de l'usuari en tots els processos comunicatius.
- Disseny d'estratègies per a la fidelització d'usuaris ja existents i captació de nous públics.
- Oferir una difusió integral i dinàmica de l'exposició.

4.2. Dispositius i elements materials

Per poder dur a terme l'exposició és necessari tenir molt clar quin és l'espai i el material que es necessita per explicar de la manera més clara i entenedora possible els continguts de la recerca. Certament, es tracta d'una recerca amb continguts densos i que poden resultar feixucs, ja que l'arquitectura és de les disciplines artístiques que més costa de pair i que va dirigida a un públic molt concret que, sovint, només interessa a entesos en la matèria.

Per altra banda, fer una exposició que parla i vol mostrar elements arquitectònics és tot un repte pels comissaris, perquè la impossibilitat de portar *in situ* l'edifici del qual es parla limita els recursos i els dispositius que es poden utilitzar.

Per a aquesta exposició, s'utilitzaran, bàsicament, elements molt visuals acompanyats de textos que permetin entendre el significat d'aquestes imatges. Tanmateix, seran textos lleugers i sintètics, perquè no distreguin l'espectador o l'avorreixin. A més, també ens interessa incorporar algun element audiovisual per tal d'agilitzar el material exposat.

Tot seguit, mostrarem una llista de tots els dispositius materials que es necessiten. Recordem que, com que la recerca es troba en un estadi primerenc, encara no podem concretar tots els elements, tanmateix, es presentarà una aproximació dels materials per tal de tenir una idea dels que es distribuiran a l'espai.

- Un *roll-up* de mida estàndard: hi constarà el títol de l'exposició, una imatge corporativa de l'exposició (prèviament dissenyada), el logotip del Museu i de l'Ajuntament, i els dies que dura l'exposició.
- Dos vinils d'1x1m (o fins i tot una mica més petits): en el primer vinil s'explicaran les motivacions que han dut a terme la realització de l'exposició i, en el segon, es farà una introducció al tema que es tracta al llarg de l'exposició.
- Una pantalla per projectar un vídeo: la idea de la pantalla és projectar un *Google Maps* de la població d'Arbúcies i la ubicació de totes les cases que permeti prémer de manera tàctil a sobre de cadascuna d'elles i llegir-ne una petita fitxa tècnica. Es tracta de dinamitzar l'exposició a partir d'un recorregut virtual.
- Un plató cartró ploma d'uns dos metres per crear un *timeline*: per ubicar el visitant en l'espai i el temps es crearà un cronograma amb els anys d'obres que paral·lelament s'estaven construint a Catalunya. El *timelime* serà en català, castellà i anglès.
- Dos plafons cartró ploma d'1x1m: aquests dos dispositius tenen la voluntat de mostrar a partir de fotografies i text una breu explicació sobre el context històric de l'Arbúcies de l'època, incidint, sobretot, en la importància de la indústria i del Carrer Camprodon.
- Dues o tres vitrines per introduir documentació original: revistes de l'època, fotografies, plànols de les cases, informació addicional sobre arquitectes, pintures de Santiago Rusiñol, etc.
- Tríptics de format senzill: l'objectiu dels tríptics és sintetitzar de manera clara i senzilla les idees més importants de l'exposició, a més de mostrar en un mapa la ubicació de totes les cases.

Per a la presentació de cada casa, el material necessari és el següent:

- Quinze cartel·les mida foli (o més petites): per a cada casa es necessita mostrar una petit fitxa tècnica que es posarà juntament amb les fotografies de l'exposició.
- Quinze fotografies de 60x40cm de l'exterior de l'edifici: aquesta és la fotografia més important perquè mostra la imatge de la façana principal de l'edifici.
- Trenta/Cinquanta fotografies de detalls dels edificis de 30x30cm: per a cada casa es mostraran diferents detalls de l'exterior o de l'interior (a l'hora de comptabilitzar el pressupost en tindrem en compte 3 per a cada edifici, és a dir, 45 en total).

4.2.1. Distribució dels elements de l'exposició

Un cop tenim clars quins són els continguts del projecte és necessari adaptar aquests als materials que s'utilitzaran a l'espai que s'ha de distribuir.

Comptem amb el plànol en planta de l'espai museístic en el qual s'ubicarà l'exposició, de manera que farem una distribució aproximada de com es disposaran tots els elements materials i quin serà el recorregut que haurà de seguir l'assistent per poder gaudir de tota la visita.

Com veurem, hi ha indicats cadascun dels elements i l'exposició fotogràfica de cada edifici està indicada amb un número, cada un dels quals correspon a una de les edificacions per ordre cronològic:

1. Hotel d'Entitats; 2. Les Magnòlies; 3. El Casino; 4. Can Badés; 5. Fogueres del Molí; 6. Can Bosch; 7. Granja Royal; 8. Escoles Velles; 9. Farmàcia; 10. Germanes Hospitalàries; 11. Capella de la Pietat; 12. Can Xacris; 13. El Roquer; 14. La Caixa de Pensions; 15. Ca l'Ayats

4.3. Destinatari / Públics

A l'hora d'elaborar i treballar amb tots els continguts de la recerca és molt important tenir en compte a quin públic es dirigeix l'exposició, ja que la gestió de públics és part de la tasca de comunicació. Tenir en consideració el *target* és elemental per tal d'adaptar el pla de comunicació a les necessitats i a les condicions dels usuaris⁸⁵.

Aquesta exposició va dirigida a un tipus de públic molt concret, ja que tracta una disciplina artística difícil de digerir per a gran part de la població. Per tant, caldrà ser molt curós a l'hora de crear els textos dels plafons, les fotografies i com distribuir-ho a l'espai perquè resulti interessant i atractiu. D'altra banda, també cal fer accions comunicatives que dinamitzin l'exposició amb l'objectiu de fidelitzar el públic ja existent i d'obrir nous segments de públic⁸⁶ a través de la participació d'aquests, ja sigui a partir d'activitats programades o per altres vies com la comunicació 2.0. o una estratègia de comunicació directa.

4.3.1. Comunicació interna

Comunicació i difusió dirigida a les institucions municipals que d'alguna manera participen de la realització del projecte. Concretament, ens referim als treballadors de l'equip del MEMGA i als de l'Ajuntament.

4.3.2. Comunicació externa

És important difondre tota la informació de l'exposició a un nombre considerable de públics, per tal de captar-ne tant com sigui possible. Per fer-ho, haurem de tenir en compte el tipus de visitants que habitualment vénen al museu

- Beneficiaris potencials: tot tipus d'organismes públics que puguin ser potencialment *target* que vingui a visitar la nostra exposició. Estem parlant des de ONG's, associacions, centres de formació o fins a organitzacions professionals.

⁸⁵ KOTLER, P. I ARMSTRONG, G. *Principios de marketing*. Madrid: Pearsons Education, 2008. Pp. 162 – 197 / 228 - 270

⁸⁶ SAIS, C. *Projecte Bòlit, Centre d'Art Contemporani 2013-2015*. Girona: Aj. de Girona, 2013. pp. 88 - 93

- Professionals del sector cultural: una exposició sobre arquitectura ha de tenir un ressò a professionals del sector cultural i també arquitectònic. Qualsevol persona que es dediqui al camp cultural ha de saber que el MEMGA ofereix la possibilitat de saber més sobre l'arquitectura d'Arbúcies des de 1860 fins a mitjan segle XX.
- Mitjans de comunicació: és important considerar els mitjans de comunicació per tal que puguin fer ressò de la notícia.
- Públic en general: certament, es tracta d'un públic molt ampli i divers. L'exposició es dirigeix tant a adults, com a joves com a nens d'una edat suficientment madura per poder captar tots els continguts.

Per altra banda, és important fer saber d'aquesta exposició a grups més reduïts i d'una manera més específica i concreta:

- Comunitat arquitectònica: el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC) té prop de 10.000 arquitectes col·legiats repartits i organitzats segons cinc demarcacions: Barcelona, Tarragona, Lleida, Girona i les Terres de l'Ebre.
- Comunitat artística: l'arquitectura no deixa de ser una disciplina artística que pot interessar a un gran nombre de professionals del sector artístic.
- Comunitat educativa: en aquesta exposició es tracta un contingut històric i social molt important per a la vila d'Arbúcies, de manera que cal difondre l'existència d'aquesta exposició a tots els centres educatius de la vila (CEIP Dr. Carulla, Vedruna, Institut Montsoriu) per tal d'oferir la possibilitat de realitzar activitats vinculades amb la temàtica o visites guiades adaptades.
- Propietaris dels edificis: la realització serà comunicada de manera directa als propietaris dels edificis tractats a la proposta. Prèviament, s'haurà demanat el permís a cadascun d'ells per tal de poder introduir la seva residència en el projecte.

4.4. Estratègia de comunicació i pla de treball

Per poder elaborar un bon pla de comunicació és necessari pensar i elaborar una bona estratègia comunicativa, és a dir, a partir de quins mètodes es vol difondre aquest esdeveniment i tots els seus continguts. Aquesta estratègia té tres condicionants que determinen el camí pel qual es dirigiran les accions: el posicionament del projecte, el *target* al qual es dirigeix i quin és l'eix

comunicatiu, és a dir, quin és el missatge que es vol transmetre i per quin motiu. I, a partir d'aquí, podem determinar com es difondrà tota la informació.

Com veurem a continuació, l'estratègia de comunicació del projecte es basa, principalment, en tècniques pròpies de les Relacions Públiques i l'ús intensiu de les noves tecnologies i la comunicació 2.0.

4.4.1. Imatge corporativa

Aquesta és una exposició sobre uns continguts molt concrets sobre la història social i cultural de la vila d'Arbúcies. De manera que un dels principals objectius és atraure la comunitat arbucienca i despertar-los l'interès pel patrimoni arquitectònic que l'envolta.

El missatge que es transmet ha de permetre que els habitants d'Arbúcies sentin una relació molt directa i propera amb allò que s'està exposant. És a dir, cal que sentin com a pròpies les edificacions que es tracten en relació la història del poble, la seva cultura i la seva gent.

Per altra banda, com que aquesta exposició pretén posar sobre la taula un nou recurs turístic que atregui turistes estrangers o d'altres poblacions catalanes cal que els continguts mantinguin una relació amb el seu territori, és a dir, que no es quedi només amb allò que defineix el poble, sinó que obri fronteres i vagi més enllà. Per aquest motiu, les característiques d'aquests edificis es posaran en relació amb altres arquitectes catalans i moviments culturals que en el seu moment van tenir ressò a tot el país. En certa manera, és interessant que aquest patrimoni arquitectònic relacionat amb la vida quotidiana i domèstica pugui arribar a assolir el mateix nivell d'importància d'altres recursos com el Castell de Montsoriu, la Farga o el MEMGA.

Per tant, l'exposició ha de transmetre un missatge clar i transparent sobre uns continguts propis d'Arbúcies però sense limitar-se única i exclusivament al poble, sinó obrint nous horitzons.

4.4.2. Posicionament

Tractant-se d'un "producte" o esdeveniment cultural, aquest no ha d'arribar al públic per vies que responguin a criteris comercials. Certament, interessa que visiti l'exposició el màxim nombre d'assistents possible, però quan es tracta de qüestions culturals i socials s'ha de cuidar

molt més el missatge perquè són temes que tenen a veure amb la vida de les persones, la seva idiosincràsia i la història d'un lloc.

D'altra banda, aquest és un tipus d'esdeveniment que enriqueix intel·lectualment el visitant, no li aporta cap tipus de satisfacció física o de primera necessitat per a la vida diària. Cal, però, que des d'aquesta exposició es creï aquesta primera necessitat als arbucienca de voler saber més sobre el seu patrimoni històric, social i cultural. Per tant, la comunicació del missatge es posicionarà en aquesta línia: canviar l'actitud de la comunitat arbucienca vers el seu patrimoni arquitectònic en relació la seva història i el seu context. El missatge s'ha d'encaminar, doncs, en aquesta presa de consciència col·lectiva a nivell local, però també ha de ser atractiu des de la perspectiva del turista, perquè aquesta s'adoni de la importància del patrimoni arquitectònic de la vila.

4.4.3. Metodologia: eix de comunicació

La idea d'escollir les Relacions Públiques com a via principal per promocionar aquest nou recurs turístic ve determinada, en primer lloc, pels escassos recursos i baix pressupost que tenim per dur a terme aquesta exposició.

L'objectiu principal és promocionar el producte, en aquest cas un esdeveniment cultural i social, de manera que aquest pugui crear una bona relació amb el seu consumidor, els mitjans o la comunitat a la qual s'adreça. Les RRPP poden tenir múltiples formats, com ara la notícia, el discurs, activitats socials o esdeveniments especials, com és el nostre cas⁸⁷.

Un dels punts més importants a tenir en compte a l'hora d'elaborar una estratègia de relacions públiques és la imatge corporativa per tal que el missatge resulti molt més creïble, tot i que aquest sol manca de creativitat perquè allò que es transmet és més aviat a tall informatiu, clar i transparent sense la voluntat de ser retòric o poètic. Com ja hem especificat en els objectius de la realització d'aquesta exposició, una de les principals fites és canviar l'actitud dels habitants d'Arbúcies i dels turistes envers aquest patrimoni arquitectònic tan rellevant. És a dir, conscienciar de la importància d'aquest patrimoni, per tant, és evident que la influència sobre el possible *target* té la voluntat de ser totalment positiva i beneficiosa per la cultura i la història

⁸⁷ KOTLER, P. I ARMSTRONG, G. *Op. Cit.* Pp. 547 - 551

de la societat arbucienca. Així doncs, l'estratègia de comunicació del missatge respon a criteris d'interacció, d'*engagement* i de despertar l'interès per quelcom desconegut o inadvertit.

Tenint en compte totes aquestes consideracions, doncs, tot seguit començarem a veure les accions proposades per poder informar, comunicar i difondre tota aquesta recerca. Unes accions que prèviament han estat estudiades segons els objectius del projecte expositiu, el públic al qual es dirigeix, el pressupost i la durada de l'exposició.

4.4.4. Pla de treball

Les accions que es realitzaran, doncs, a banda d'estar condicionades pels recursos econòmics – d'aquí l'elecció de les Relacions Públiques com a mètode de comunicació– seguiran un pla de treball dividit per diverses fases per poder organitzar totes les accions de manera idònia, coherent i ordenada.

- Primera fase: creació del bloc amb continguts per tal de posicionar-lo a la xarxa. Ha d'incloure totes les seccions necessàries: explicació detallada de cada edificació, fotografies, bústia de suggeriments, contacte, etc. No farem publicitat del bloc fins que s'hagi inaugurat l'exposició, tanmateix, és necessari tenir-lo apunt pel dia de la inauguració i fer-ne ressò a Facebook.
- Segona fase: elaborar el catàleg que els usuaris del bloc es podran descarregar de manera gratuïta.
- Tercera fase: elaborar el disseny i la producció dels tríptics per tenir-los apunt pel dia de la inauguració de l'exposició.
- Quarta fase: elaborar una base de dades completa per tal de poder informar a tots els professionals del sector artístic i arquitectònic de l'esdeveniment. A més, caldrà incloure els propietaris de les cases, a qui se'ls farà un enviament especial.
- Cinquena fase: enviament massiu via correu electrònic a tots els professionals del sector i als propietaris (a aquests últims també a través de correu postal) per difondre l'exposició.
- Sisena: elaborar una nota de premsa pels mitjans de comunicació que vulguin fer ressò de l'exposició i de la recerca realitzada.
- Setena fase: començar a difondre l'esdeveniment a través de la pàgina web i les xarxes socials.

- Vuitena fase: introduir el bloc en un compte de *Google Analytics* amb l'objectiu de fer controls periòdics del seu tràfic web.
- Novena fase: inauguració de l'exposició amb visita guiada per part de les comissàries.
- Desena fase: publicacions constants a les xarxes socials, al bloc i al web del museu per tal de promocionar de manera contínua l'esdeveniment i la presentació del nou recurs turístic.
- Onzena fase: visites guiades per part de les comissàries (es faran entre dues i quatre visites).
- Dotzena fase: revisions periòdiques del bloc i de la pàgina web de l'Ajuntament.
- Tretzena fase: tancament de l'exposició i avaluació dels resultats obtinguts.

4.5. Accions del pla de comunicació

Una vegada s'ha decidit l'estratègia comunicativa basada en els objectius que vol transmetre el pla de comunicació procedirem a l'elecció de les actuacions necessàries per tal de difondre amb la màxima extensió possible aquest nou recurs turístic que agafa la forma d'exposició però que pretén convertir-se en una de les principals fites d'Arbúcies.

Com ja hem enunciat, la majora d'accions que es portaran a terme seran derivades de la comunicació mitjançant tasques de relacions públiques. Tanmateix, en veurem alguna que es vincula amb la publicitat. Distingirem, també, entre accions *online* i accions *offline*.

4.5.1. Accions *offline*

PUBLICITAT

- **Fulletó/tríptic:** aquest és un recurs que sol ser bastant efectiu i comú a les exposicions de qualsevol temàtica. Es tracta de dissenyar un tríptic senzill que permeti a l'usuari tenir una idea clara sobre els continguts exposats i que es poden trobar *in situ* a la vila d'Arbúcies.
- **Catàleg:** degut a la manca de recursos econòmics, les comissàries de l'exposició es disposen a elaborar i dissenyar un catàleg que es podrà visualitzar i descarregar a través

del web del museu o d'un bloc que es crearà per a l'ocasió. Es tracta d'un catàleg on es podran llegir tots els continguts de l'exposició amb la seva màxima extensió, amb totes les dades tècniques i amb l'acompanyament de fotografies. L'elaboració d'aquest catàleg no suposarà cap mena de cost perquè l'elaborarem les mateixes comissàries i serà de descàrrega directa via Internet.

- **Roll-up:** ens interessa que abans d'iniciar el recorregut expositiu es mostrin el títol de l'exposició, la seva durada i les identitats corporatives que han col·laborat en la seva realització.

RRPP:

- **Exposició:** els continguts teòrics d'aquest nou recurs turístic que presentem es materialitzaran a partir d'una exposició al Museu Etnològic del Montseny, la Gabella. Per tant, aquesta és la principal eina comunicativa que utilitzarem per difondre aquesta nova proposta turística de la vila d'Arbúcies. Tanmateix, també mostrarem altres vies i accions que permetran difondre l'existència d'aquest esdeveniment que aniran més enllà de la pròpia exposició.
- **Inauguració:** l'exposició comptarà amb una visita guiada a càrrec de les dues comissàries. Aquesta primera visita estarà prevista pel dia de la inauguració i serà oberta a tot el públic. El dia de la inauguració, a més, necessitarem una persona voluntària per fer les fotografies que posteriorment seran penjades al perfil de Facebook del MEMGA.
- **Visites guiades:** durant els dies que l'exposició sigui present al museu hi haurà la possibilitat de gaudir de visites guiades per a grups o escoles amb l'objectiu de difondre tots els continguts d'una manera més amena i concreta. Aquestes visites també seran a càrrec de les comissàries.
- **Nota de premsa:** pel dia de la inauguració és important repartir una nota de premsa a tots els mitjans de comunicació que assisteixin a l'acte. D'altra banda, aquesta nota de premsa també s'enviarà a diversos mitjans de comunicació del territori perquè facin ressò de la notícia a partir del seu mitjà. Estem parlant de diaris com el Diari de Girona, el Punt, revistes locals de poblacions veïnes, televisions locals (com ara TV Girona) o ràdios locals també de poblacions properes.

- **Bústia de suggeriments:** el museu disposarà d'una bústia de suggeriments, crítiques o observacions que permetran que l'assistent pugui donar la seva opinió respecte l'exposició. Aquesta bústia la trobarem just a l'entrada de l'exposició i també en el mateix bloc.
- **Atenció telefònica:** el MEMGA compta amb un servei de recepció a l'entrada obert de dimarts a divendres d'11:00 a 14:00 i de 17:00 a 20:00 i els caps de setmana d'11:00 a 14:00 i de 16:30 a 19:00 (els dilluns és tancat).
- **Entrevista de ràdio:** sol·licitar una entrevista de ràdio a la ràdio local i/o de poblacions veïnes per tal de promocionar l'exposició.
- **Base de dades:** aquest projecte haurà de disposar d'una base de dades molt específica de diferents museus, centres d'art, institucions culturals, escoles, galeries d'art, mitjans de comunicació, etc., per tal d'informar mitjançant el correu electrònic de l'existència d'aquesta exposició. Cada base de dades disposarà del nom, l'adreça postal, la població, el web (si n'hi ha), el correu electrònic, el telèfon i una persona de contacte. A més, també és necessari tenir en compte el contacte dels propietaris de les cases per tal d'informar-los de manera personalitzada.
- **Mailing:** a partir de la base de dades que haurem elaborat prèviament, enviarem una carta personalitzada a cadascun dels propietaris de les cases o edificis.

Edifici	Enviaments
HOTEL D'ENTITATS	institució municipal
LES MAGNÒLIES	residència particular
CASINO	propietari del bar
CAN BADÉS	residència particular
FOGUERES DEL MOLÍ	residència particular
CAN BOSCH	residència particular
GRANJA ROYAL	residència particular
ESCOLES VELLES	direcció CEIP Dr. Carulla
FARMÀCIA	residència particular (x2) + propietari Farmàcia
GERMANES HOSPITALÀRIES	comunitat religiosa / geriàtric
CAPELLA DE LA PIETAT	institució religiosa
CAN XACRIS	residència particular
EL ROQUER	residència particular
LA CAIXA	residència particular (x2)
CA L'AYATS	residència particular (x2)
TOTAL INVITACIONS	19

4.5.2. Accions *online*

- **Pàgina web del museu:** des d'aquesta pàgina web s'informarà de l'exposició a l'inici de la pàgina a partir d'un breu resum sobre els continguts. Es farà a la secció "Destaquem". A través d'aquesta notícia es podrà accedir a una altra pàgina des de la qual es podran veure altres activitats relacionades i una explicació més extensa dels continguts.
- **Pàgina web de l'Ajuntament d'Arbúcies:** des del portal *online* de l'Ajuntament caldrà introduir aquest contingut a la secció de Turisme → La Vall d'Arbúcies → Indrets d'interès → Patrimoni arquitectònic.
- **Bloc:** es crearà un bloc dinàmic i interactiu que permeti fer una visita virtual per a l'exposició. A més, dins aquest mateix es podrà accedir al catàleg *online* dels continguts exposats i la seva descàrrega serà gratuïta.
- **Codi QR:** cada un dels edificis exposats tindrà una fitxa tècnica de cartró pluma que contarà de dades específiques de l'edifici, com ara el nom, l'adreça, l'estil, l'any de construcció i/o l'arquitecte. En aquest mateix plafó hi podrem trobar, també, un codi QR que permeti accedir des d'un dispositiu mòbil a les explicacions del bloc i a una visita virtual de la ubicació de l'edifici amb les seves característiques principals. A més, també permetrà poder apreciar amb més detall algunes fotografies que no es poden trobar *in situ* a l'exposició.
- **Google Maps:** l'objectiu de crear un Google Maps amb les ubicacions de cada edificació és permetre que el visitant, des d'una pantalla que es trobarà a la mateixa sala d'exposicions, pugui visualitzar amb més claredat on es troba l'edifici. Es tracta d'una eina molt útil, sobretot, pels assistents forans que després vulguin visitar *in situ* cada construcció.
- **Xarxes socials:** és important que es faci ressò del projecte a partir de les xarxes socials 2.0, ja que la seva proliferació contribueix en la difusió dels continguts de l'exposició. A més, l'ús de les xarxes socials dóna interactivitat i dinamisme. S'informarà de l'exposició, especialment, via Facebook, ja sigui des del propi perfil del MEMGA o del de les comissàries. Es crearà un esdeveniment a través del qual es convidaran amics, coneguts

i persones que poden estar interessades amb el tema. El Twitter també s'utilitzarà però en menor mesura, ja que només s'utilitzarà des del compte propi d'una de les comissàries, la qual només hi introduirà enllaços del Facebook. Es farà difusió, també, del bloc creat exclusivament per aquesta exposició amb l'objectiu de potenciar, sobretot, el catàleg. Tanmateix, s'ha d'intentar trobar una mesura equilibrada del seu ús per tal de no resultar pesat i contraproductiu. Les publicacions de Facebook i Twitter es faran a través de *hootsuite*, una eina *online* que permet programar totes les publicacions per un dia i una hora en concret amb l'objectiu de facilitar la feina i agilitzar el procés de comunicació.

- **E-mailing:** la base de dades realitzada prèviament serà útil per enviar correus electrònics a tots els possibles usuaris i assistents a l'exposició, a més de fer un enviament general a tots els propietaris dels edificis exposats.

4.6. Cronograma

Tot seguit plantejarem un cronograma a partir del qual ens basarem per programar les accions previstes. Es tracta d'un cronograma de dos mesos i mig, ja que l'exposició està prevista per una durada d'entre un i dos mesos. Concretament, sabem que l'exposició s'inaugurarà entre els mesos de febrer i abril del 2015, però com que encara no sabem la data exacta de la inauguració de l'exposició farem un cronograma hipotètic dels mesos de març i abril del 2015 i de les dues setmanes prèvies a la inauguració de l'esdeveniment.

És probable que la durada de l'exposició no sigui de dos mesos, sinó més curta. De manera que si aquest és el cas haurem d'adaptar algunes actuacions com ara per exemple les dates de les visites guiades.

Observem com moltes de les actuacions tenen durada des de dues setmanes abans de la inauguració fins el seu tancament. Donem de marge aquestes dues setmanes prèvies per tal de poder informar a tothom qui sigui necessari i poder ultimar els darrers preparatius. És important difondre l'exposició abans que aquesta s'obri al públic per tal d'assegurar-nos una participació més alta. Per aquest motiu els correus electrònics, els enviaments per correu postal, la nota de premsa i l'activitat i publicacions a Facebook i Twitter seran prèvies a la inauguració.

Pel que fa al bloc, a aquest s'hi tindrà accés a partir del primer dia de la inauguració, però romandrà obert sense data límit, ja que ens interessa veure'n la seva activitat a llarg termini, un cop finalitzada l'exposició. De la mateixa manera, el catàleg també tindrà continuïtat després del tancament, ja que serà una de les seccions importants del bloc.

D'altres actuacions i eines com el codi QR, el *Google Maps*, *roll-up* o els tríptics només seran disponibles durant el període que dura l'exposició de cara al públic.

Per altra banda, s'ha creat un cronograma específic per les publicacions de Facebook. Aquesta xarxa social serà una eina indispensable per poder difondre informació respecte aquest nou recurs turístic. Com que s'hauran de fer publicacions concretes per a Facebook s'ha cregut oportú dedicar-hi un cronograma a part per tal de tenir més clara la programació i les publicacions que s'hi hauran de realitzar. Aquesta programació s'especifica per setmanes des de mitjans de febrer fins a l'última setmana d'abril.

			FEBRER		MARÇ				ABRIL				
			set.3	set.4	set.1	set.2	set.3	set.4	set.1	set.2	set.3	set.4	
OFFLINE	PUBLICITAT	Fulletó/Tríptic											
		Catàleg											
		Roll-up											
	RRPP	Inauguració											
		Visites guiades											
		Nota de premsa											
		Bústia suggeriments											
		Atenció telefònica											
		Entrevista ràdio											
		Base de dades											
		Correu postal propietaris											
		Tancament exposició											
		ONLINE	WEBS	Pàgina web									
Bloc													
XARXES 2.0.	Facebook												
	Twitter												
EMAIL	Emailing sector professional												
	Emailing propietaris												
ALTRES	Codi QR												
	Google Maps												

FACEBOOK			
FEBRER			
set.3		set.4	
MEMGA	Perfil personal	MEMGA	Perfil personal
Creació esdeveniment	Compartir esdeveniment	Anunciar inauguració	
	Publicar exemple edifici	Publicar ressò a la premsa	

FACEBOOK							
MARÇ							
set.1		set.2		set.3		set.4	
MEMGA	Perfil personal	MEMGA	Perfil personal	MEMGA	Perfil personal	MEMGA	Perfil personal
Recordatori inauguració		Fotos primera visita guiada	Publicar enllaç del bloc	Publicar exemple edifici		Publicar exemple edifici	
Publicar enllaç del bloc				Publicar enllaç bloc		Publicar enllaç bloc	
Fotos inauguració	Compartir fotos					Fotos segona visita guiada	

FACEBOOK							
ABRIL							
set.1		set.2		set.3		set.4	
MEMGA	Perfil personal	MEMGA	Perfil personal	MEMGA	Perfil personal	MEMGA	Perfil personal
Publicar exemple edifici		Publicar exemple edifici		Publicar exemple edifici		Publicar exemple edifici	
Publicar exemple edifici		Publicar exemple edifici		Publicar exemple edifici		Anunciar últims dies	
		Fotos tercera visita guiada		Anunciar última setmana		Fotos quarta visita guiada	

4.7. Pressupost

Com ja hem vist, aquest nou recurs turístic vinculat amb el patrimoni arquitectònic de la vila d'Arbúcies es difondrà, bàsicament, a partir de la realització d'una exposició que tindrà lloc al Museu Etnològic del Montseny. Per dur a terme aquesta exposició, però, serà necessari tenir en compte una sèrie d'elements materials bàsics per donar forma a tots els continguts tractats. Així doncs, cal plantejar un pressupost aproximat per saber quin seria el cost total de la realització d'aquesta exposició considerant que cal utilitzar el mínim de recursos possibles.

Els costos se centren, bàsicament, en la producció de l'exposició, és a dir, els recursos materials i els dispositius utilitzats i necessaris per dur a terme l'esdeveniment. No s'inclouen les despeses de la gestió de la difusió i la comunicació perquè aquestes tasques van a càrrec de les comissàries i decidim incloure aquests costos dins els mateixos honoraris del comissariat (excepte el cost de l'enviament per correu postal d'algunes invitacions). Per tant, les publicacions a les xarxes socials, la gestió del bloc, l'elaboració del disseny del catàleg o la realització de les fotografies dels edificis que formen part de l'exposició, entre d'altres tasques, tenen un cost de 0€ perquè les comissàries ens oferim a fer tota aquesta feina sense ànim de lucre—.

Tot seguit, mostrarem un plantejament aproximat del cost total que podria arribar a tenir la producció del projecte. Plantejarem dos pressupostos que podrien arribar a ser viables, tanmateix, veurem com ens decidim per la primera opció:

		Cost €/u	Cost (€)	Total
DISSENY	Disseny dispositius	600,00	600,00	2.322,50
	Producció roll up	900,00	90,00	
	Producció 2 plafons 1x1m	90,00	180,00	
	Producció plafó 2x1	100,00	100,00	
	Producció 400 tríptics	0,75	300,00	
	15 cartel·les	3,50	52,50	
	15 fotografies exterior 60cm x 40cm	25,00	375,00	
	45 fotografies detalls 30x30 cm	13,00	585,00	
	2 vinils 1x1m	20,00	40,00	
MUNTATGE	Producció 2 vitrines	0,00	0,00	0,00
	Pantalla de vídeo	0,00	0,00	
HONORARIS	Comissariat	500,00	1.000,00	1.000,00
				3.322,50

Observem com el pressupost total ronda els 3.300€. Com era d'esperar, el revelat de les fotografies és el que més puja del total, a banda dels honoraris a les comissàries.

En aquest cas, considerem que el revelat de les fotografies és amb cartró ploma, és a dir, la fotografia impresa sobre foam de 5mm. Hem considerat que aquesta és la millor opció per exposar les fotografies per dos motius: tot i que el revelat sobre paper normal és molt més econòmic –estem parlant d'uns 12€ per cada fotografia de 60x40 cm i de 5€ per cada una de 30x30, la suma del total serien 180€ de les fotografies grans i 225€ de les petites– cadascuna de les fotografies necessitaria un marc, per tant, en total serien necessaris prop d'una seixantena de marcs, fet que ens elevaria el preu a més del que ens suposa el cost de fer-ho amb cartró ploma.

Certament, podríem comptar amb material prestat per part del museu, ara bé, ja des d'un bon inici comptem amb la impossibilitat que el MEMGA disposi de 15 marcs de 60x40 i de 45 de 30x30. Tot i així, hem fet el pressupost aproximat si es donés el cas que el museu disposa d'aquesta marcs. De manera que el pressupost total tindria un descens important. Vegem-ho:

		Cost €/u	Cost (€)	Total
DISSENY	Disseny dispositius		600,00	1.767,50
	Producció roll up	900,00	90,00	
	Producció 2 plafons 1x1m	90,00	180,00	
	Producció plafó 2x1	100,00	100,00	
	Producció 400 tríptics	0,75	300,00	
	15 cartel·les	3,50	52,50	
	15 fotografies exterior 60cm x 40cm	12,00	180,00	
	45 fotografies detalls 30x30 cm	5,00	225,00	
	2 vinils 1x1m	20,00	40,00	
MUNTATGE	Producció 2 vitrines	0,00	0,00	0,00
	Pantalla de vídeo	0,00	0,00	
HONORARIS	Comissariat	500,00	1.000,00	1.000,00
				2.767,50

En el cas de comptar amb marcs del museu, doncs, observem com el pressupost no arriba als 2.800€, fet que suposaria un estalvi de 555€ en total, una xifra significativa si tenim en compte que volem tenir les mínimes despeses possibles. Tanmateix, però, aquest segon cas només seria factible si el museu disposa de marcs suficients per poder fer el revelat de les fotografies sobre paper.

En segon lloc, un altre dels motius pels quals la producció de les fotografies amb foam de 5mm és que es tracta d'un material que pesa molt poc i, per tant, les fotografies es podrien transportar amb molta més facilitat i agilitat.

Veiem, també, com el cost del muntatge de les vitrines i de la pantalla audiovisual és zero. Això és així perquè el museu ja disposa d'aquests materials per poder utilitzar com a material per a l'exposició, de manera que no seria necessari plantejar un cost respecte el desplaçament i la possible cessió de vitrines o de la pantalla per part d'un altre centre o institució.

Per últim, en el pressupost hi hem d'incloure, també, el cost que suposaria fer un enviament especial per correu postal de la invitació a la inauguració de l'exposició a cadascun dels propietaris dels edificis o persones que en aquells moments hi estan vivint o en fan ús. En total, hem vist que es tracta de 19 enviaments⁸⁸, per tant, necessitem 19 sobres (0,10€ cada sobre) i, tenint en compte que les mateixes comissàries podem fer el repartiment de manera personal a cada edifici, només necessitaríem dos segells (0,37€ cada segell): un pels propietaris de Can Xacris i un altre pels de Can Badés, ja que no resideixen al municipi. Per tant, la suma de tot això és la següent:

	Cost (€/u)	Cost (€)	Total (€)
19 sobres	0,1	1,9	2,64
2 segells	0,37	0,74	

Enviar invitacions personalitzades només tindria un cost de 2,64€, una quantitat quasi insignificant al total del cost de la producció de l'exposició.

Així doncs, tenint en compte totes aquestes consideracions, observem com el pressupost total del projecte rondaria entre els 2.800 i els 3.300€, aproximadament. La diferència entre una quantitat i una altra depèn única i exclusivament del mètode de producció que s'utilitzi per fer el revelat de les fotografies i del material que el mateix museu ens podria cedir per utilitzar-lo.

⁸⁸ Ho hem vist a accions de comunicació (pàg. 85)

4.8. Proposta d'itinerari

Com hem vist, l'exposició que realitzem al MEMGA és una proposta que té data de caducitat. Ara bé, com hem dit des d'un inici, aquesta recerca de patrimoni arquitectònic d'Arbúcies pretén convertir-se en un recurs turístic per al poble, en una activitat complementària a tots els altres recursos que hem esmentat a l'inici del treball.

Justament, l'exposició és el primer pas per difondre i convertir tot aquest material en un itinerari turístic reconegut per a l'Ajuntament d'Arbúcies i que té la voluntat de ser una proposta d'activitat que pugui oferir el Museu Etnològic del Montseny. Es tracta d'idear un recorregut per a la vila d'Arbúcies amb l'objectiu de poder conèixer tots aquests edificis *in situ*, seguint el mateix model que l'itinerari de Santiago Rusiñol. D'aquesta manera tot allò exposat a la sala d'exposicions temporals al MEMGA té un sentit que va més enllà de la pròpia exposició i es dona l'oportunitat de poder gaudir en directe tot el que prèviament s'ha comunicat i difós a partir de l'exhibició.

Aquesta és una activitat que entrarà com a prova durant un any (des del maig del 2015 al maig del 2016), aproximadament. L'objectiu és ampliar l'oferta turística de la vila a partir d'una nova proposta que dona l'opció de conèixer una altra cara d'Arbúcies i contextualitzar en un espai i temps concrets uns edificis que a simple vista no concorden amb el seu entorn, ja que les seves formes, estils i característiques poden resultar contradictoris amb l'urbanisme d'avui dia. L'itinerari permetrà palpar realitats quotidianes i reals de persones que van viure en aquests edificis durant aquells anys.

Aquest recorregut es podrà fer de manera lliure i gratuïta. La recepció del museu disposarà d'un mapa per tal de poder oferir-lo als visitants que demanin informació al respecte.

D'altra banda, aquesta activitat podria oferir la possibilitat de programar visites a l'interior d'alguns d'aquests edificis⁸⁹ per poder familiaritzar-nos amb tots ells des d'una perspectiva molt més personal i inèdita. En el cas de poder visitar els edificis per dins, llavors, les visites serien

⁸⁹ Aquesta és una possibilitat que encara està per confirmar ja que és necessari posar-nos en contacte amb tots els propietaris i acordar els requisits necessaris per poder dur a terme les visites per l'interior de les seves cases.

guiades i, per tant, prèviament programades⁹⁰. En aquest cas, la visita guiada no seria gratuïta, ja que s'haurien de cobrir les despeses dels guies turístics i pensem que els propietaris haurien de rebre també alguna remuneració pel tracte de favor i per donar l'oportunitat de conèixer de més a prop les característiques principals de l'edifici en qüestió.

És per aquest motiu que considerem important incorporar aquest recurs a la secció de turisme del web de l'Ajuntament. Aquest seria el primer pas per convertir aquesta recerca en una activitat potencialment permanent i a la disposició de tots els visitants de la vila. D'aquí també la importància de mantenir el bloc obert i poder descarregar-se gratuïtament el catàleg on es mostren tots els continguts. A més, tant el web de l'Ajuntament com el bloc també permetrien descarregar-se el mateix mapa que ofereix el museu en el qual està indicat l'ordre del recorregut.

A més, per a aquesta activitat obrirem una APP per a mòbils i tauletes que permeti fer el seguiment del recorregut al mateix temps que es puguin seguir virtualment les explicacions de la història i les característiques de cadascun dels edificis.

El recorregut que realitzarem no seguirà un ordre cronològic, sinó de situació i de proximitat de cadascun dels edificis proposats. El recorregut s'inicia al Museu, de manera que l'ordre serà el següent:

1. Can Badés; 2. Les Magnòlies; 3. Hotel d'Entitats; 4. El Roquer; 5. Can Xacris; 6. Germanes Hospitalàries; 7. Ca l'Ayats; 8. Capella de la Pietat; 9. Escolles velles; 10. Fogueres del Molí; 11. Can Bosch; 12. La Caixa; 13. Farmàcia; 14. Granja Royal; 15. Casino

4.9. Avaluació dels resultats

Una vegada s'han realitzat totes les actuacions comunicatives que hem descrit al llarg de tot el capítol, és important que avaluem els resultats obtinguts, és a dir, si l'audiència a l'exposició ha

⁹⁰ En el cas que finalment es poguessin realitzar algunes de les visites, seria necessari tenir en compte diverses qüestions: quins edificis es visiten, durada de les visites, habitacions que es podrien visitar, honoraris per les persones encarregades de fer la visita...

estat la prevista i si el nou recurs turístic proposat des del MEMGA ha tingut un ressò suficient tant a nivell local com l'eco social turístic obtingut.

4.9.1. Mitjans de comunicació

És necessari comptabilitzar els mitjans de comunicació que han fet ressò de la notícia, és a dir, si aquest esdeveniment s'ha emès per televisió o ha tingut aparició a la ràdio, a la premsa o a Internet. És important analitzar quin és el mitjà comunicatiu que ha resultat més eficaç i que ha beneficiat més la difusió d'aquesta exposició i dels seus continguts.

4.9.2. Bloc

Un altre barem són les estadístiques de consulta de la pàgina web del bloc creat expressament per l'exposició. Es farà a partir del *Google Analytics*, una eina que ens serveix per veure el nombre de visites, el temps que s'hi passen, quins són els apartats més visitats i la procedència de l'usuari. Ens interessa veure, també, el nombre de catàlegs descarregats des del mateix bloc. D'aquesta manera podrem saber si el bloc ha estat una eina de difusió eficient i dinàmica.

D'altra banda, en el bloc hi podrem trobar una secció en la qual el visitant podrà opinar lliurement sobre els continguts i la forma en la qual s'ha presentat la nostra recerca. Ens interessa que el públic ens doni la seva opinió per veure els punts forts i febles de la nostra exposició.

4.9.3. Pàgines web

La pàgina web del museu i de l'Ajuntament no depèn de nosaltres, les comissàries. Tanmateix, aquestes dues xarxes també compten amb un sistema per mesurar el nombre de visites i veure'n els apartats més visitats. De manera que ens interessarà saber quines són les estadístiques que corresponen als continguts plantejats a l'exposició.

4.9.4. Exposició

Com a sistema per comptabilitzar les visites a les exposicions temporals, el MEMGA diposita a l'entrada de l'exposició uns fulls per tal que el visitant firmi un cop entri o surti de la visita. De

manera que per a la nostra exposició s'utilitzarà el mateix sistema. Així és com podrem mesurar el nombre de persones que hauran accedit a la sala.

D'altra banda, com que per a nosaltres aquesta és una experiència molt primerenca, ens interessa que l'espectador ens pugui transmetre les seves impressions, suggeriments o crítiques respecte tot el que haurà vist. De manera que just a l'entrada també hi dipositarem una enquesta per tal que el públic expressi lliurement la seva opinió. És la versió *offline* de la bústia de suggeriments *online* que trobarem al bloc.

Un dels punts forts de l'exposició seran la inauguració i les visites guiades, de manera que comptabilitzarem també tots els assistents a aquestes.

4.9.5. Punt d'informació

La recepció del museu comptabilitzarà totes les consultes que es facin respecte l'exposició, ja siguin presencialment o via telefònica. Ens interessa saber si la gent del poble o turistes forans senten interès per aquest nou recurs turístic que es presenta amb format expositiu.

4.9.6. Sector professional

Una de les estadístiques que per a nosaltres té un especial interès és analitzar el nombre de professionals del sector artístic i arquitectònic que hauran visitat la nostra exposició.

4.9.7. Invitacions als propietaris dels edificis

És important que els mateixos propietaris dels edificis mostrin interès per l'exposició que presenta les seves cases com a fites arquitectòniques indispensables per a la vila d'Arbúcies. De manera que és necessari tenir en compte si aquests assisteixen a l'acte d'inauguració com a convidats especials o, com a mínim, si van a visitar l'exposició. Per aquest motiu es farà un enviament per correu postal i via correu electrònic a cadascun d'ells per informar-los sobre l'esdeveniment.

4.9.8. Xarxes socials

Una altra manera de mesurar l'eco social és analitzar detingudament la interacció que s'ha produït a les xarxes socials 2.0. respecte aquest esdeveniment. S'observaran els comentaris i l'impacte que hauran produït les publicacions.

4.9.9. Proposta itinerari

Al cap d'un any d'haver ofert aquest itinerari com a proposta turística haurem de valorar si aquesta activitat ha estat o no rendible. Per fer-ho, s'ha de tenir un control de totes les persones que s'adrecen al museu amb l'objectiu de voler fer aquesta ruta.

Per altra banda, en el cas que finalment les visites guiades a les cases es portessin a terme, caldria també veure si aquesta ha estat una activitat dinàmica o no, és a dir, fer un recompte de totes les visites realitzades i veure quina ha estat, finalment, la recaptació econòmica que se n'ha fet.

5. Conclusions

Com hem vist, aquest treball de final de màster compta amb apartats diversos que intenten arribar a un objectiu comú: la difusió d'un nou recurs turístic a la vila d'Arbúcies, concretament, un recurs que té a veure amb el patrimoni arquitectònic del nucli urbà.

Després de l'anàlisi dels recursos turístics més importants d'Arbúcies ens hem adonat com aquesta és una població que se serveix, bàsicament, de la seva natura i el seu entorn per tal de promocionar el municipi. Trobem una gran quantitat d'activitats relacionades amb rutes tant a peu com amb bicicleta, les quals permeten explorar i conèixer de més a prop la flora i la fauna que caracteritzen el Montseny. El patrimoni arquitectònic és un recurs important per al territori, ara bé, les activitats vinculades al Castell de Montsoriu són gairebé les úniques que permeten gaudir d'aquesta disciplina artística, malgrat els intents de promocionar la Farga del Roquer i la importància de les esglésies romàniques que permeten entendre la història del lloc. Tanmateix, és evident que per als turistes el Castell de Montsoriu és l'activitat més atractiva.

D'altra banda, malgrat que no podem negar que Arbúcies ofereix un ampli ventall d'activitats culturals, populars i tradicionals, la participació a tots aquests esdeveniments cada vegada és menor, de manera que la vitalitat que caracteritzava la vila fa vint anys s'ha perdut.

Així doncs, creiem que l'opció de potenciar una nova proposta turística relacionada amb l'arquitectura del segle XIX i el XX és una bona opció per tal de dinamitzar el poble. Ara bé, la investigació i recerca d'aquestes edificacions ha de materialitzar-se d'alguna manera, és a dir, cal donar a conèixer tots els continguts estudiats. Hem vist, també, com el Museu Etnològic del Montseny és el principal promotor de tots els recursos turístics i les activitats que permeten descobrir i explorar Arbúcies i el Parc Natural del Montseny, per aquest motiu, la realització de l'exposició des del museu és una bona opció per tal de donar a conèixer aquesta recerca vinculada amb el patrimoni arquitectònic. I, justament, aquest treball ha consistit en això: mostrar els millors mitjans i eines per poder comunicar i difondre tot aquest material tant a habitants d'Arbúcies com a turistes. Per aquest motiu hem considerat l'opció de dissenyar i idear una exposició al Museu Etnològic del Montseny. Certament, una exposició artística és una eina que permet que els habitants del poble i els turistes d'arreu se sentin participants d'això. Per tant, l'exposició és l'acció comunicativa principal sobre la qual gira el treball de màster.

Plantejar aquest projecte, doncs, no és una feina fàcil. Ens veiem limitades, sobretot, pel baix pressupost amb el qual podem comptar per a realitzar l'exposició i, per tant, amb una manca de recursos materials important per poder dur a terme una mostra fotogràfica dels edificis escollits que dificulta el procés creatiu i el disseny del projecte. D'altra banda, les exposicions vinculades amb l'arquitectura afegeixen un problema: la impossibilitat de traslladar *in situ* l'edifici ens obliga a ser molt més creatius i enginyosos per poder elaborar una exhibició atractiva, entenedora i que resulti dinàmica per a l'espectador. De manera que la necessitat de disposar de més elements materials inevitablement encareixen el preu del projecte.

Justament, aquesta dificultat tècnica és la que ens dóna peu a idear i dissenyar una altra proposta molt important per potenciar aquesta nova activitat a Arbúcies, una activitat que va més enllà de l'exposició en sí. Es tracta d'un recorregut itinerant que dóna l'oportunitat de poder gaudir de cadascun dels edificis *in situ* a partir de l'ús d'una aplicació per a mòbils que permet accedir de manera molt fàcil i directe a tots els continguts ja transmesos prèviament a l'esdeveniment expositiu. Per a tota aquella gent que no tingui mòbil, la descàrrega del catàleg a través del bloc, uns mapes o els tríptics permetran gaudir també de l'itinerari. A més, a llarg

termini s'ofereix també la possibilitat de poder fer visites guiades a l'interior dels edificis. Tanmateix, aquesta és una proposta que encara no s'ha desenvolupat degut a la quantitat de gestions que suposa poder accedir a una propietat privada.

D'altra banda, aquesta és una exposició que, efectivament, pot resultar molt atractiva per als habitants del mateix municipi, ja que el fet de tractar un tema vinculat amb la població és un punt a favor per guanyar visites. Tanmateix, per poder arribar a més persones hem vist la necessitat d'idear estratègies comunicatives que van més enllà de la difusió local i ens ha estat necessari plantejar la incorporació de noves actuacions com és ara la introducció d'aquests continguts al web de l'Ajuntament, al web del Museu o programar una entrevista de ràdio per arribar a un públic més ampli. Creiem que no n'hi ha prou amb la difusió local, perquè d'aquesta manera la recerca d'aquest patrimoni arquitectònic pot passar inadvertida pels visitants forans a la vila.

Així doncs, com que es tracta d'un projecte que encara no ha vist la llum, a hores d'ara és difícil treure'n una conclusions clares. No obstant, la proposta sabem que serà una realitat i per aquest motiu s'ha creat un capítol –l'últim— que consisteix a fer una avaluació molt acurada de totes i cadascuna de les accions per tal de veure què ha estat efectiu i beneficiós i què ha pogut perjudicar o no ha acabat de funcionar en el pla de comunicació. Tanmateix, des del meu punt de vista, crec que aquest projecte pot ser molt beneficiós per a la vila d'Arbúcies i pot resultar ser un recurs important que potenciï i dinamitzi l'activitat turística del poble.

6. Bibliografia i webgrafia

- **Bibliografia**

AJUNTAMENT D'ARBÚCIES. *Arbúcies, segle XXI*. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 2003

AA.VV: Memòria gràfica de les comarques gironines. Làmina. Girona: Diari de Girona, 1999. 390

BATLLE JULIÀ, H. *Apunts: Tradició i modernitat en l'art contemporani català*. Girona: Universitat de Girona, gener - juny 2012

BOHIGAS, O. "Joan Amigó Barriga. Otro arquitecto modernista desconocido." *Cuadernos de Arquitectura*, 63. Pp. 45 - 48

BOVER, A. *Estudi del medi i formes de vida (1743 – 1940)*. Diputació de Girona. Col. Joaquim Botet i Sisó, 2. Girona: 1986.

BOWEN, J., KOTLER, P., MAKERS, J. *Marketing para turismo*. Madrid: Prentice Hall, 2003.

FONT, G, et al. *El Castell de Montsoriu*. Consell Comarca de la Selva, 2000.

FONT, G. *A peu pel Montseny oriental*. Diputació de Girona: Girona, 2014.

KOTLER, P., ARMSTRONG, G. *Principios de marketing*. Madrid: Pearsons Education, 2008.

ILLA, J. *Aixa, 7: Seminari: Els Museu a l'Horitzó del 2000 / Seminari d'història, etnologia i arqueologia local*. Arbúcies: Museu Etnològic del Montseny, 1995. Pp. 85 - 96.

ILLA, J. "Denominació de les cases i caps de casa de la Vila d'Arbúcies (motius)". *Perxada*, núm. 30. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 2003. Pp. 36-39

ILLA, J., MARTÍ, D., RUEDA, J.M. "La guerra civil a Arbúcies (1)". *Perxada*, núm. 10. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 1997. Pp. 37 - 45

ILLA, J., MARTÍ, D., RUEDA, J.M. "La guerra civil a Arbúcies (2)". *Perxada*, núm. 11. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 1998. Pp. 38 - 50

MARINA GÓMEZ, F. "La guerra civil a Arbúcies (3)". *Perxada*, núm. 12. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 1998. Pp. 38 – 44

MARTÍ, D. "L'Ajuntament d'Arbúcies el primer terç del segle XX". *Perxada*, núm. 21. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 2000 Pp. 34 – 38

MARTÍ, D. "L'Ajuntament d'Arbúcies. El primer terç del segle XX (2)". *Perxada*, núm. 22. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 2001 p. 37 - 42

MARTÍ, D. "Història econòmica d'Arbúcies (II)". *Perxada*, núm. 34. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, Arbúcies, 2004 pp. 38 - 43

RICO, J.C. *La exposición comercial. Tiendas y escaparatismo, stands y ferias, grandes alamacenes y superficies*. Gijón: Ediciones Trea, 2005

RUEDA, J.M. I TURA, J. "Els carlins". *El Montseny*. Diputació de Girona/Caixa de Girona. Quaderns de la revista de Girona, núm. 58. Girona: 1995

SAIS, C. *Projecte Bòlit, Centre d'Art Contemporani 2013-2015*. Girona: Ajuntament de Girona, 2013.

TORRES, G. "L'ensenyament públic a Arbúcies a l'època franquista", *Aixa núm. 7: Seminari: Els Museu a l'Horitzó del 2000 / Seminari d'història, etnologia i arqueologia local*. Arbúcies: Museu Etnològic del Montseny, 1995. Pp. 121 - 131

VERGÉS, R. "La guerra civil a Arbúcies (4)". *Perxada*, núm. 13. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 1998. Pp. 38 - 47

ZAMORANO, R. "L'Ajuntament d'Arbúcies durant la segona meitat del segle XIX (1842-1873)". *Perxada*, 19. Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 2000

ZAMORANO, R. "L'ajuntament d'Arbúcies durant la segona meitat del segle XIX (1842-1900)". *Perxada*, 20: Arbúcies: Ajuntament d'Arbúcies, 2000 pp. 40 – 44

ZAMORANO, R. *Monografies del Montseny / 17*. Viladrau: Amics del Montseny, 2002.

- **Webgrafia**

El Castell de Montsoriu. Patronat del Castell de Montsoriu / Consell Comarcal La Selva. www.montsoriu.cat/

El Museu / Visita'ns. Museu Etnològic del Montseny. Consulta, 14/07/2014 www.museuetnologicmontseny.org

El Pol. Consulta, 12/07/2014. www.elpol.cat

Les Magnòlies. Consulta, 23/07/2013 www.lesmagnolies.com/

La selva de l'aventura. Selva Aventura. www.selvaventura.com/ [consulta, 12/07/2014]

Pat Mapa. Generalitat de Catalunya. Consulta, 12/07/2014. www.patmapa.cat

PopArb. 2013. PopArb. Consulta, 14/07/2014. www.poparb.cat

Rutes Costa Brava i Pirineu de Girona. Wikiloc. Consulta, 05/07/2014 <http://ca.wikiloc.com/geotourism/costa-brava>

Turisme a Arbúcies. 2007. Ajuntament d'Arbúcies. Consulta, 02/07/2014. www.arbucies.cat